

Registratie rundvee

Vanaf 13 juni treedt de nieuwe wetgeving in voege en komen er andere documenten. ▶ P. 14

Ferm-katern

Agravrouwen vertellen hoe ze hun vakantie georganiseerd krijgen. ▶ P. 32

Nick François: "Het stikstofsaneringsbeleid moet veel robuuster, helderder en kortater geformuleerd worden." ▶ P. 7

Boer&Tuinder

Boer in de kijker Wilfried Bollen ▶ P. 64

“Vraag naar water is een extra service die we kunnen leveren”

Samen geven we je plannen alle groeikansen

Benieuwd wat KBC Agro voor jou kan doen? Maak gerust een afspraak.

kbc.be/agro

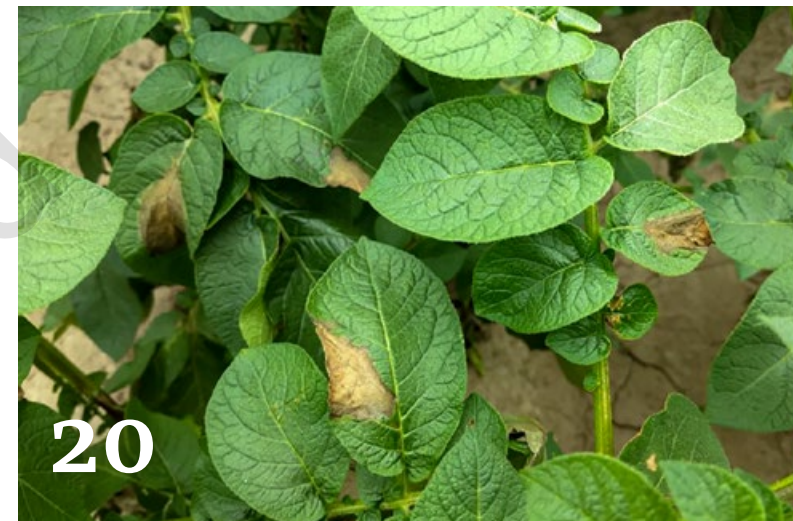
KBC Beweegt met je mee.

In dit nummer

- Van de week**
- 5 Het stikstofsaneringsplan
- Actualiteiten**
- 8 Europa
- 9 Vakgroep Melkvee
- 10 Subsidies wolfproof omheiningen
- 10 Nieuwe website voor biociden
- 11 Mestbankloket
- 12 Nieuwe website voor biociden
- 13 Geen gezuiverd afvalwater meer voor landbouw
- 14 Identificatie en registratie rundvee vanaf 13 juni
- Sociaal nieuws**
- 15 Bestaat willekeurig ontslag bij arbeiders?
- De markten**
- 18 Commentaar bij de prijzen van rundvee, pluimvee en eieren
- Teelttechniek**
- 25 OptiFarm: systeemaanpak om rendabeler te telen
- Management**
- 28 Vleesveebarometer
- Natuur**
- 30 Europese biodiversiteitsstrategie is te ambitieus
- Ferm voor agrarvrouwen**
- 32 Rosy Ongena leert stilstaan en genieten
- 34 Vrouwelijk ondernemerschap
- 38 Activiteiten
- Veehouderij**
- 40 Cashflowbarometer veehouderij
- Innovatie**
- 46 Tom De Windt teelt microgroenten
- Regio**
- 52 Nieuws uit de provincies

© COVERFOTO: MARCO MERTENS

© FREDERIK GOOSSENS

Wees waakzaam voor de aardappelplaag

Ook dit jaar blijft het opletten geblazen voor lange warme droogteperiodes die plots afwisselen met hevige onweders en regenbuien.

© LIESBET CORTHOIT

Knolcyperus

Het zijn de knolletjes die de bestrijding van knolcyperus bemoeilijken. Ze maken dat de plant na een bestrijding opnieuw kan uitlopen en zorgen ook voor vegetatieve vermeerdering.

26

© SHUTTERSTOCK.COM

PAS-dossier

Het melkveebedrijf van Bart, Lut en zoon Emiel vond met de bijna achteloos aangekondigde nulbemesting voor VEN-gebieden een bom onder de basisfondamenten van het bedrijf.

“Boeren en tuinders in de provincie Antwerpen verdienen ruimte om te ondernemen!”

Koen Lommelen, provinciaal secretaris Antwerpen ▶ P. 52

“De laatste week om jouw bezwaar tegen het PAS-akkoord in te dienen!”

Dien een bezwaarschrift in

De laatste dagen ontstond er wat commotie over ‘contacten’ tussen onze organisatie en ANB. Laat mij één zaak duidelijk stellen: ja, wij praten inderdaad met administraties en agentschappen. Ja, het is niet alleen ons recht om dat te doen, het is zelfs onze verdomde plicht om de belangen van onze sector en onze leden te verdedigen. Net zoals zovele andere organisaties dat doen. Het is daarna aan de administraties om objectieve adviezen te geven en tenslotte aan de politiek om beslissingen te nemen. Laat ons er vooral voor zorgen dat deze commotie de aandacht niet afleidt van de échte problemen.

De gevolgen van het PAS-akkoord bedreigt de toekomst van veel meer dan de 41 rode bedrijven die verplicht moeten stoppen. In dit nummer kan je het verhaal lezen van Bart en Lut De Brabander-De Cuyper, die samen met hun zoon Emiel een melkveebedrijf runnen in Maldegem. De bijna achteloos aangekondigde nulbemesting voor VEN-gebieden legt een bom onder de basisfondamenten van hun bedrijf, en ook onder dat van veel van jullie. Jullie hebben nog goed een week de tijd om jullie bezwaarschrift in te dienen voor het openbaar onderzoek rond het stikstofakkoord. Ook vorige week zijn heel wat van jullie achter de computer gekropen om via onze bezwarentool een bezwaarschrift op te maken. Had je nog geen tijd? Bij deze een warme oproep om hier werk van te maken. Dit wordt stilaan prioritair. Enkel met een krachtig signaal in dat openbaar onderzoek kunnen we het tij keren. En dat dit nodig is, dat weet elk van jullie!

Afrikaanse varkenspest

De uitbraak van de Afrikaanse varkenspest in Zuid-Duitsland, op 6 kilometer van de Franse grens, maakt nog eens duidelijk dat het varkenspestvirus via menselijke activiteit over grote afstanden kan worden verspreid. Het gevaar dat het virus plots terug in ons land opduikt is dus reëel en zou nefaste gevolgen hebben voor onze varkenshouderij, die nog steeds gebukt gaat onder de aanslepende crisis. Boerenbond is al langer vragende partij om de taskforce Afrikaanse Varkenspest (AVP) bijeen te roepen. Het FAVV zal dat binnenkort ook doen. Deze taskforce moet alle stakeholders sensibiliseren om

maximaal te blijven inzetten op preventie en daarnaast is het ook nodig dat het everzwijnenbestand onder controle wordt gehouden. Ondertussen laat minister Clarinval weten dat – sinds ons land vrij van AVP is verklaard – 21 van de 29 landen hun embargo op Belgisch varkensvlees hebben gelicht. Toch blijven een aantal belangrijke landen, zoals China, Australië en Taiwan, na meer dan anderhalf jaar nog gesloten voor ons Belgisch varkensvlees. Boerenbond vraagt dan ook dat nu extra wordt ingezet om die landen ook open te krijgen. Dat is erg belangrijk voor de verwaarding van onze varkens en dus ook voor het inkomen van onze varkenshouders.

Gemiste kans om landbouw nog meer circulair te maken

Renure (REcovered Nitrogen from manURE) staat voor stikstofhoudende meststoffen die gewonnen worden uit dierlijke mest, of voor digestaat waarvoor dierlijke mest is gebruikt. Het gaat om producten die een vergelijkbare werking hebben qua benutting van stikstof als kunstmest. Daarom hebben ze geen hoger risico op nitraatuitspoeling. In de Europese nitraatrichtlijn zijn Renure-meststoffen qua gebruiksnorm echter gelijkgeschakeld met dierlijke mest, ondanks dat hun werking vergelijkbaar is met die van kunstmest. Vandaar de relevante vraag vanuit de landbouwsector om onder strikt gecontroleerde omstandigheden Renure-meststoffen te mogen gebruiken in plaats van dure kunstmest. Met de Oekraïne-crisis werd zelfs op Europees niveau verkondigd om hier werk van te maken. Vorige week bleek in het Vlaams Parlement dat Vlaanderen hier dit jaar niet meer hoeft op te rekenen. Dit is onbegrijpelijk en bovendien een gemiste kans om werk te maken van een meer circulaire landbouw die eigen mest recycleert en valoriseert, in plaats van kunstmest aan te kopen waarvan de productie veel fossiele energie vergt. Voor individuele landbouwers is dit ook een gemiste kans om een antwoord te bieden op de extreme kostprijsstijging waarmee alle teelten geconfronteerd worden. Als andere lidstaten wel een derogatie aanvragen voor Renure, dreigt opnieuw een ongelijk speelveld!

voorzitter@boerenbond.be

Het stikstofsaneringsplan

Een minder bekend, maar geen onbelangrijk deel van het ontwerp-PAS

Zoals bekend heeft de Vlaamse regering bij de vaststelling van de Europese natuurdoelen in 2014, beslist om de impact van stikstof op een programmatische manier aan te pakken, om zo een evenwicht te vinden tussen de ecologische noden en de economische activiteiten in Vlaanderen. Het uitgangspunt van de nog tot 17 juni in openbaar onderzoek liggende programmatische aanpak stikstof (PAS) is de stikstofdepositie binnen de Europees vastgelegde habitatrichtlijn-gebieden (SBZ-H) structureel en stelselmatig te verminderen én om via herstelbeheer verslechtering van de natuurkwaliteit van de Europees te beschermen habitats en soorten te voorkomen.

Nick François, adviseur Natuur- en biodiversiteitsbeleid, Studiedienst Boerenbond / Illustratie: Joris Snaet

In de voorbije nummers van Boer&Tuinder hadden we al heel wat aandacht voor de voorgestelde maatregelen om de deposities binnen de Natura 2000-gebieden te doen

dalen, en onze reactie hierop. In dit artikel gaan we dieper in op de voorgestelde plannen inzake het tweede luik van deze PAS, het stikstofsaneringsplan.

Herstelbeheer?

Bij stikstofdepositie op habitats (de verschillende natuurtypen die namens Europa moeten worden gerealiseerd in Vlaanderen) die aanhoudend hoger zijn dan de kritische depositiewaarde (KDW), kunnen herstelmaatregelen de achteruitgang van de natuurkwaliteit van dit habitat afremmen. Herstelbeheer kan enerzijds aanzien worden als een beheermaatregel die de impact van een te hoge stikstofdepositie op een habitat afremt, en anderzijds als een beheermaatregel die het teveel aan opgeslagen stikstof in een habitat tracht 'op te ruimen'. Voorbeelden van herstelmaatregelen zijn ingrepen op perceelniveau (plagen, maaien, begrazen ...) maar ook ▶

ingrepen inzake het herstel van de waterhuishouding (grond- en oppervlaktewater).

Via het systeem van natuurbeheerplannen en de projectsubsidie natuur kunnen sinds enkele jaren reeds specifieke middelen verkregen worden voor het toepassen van herstelmaatregelen op percelen waar natuurbeheerders Europese natuurdoelen nastreven.

Inhoud voorliggend stikstofsaneringsplan

Het kader voor het saneringsbeleid wordt gevormd door de opgemaakte gebiedsanalyses per SBZ (speciale beschermingszone) uit 2018. Je kan die vinden op de website van het INBO. Hierin worden de verschillende herstelmaatregelen beschreven en wordt per Europees beschermd habitat in overschrijding een herstelstrategie voorgesteld. Dit gaat dus om een pakket van geschikte herstelmaatregelen met bijbehorende prioritering per habitat in overschrijding. Het voorgestelde stikstofsaneringsplan dat in openbaar onderzoek ligt, focust

op twee instrumenten om de herstelmaatregelen uit deze gebiedsanalyses uit te voeren:

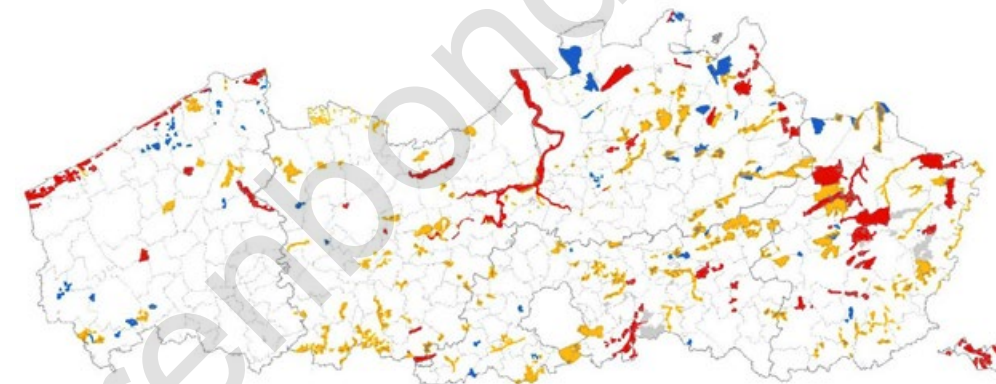
Gebiedsgerichte focus. Door een prioritering van SBZ-H of deelzones en door gebiedsgericht vast te stellen welke instrumenten het meest geschikt zijn om PAS-herstelbeheer op te nemen, wordt een uitvoeringsagenda opgemaakt van gebieden waar prioritair moet worden ingezet op groot-schalige inrichtingswerken en de daaraan gekoppelde mogelijke instrumenten. Dit gaat overal over projecten waar men wil werken aan het herstel van de hydrologie.

Lokaal. Naast de gebiedsgerichte focus zal het PAS-herstelbeheer ook op perceelniveau worden ingezet via natuurbeheerplannen.

Herstelbeheer op perceelniveau
De PAS-gebiedsanalyses (zoals hierboven beschreven) zorgen voor een prioritering van herstelmaatregelen die genomen kunnen worden per habitat

in een speciale beschermingszone. De keuze van welke effectieve maatregelen zal toepassen, moet gebeuren via het systeem van natuurbeheerplannen. Een natuurbeheerder met een goedgekeurd natuurbeheerplan kan namelijk subsidies krijgen voor het beheer op zich. Daarbovenop komt een bijkomende vergoeding voor beheer in functie van het milderen van de impact van een teveel aan stikstof (PAS-herstelbeheer). De overheid streeft ernaar om 90% van alle natuurdoelen onder natuurbeheerplan te krijgen tegen 2032, om zo het gepaste herstelbeheer te kunnen toepassen. Dit betekent zeer concreet een bijkomende oppervlakte van 1500 ha/jaar dat onder een natuurbeheerplan moet vallen. Daarnaast stelt men dat in 2025 alle natuurbeheerplannen aan een evaluatie zullen worden onderworpen, om te kijken of de juiste maatregelen op de juiste plaats worden genomen. Het verplicht opmaken van een natuurbeheerplan (bijvoorbeeld door een private eigenaar met een privaat bos) is niet aan de orde.

Overzicht van de deelzones met nood aan hydrologisch herstel op landschapsschaal in het kader van de PAS-sanering, met indeling in 3 fasen.

- Fase 1. Periode 2022-2024, met opstart van 49 deelzones (rood)
- Fase 2. Periode 2024-2030, met opstart van 91 deelzones (geel)
- Fase 3. Periode 2030-2045, met opstart van 53 deelzones (blauw)

Hydrologisch herstel op gebiedsniveau

Uit de PAS-gebiedsanalyses blijkt dat in een groot deel van de deelzones grootschalig hydrologisch herstel nodig is om de impact van stikstofdepositie te milderen en een duurzaam herstelbeheer te garanderen. Hierbij wordt in de PAS-teksten heel duidelijk gesteld dat de impact van dit herstel voelbaar zal zijn buiten de grenzen van de Natura 2000-gebieden. Men stelt hiervoor een opeenvolging van gebiedsgerichte inrichtingsprojecten (natuur of landinrichting) voor tussen nu en 2045, met een ambitieuze opstart van 15 tot 16 projecten per jaar. Hiertoe zal men nog een rollend programma opmaken met aanduiding van de con-

crete doelstellingen, timing en het budget per project. Hierbij worden drie fasen onderscheiden op basis van de haalbaarheid en de noodzaak van uitvoering van hydrologisch herstel (zie hierboven).

Wat vindt Boerenbond?

Voor Boerenbond is het stikstofsaneringsplan een essentieel onderdeel van de PAS, waarbij het herstelbeheer voldoende effectief en efficiënt moet worden ingezet. Het behalen van de gunstige staat van instandhouding is namelijk niet enkel afhankelijk van de kritische stikstofdepositiewaarde inzake stikstof, maar ook van het nemen van andere instandhoudings- of herstelmaatregelen. ■

“Het stikstofsaneringsbeleid moet robuuster, helderder en kordater geformuleerd worden, met duidelijk afgebakende doelstellingen en maatregelen!”

Nick François
adviseur Natuur- en biodiversiteitsbeleid, Studiedienst
nick.francois@boerenbond.be

Onvoldoende garanties

We vinden dat het voorgestelde stikstofsaneringsplan onvoldoende garanties biedt dat de natuurherstelmaatregelen effectief zullen worden uitgevoerd. Er zijn zowel tekortkomingen inzake instrumentarium, het voorziene budget als in de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen. Dit is onaanvaardbaar wanneer we die vergelijken met de enorm zware inspanningen die men verplicht wenst op te leggen aan landbouwers door middel van de brongerichte maatregelen, zelfs tot op stalniveau. Zo is het niet duidelijk welke herstelmaatregelen op perceelniveau moeten worden uitgevoerd, volgt de evaluatie van natuurbeheerplannen pas in 2025 en is er geen verplichting tot opmaak van een natuurbeheerplan voor private natuurgebieden. Bovendien ontbreekt een actuele verantwoording van de hydrologische herstelmaatregelen en een onderzoek naar de (cumulatieve) effecten van deze maatregelen op het landbouwgebruik. Wij vragen dat het stikstofsaneringsbeleid dan ook veel robuuster, helderder en kordater wordt geformuleerd met duidelijk afgebakende doelstellingen en maatregelen.

Europa in 't kort

Aardappelen leveren een hoopgevende bijdrage aan globale voedselzekerheid.

Wereldaardappelcongres | Aardappelen in de strijd tegen honger

“Aardappelen kunnen een grotere bijdrage leveren aan de wereld en de globale voedselzekerheid”, zei FAO-directeur-generaal Qu Dongyu vorige week op het elfde *World Potato Congress* in Dublin. Aardappelen zijn het derde belangrijkste voedingsproduct ter wereld. Ze zijn voedzaam en gezond en zijn een belangrijke bron van inkomen voor kleine landbouwbedrijven wereldwijd. Aardappelen worden in 150 landen geteeld op meer dan 20 miljoen ha. De wereldproductie bedroeg in 2020 359 miljoen ton. Door bijkomende opbrengstverhoging en door ten volle gebruik te maken van historische aardappelteeltgebieden moet het volgens Qu Dongyu mogelijk zijn om de productie in minder dan tien jaar te verdubbelen. De FAO-topman spreekt van 500 miljoen ton tegen 2025 en 750 miljoen ton tegen 2030. In

tegenstelling tot granen zitten aardappelen immers nog ver van hun genetische opbrengstplafond. In de strijd tegen ziekten en plagen moet een beroep worden gedaan op de genetische variatie van duizenden inheemse aardappelrassen. Hij prees in dat verband de genialiteit van de inwoners van Peru en Bolivia die de aardappel domesticerden en nog steeds inheemse aardappelen verbouwen in de Andes. De snelste groei van de teelt vindt in Azië en Afrika plaats, terwijl de productie in Europa en Noord-Amerika daalt. Ons land vormt hierop wellicht een uitzondering. Op het congres ging aandacht naar de heropbouw van de aardappelteelt en -handel in Oekraïne na de oorlog. Oekraïne is 's werelds vierde aardappelproducent. Ieren hebben historisch iets met aardappelen, vandaar dat het congres in Dublin plaatsvond. Het vorige congres vond in Cuzco (Peru) plaats, de bakermat van de teelt.

Kalimestoffen | Europa wil eigen productie opdrijven

Waar komen minerale meststoffen vandaan? Weinigen staan er bij stil. Met de oorlog in Oekraïne, de strafmaatregelen tegen de Russische agressor en de sterk gestegen prijzen weten we nu beter. Europa, maar ook andere landbouwmogendheden zijn sterk afhankelijk van het buitenland voor hun meststoffen. Van NPK is de beschikbaarheid van deze laatste, met name potash (K_2O), het sterkst getroffen door de oorlog. De Europese jaarlijkse invoer van potash is sinds 2018 gestegen tot 2,1 miljoen ton. Meer dan de helft is afkomstig uit Rusland en Wit-Rusland. De wereldproductie bedraagt 44 miljoen ton K_2O . Na Canada, de dominante speler op de markt en goed voor een derde van de wereldproductie, zijn Rusland en Wit-Rusland respectievelijk de tweede en derde grootste producent van potash. Europa staat met amper 3,3 miljoen ton op de zevende plek. Op zeer korte termijn moet Europa op zoek naar alternatieve invoer bij kleinere marktspelers of bij grootmeester Canada, maar dat moeten Brazilië, China, Indië en de VS ook doen. De prijzen zullen hierdoor verder toenemen. Op middellange termijn rekt Europa op enkele geplande uitbreidingen van eigen ontginningen in Duitsland (K+S) en Spanje (Iberpotash). Uit de cijfers van het *Joint Research Centre* en Eurostat blijkt dat ons land een van de grote Europese invoerders van potash is in de Europese Unie. Dat heeft uiteraard met onze havens te maken waar heel wat meststoffen toekomen, (her)verpakt en doorgevoerd worden. De nabijheid van deze activiteiten komt ook onze landbouw ten goede. ■

Jacques Van Outryve,
senior writer

Vakgroepen in beweging

Melkvee | Zuivelmarkt met hoge melkprijzen

De huidige zuivelmarktsituatie vertaalt zich in hoge melkprijzen en een verbeterde rentabiliteit op melkveebedrijven. Maar de rentabiliteit is zeker niet historisch hoog, ondanks de recordmelkprijzen. De kosten op de bedrijven zijn immers de voorbije periode ook exponentieel gestegen zijn en het ziet er niet naar uit dat ze snel weer zullen dalen. Integendeel, de weersomstandigheden zullen de volgende maanden mee de ruwvoeropbrengsten en kwaliteit bepalen, waarbij het een zeer duur najaar en winter kan worden om melk te produceren. Het is voor de vakgroepleden duidelijk dat bedrijven nu aandacht moeten hebben voor financiële buffering en anticiperen op de fiscale effecten. Want er zijn zeer veel onzekerheden die het onmogelijk maken de evolutie van de melkprijzen voor het najaar te voorspellen. Als deze dalen kunnen de huidige marges alvast snel terug wegsmelten.

Melkvee | Antibiotica registratie en coaching

De voorbije jaren heeft de veehouderij via de engagementen in het antibioticacovenant met de overheid reeds zeer goede resultaten behaald op het vlak van antibioticareductie. In 2020 werd al 40% minder antibiotica gebruikt in vergelijking met 2011. De registratie en het inzichtelijk maken van het antibioticaverbruik op de bedrijven en de benchmarking van deze bedrijven zijn hierbij cruciaal. De melkveesector is hiermee sinds eind 2018 gestart via het AB Register. De vakgroepleden erkennen het belang van het AB Register in de gerealiseerde reductie-inspanningen op het vlak van antibioticagebruik. Het is een gebruiksvriendelijk en efficiënt systeem om het antibioticagebruik te

registreren. Naar de toekomst toe is het voor hen belangrijk dat de sector zijn verantwoordelijkheid blijft opnemen en dat het AB Register blijft instaan voor de registratie, datacontrole en benchmarking, in nauw overleg met de overheid. Het is vooral belangrijk een kostenefficiënt en gebruiksvriendelijk systeem te behouden dat het mogelijk maakt voor de dierenartsen om het antibioticagebruik te registreren voor al hun klanten. Vanuit deze optiek moet het toekomstige beheer en financiering van het AB Register bekeken worden. De huidige financiering van het AB Register via het Sanitair Fonds wordt naar de toekomst best afgebouwd volgens de vakgroepleden. Dit is niet de kerntaak van het Sanitair Fonds. Er wordt bij voorkeur gezocht naar alternatieve publieke financieringsbronnen in combinatie met een eventuele bijdrage van de veehouders. Het toekomstig beheer via de lastenboekenbeheerders (die momenteel AB Register beheren) of alternatieven via bijvoorbeeld DGZ moeten bekeken worden op hun kostenefficiëntie. Om de vooropgestelde reductiedoelstellingen naar 2024 toe te realiseren, zal het tot slot naast de antibioticaregistratie en benchmarking ook belangrijk zijn bedrijven te begeleiden en te coachen om hun antibioticagebruik terug te dringen. DGZ wil alleszins een rol opnemen in de vrijwillige coaching van de veehouders, bij voorkeur samen met hun bedrijfsdierenarts. De vakgroepleden staan positief ten aanzien van een coachende rol van DGZ. De vraag is echter of een vrijwillige aanpak zal volstaan om de veehouders voldoende te bereiken. Zeker ook grootgebruikers van antibiotica zullen inspanningen moeten leveren om hun gebruik terug te dringen. Daarnaast kan de kostprijs van een coachingstraject een remmende factor zijn voor heel wat

bedrijven. Een eventuele ondersteuning van het coachingtraject via overheidsmiddelen of vanuit het Sanitair Fonds moet nog verder bediscussieerd worden.

Melkvee | Openbaar onderzoek ontwerp-PAS

Voor de vakgroepleden is het duidelijk dat het ontwerp-PAS onevenwichtig is en voornamelijk de veehouderij viseert. Ze ontkennen niet dat er op het vlak van NH_3 -reductie de volgende jaren heel wat uitdagingen liggen, maar stellen vast dat er quasi geen ontwikkelruimte en perspectief wordt geboden voor bedrijven die blijven. Zelfs kleine bedrijfsoptimalisaties zijn niet mogelijk. Nochtans is ontwikkelruimte noodzakelijk om de dynamiek in de melkvee en andere sectoren te houden. Zonder perspectief voor de bedrijven zullen investeringen in potentiële reductiemaatregelen economisch moeilijk haalbaar zijn. Bovendien leidt de grote onzekerheid ertoe dat jonge, dynamische opvolgers dreigen af te haken in de sector. Het is ook duidelijk dat een socio-economische impactanalyse van het ontwerp-PAS ontbreekt. Daarenboven geeft het ontwerp-PAS geen inzicht in de perspectieven voor de landbouw en melkveebedrijven na 2030, want uiteindelijk is 2050 het einddoel inzake natuurherstel. Voor de vakgroepleden is het dan ook duidelijk dat elke melkveehouder de impact van het ontwerp-PAS moet bekijken voor zijn bedrijf en desgevallend reageren via een bezwaarschrift voor het einde van het openbaar onderzoek op 17 juni. De sectorvakgroep zal alvast haar bemerkingen doorgeven! ■

Roel Vaes, adviseur Rundvee, Studiedienst Boerenbond

www.boerenbond.be/sectorvakgroepen

Mestbankloket lanceert berichtenbox

ADMINISTRATIE Om de berichtgeving vanuit de Mestbank verder te optimaliseren, werd de dienstverlening op het Mestbankloket uitgebreid met een berichtenbox. In deze box kan je alle communicatie met de Mestbank terugvinden, in een veilige omgeving. "Met de berichtenbox bieden we op het Mestbankloket een tool aan om op een overzichtelijke manier de communicatie met de Mestbank te beheren. Ik hoop dat elke gebruiker van het loket de berichtenbox snel ontdekt", aldus Bart De Schutter, afdelingshoofd van de Mestbank. Het grote voordeel van de berichtenbox is dat alle berichten van de Mestbank op het Mestbankloket van de landbou-

wer of uitbater, op één centrale plek terug te vinden zijn. De berichten worden onderverdeeld in actieberichten, belangrijke meldingen en overige berichten. Bij elk actiebericht is een einddatum zichtbaar. Zo zie je bijvoorbeeld dat je nog drie dagen hebt om de Mestbankaangifte in te dienen. Telkens in de berichtenbox een nieuw bericht verschijnt, krijgen landbouwers uitbaters en hun volmachthouders eer verwittiging in hun mailbox. Wie bepaalde verwittigingsmails niet wil ontvangen, kan dat ook aangeven in de berichtenbox. Werken met de berichtenbox is eenvoudig. In een handleiding wordt alles stap voor stap uitgelegd.

De berichtenbox werd op 3 juni geïmplementeerd. Nog niet alle communicatie is in deze fase al beschikbaar, maar het gebruik ervan wordt stelselmatig uitgebreid. ■

Bron: Mestbank

© TWAN VIERWANS

Sinds deze maand kunnen hobbyhouders van schapen, pony's of geiten in meer gemeenten een subsidie aanvragen voor het plaatsen van een wolfproof omheining.

Subsidies voor wolfproof omheiningen in meer gemeenten

SUBSIDIES Sinds 1 juni kunnen hobbyhouders (van onder meer schapen, pony's of geiten) in meer gemeenten een subsidie aanvragen voor het plaatsen van een wolfproof omheining en voor het onderhoud ervan. Particulieren krijgen 90% terugbetaald van de gebruikte materialen (met een maximum van 4,8 euro per lopende meter) als je aan alle voorwaarden voldoet en je omheining werd aangepast conform de technische vereisten van een wolfwerende omheining. Bovenop het subsidiebedrag wordt nog een forfaitaire onderhoudsvergoeding van 4,5 euro per meter uitgekeerd.

Risicozone uitgebreid

De Vlaamse overheid oordeelde dat wegens de (langdurige) aanwezigheid van een of meerdere wolven buiten het gekende territorium een uitbreiding van de risicozone opportuun is. In het advies dat het INBO opmaakte, werd gesteld dat er een verhoogde kans is op wolvenaanwezigheid – en dus op schade door de wolf – in de Antwerpse gemeenten ten noorden van het Albertkanaal. De risicozone wordt uitgebreid met de gemeenten in de nabijheid van grote natuur- en boscomplexen in de grensregio: Essen, Kalm-

thout, Wuustwezel, Brecht, Brasschaat, Kapellen en Stabroek. Eveneens zullen de volgende gemeenten opgenomen worden als bufferzone: Antwerpen, Schoten, Schilde, Malle, Rijkevorsel en Hoogstraten. De gemeenten waar particulieren al een beroep konden doen op subsidies blijven op de lijst staan. Ook professionele veehouders (die een beroep kunnen doen op de niet-productieve investeringen uit het VLIF) kunnen door deze aanpassing in principe ook wolfproof omheiningen aanvragen in deze bijkomende gemeenten. Daarnaast kunnen niet-professionele paarden- en rundveehouders tot en met 30 november subsidies krijgen in volgende gemeenten door de afbakening van een schutkring: Oudsbergen, Peer, Houthalen-Helchteren, Hechtel-Eksel, Pelt, Balen, Lommel, Leopoldsborg, Beringen, Heusden-Zolder en Bree. Op basis van de schadegegevens van het najaar 2021 is het volgens de Vlaamse overheid eveneens aangewezen om een schutkring in te stellen voor deze diersoorten.

Lasten niet enkel bij landbouwsector leggen

Gezien de ruimere aanwezigheid van de wolf in Antwerpen en Limburg is het op

zich positief dat deze perimeters werden uitgebreid en iedereen de mogelijkheid heeft om een beroep te doen op deze subsidies. We blijven echter bij het standpunt dat de lasten van de aanwezigheid van de wolf in Vlaanderen niet enkel bij de landbouwsector mogen liggen. Boerenbond blijft dan ook benadrukken dat alternatieven inzake de aanwezigheid van de wolf in Vlaanderen (en de impact die ze hebben op ons verstedelijkt platteland) om schade maximaal te voorkomen grondig onderzocht moeten worden.

Kom naar de infovergaderingen

De vzw Vlaamse Schapenhouderij en RCC-Belgium organiseren in samenwerking met het Agentschap Natuur en Bos, met het Departement Landbouw en Visserij en met het Wolffencing team vijf informatievergaderingen in het wolvenrisicogebied, dit in samenwerking met de respectievelijke gemeentebesturen. Deze vergaderingen kaderen in het demoproject 'De wolf: wees op je hoede! Een kudde wolfproof beheren'. Alle vergaderingen starten om 20 uur.

- donderdag 9 juni, Den Drossaerd, Parkstraat 21, Pelt
 - maandag 13 juni, Buurthuis Ellikom, Weg naar Ellikom 243, Oudsbergen
 - maandag 20 juni, 't Poorthuis, Zuidervest 2a, Peer
 - woensdag 22 juni, Zaal 't Getouw, Molenhoekstraat 2, Mol
 - maandag 27 juni, Hoeve Sonniseide, Ossevenstraat 6, Helchteren
- Om in te schrijven, stuur je een e-mail naar info@vsh.be met vermelding van je naam, adres, gsm-nummer en de plaats waar je wenst deel te nemen. ■

Nick Francois, adviseur Natuur en biodiversiteit, Studiedienst Boerenbond

De Vlaamse regering heeft de risicozone uitgebreid.

Jij weet alles over de seizoenen.

Wij over de contracten met seizoensarbeiders

Met 20 jaar ervaring in de land- en tuinbouwsector is Acerta jouw aangewezen sociaal secretariaat. Je vaste contactpersoon in jouw regio beheert jouw dossier.

Bij Acerta zorgen we voor jouw personeelsadministratie zoals jij zorgt voor je gewassen. Inclusief de juiste (dag)contracten, loonverwerking en dimona-aangiftes voor tijdelijke werknemers en seizoensarbeiders. Zo kan jij gerust én met een fiscaal voordeel het veld op.

Meer weten? Kijk op acerta.be/tuinbouw of kom langs in het Acerta-kantoor in jouw buurt.

acerta

Boer&Tuinder

Nieuwe website voor biociden

BIOCIDEN De federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu heeft eerder deze maand een nieuwe overzichtelijke website gepubliceerd over biociden. De website heeft een duidelijke structuur en bevat drie grote lussen: alles over biociden, regelgeving en procedures, veiligheid en milieu. Biociden en gewasbeschermingsmiddelen zijn beide pesticiden die op de markt worden aangeboden. Het verschil is dat gewasbeschermingsmiddelen specifiek de bescherming van gewassen nastreven. Voorbeelden van biociden zijn algendodende middelen, microbiële reinigers, ontsmettingsmiddelen, schimmeldodende producten en muis- en rattenvergift.

Meten is weten

Sinds 2013 is er een continue stijging van zowel het toegelaten aantal biociden als van de hoeveelheid verkochte producten. Een deel heeft natuurlijk te maken met de regularisatie van biociden die vroeger zonder statuut verkocht werden. In 2019 werden 2407 toegelaten biociden op de Belgische markt aangeboden. Meer dan de helft van die producten (54%) waren desinfectiemiddelen, de rest bestond grotendeels uit plaagbestrijdingsmiddelen en beschermingsmiddelen. Van alle toegelaten biociden die in 2018 op de Belgische markt werden aangeboden, mocht 61% alleen aan professionele gebruikers verkocht worden. Ongeveer 23% was bestemd voor particulieren en 16% voor een gemengd publiek (professionelen en particulieren). FOD Volksgezondheid werkt samen met het Antigifcentrum om gegevens te verzamelen over acute vergiftigingen door biociden. Van alle oproepen die het Antigifcentrum jaarlijks ontvangt rond biociden, is gemiddeld 75 tot 80% afkomstig van het grote publiek. De

resterende 20 tot 25% van de incidenten gebeurt bij professionele gebruikers, waaronder landbouwers, dierenartsen en ziekenhuismedewerkers.

Reductieplan biociden

Om toekomstige generaties een duurzame toekomst te gunnen, is het belangrijk dat we de sociale, economische en milieu-impact van biociden goed in evenwicht houden. Enerzijds kan het economische belang en het comfort dat biociden bieden niet worden ontkend. Denk maar aan het gebruik ervan tijdens de coronacrisis. Anderzijds houdt het gebruik van biociden risico's in voor onze gezondheid en het milieu. Daarom werkt men, net zoals bij Napan (Nationaal Actie Plan d'Action National) voor gewasbeschermingsmiddelen, ook voor biociden aan een reductieplan. FOD Volksgezondheid zet in het ontwerp-reductieplan dat momenteel voorligt vooral in op een goede opvolging van de biocidenmarkt, de opvolging van incidenten met biociden, communicatiecampagnes rond verstandig gebruik van biociden, het beperken van het gebruik van biociden met grote gezondheidsrisico's tot professionele gebruikers.

Interactieve zoekmachine

Met de gebruiksvriendelijke interactieve zoekmachine zie je op de nieuwe website welke biociden op de Belgische markt toegelaten zijn en welke producten tot het gesloten circuit behoren. Je zal zien in de zoekmachine dat je kan selecteren op handelsnaam, toelatingsnummer en productsoort, waarna je ook nog kan filteren op het open of het gesloten circuit, de einddatum van toelating en eventuele uitfasering voor het gebruik van het biocideproduct. Net zoals bij fytoweb zal dit ook een dynamische databank zijn, die hopelijk klaar is om te communiceren met ICT-

toepassingen die in onze sector courant gebruikt worden.

Biociden van het gesloten circuit

Op de nieuwe website worden de biociden van het gesloten circuit toegelicht, met onder andere een handleiding die je stap voor stap door de registratieprocedure loodst. Biociden die een groot risico inhouden voor de gezondheid behoren tot het gesloten circuit. Ze zijn hoofdzakelijk voorbehouden voor professionele gebruikers. Wanneer je biociden van het gesloten circuit wil kopen of gebruiken, moet je online registreren en de veiligheidsvoorschriften naleven. Jaarlijks herinnert Boerenbond zijn leden aan deze verplichting. De registratieplicht geldt voor alle 'professionele gebruikers'. Die term omvat iedereen die een biocide van het gesloten circuit koopt of gebruikt in het kader van een professionele activiteit. Ook als je biociden koopt, maar ze door een derde partij op je bedrijf laat gebruiken (bijvoorbeeld om ongedierte te bestrijden), moet je je als gebruiker registreren. Door de verplichte registratie krijgt de overheid een goed beeld van de verkoop en het gebruik van biociden in de verschillende economische sectoren. Verkopers moeten jaarlijks aangeven welke biociden van het gesloten circuit ze verkocht hebben, aan wie en in welke hoeveelheden. Zo kan de overheid nagaan of biociden uit het gesloten circuit alleen aan professionele gebruikers verkocht worden. De geregistreerde gegevens worden vertrouwelijk behandeld en alleen gebruikt in het kader van de nationale en Europese wetgeving over biociden. ■

Pieter Van Oost, adviseur Plantaardige productie, Studiedienst Boerenbond

<https://biocide.be/nl>

Geen gezuiverd afvalwater meer voor landbouw

WATER Op vraag van de Vlaamse overheid stelt Aquafin sinds 6 juni geen gezuiverd afvalwater meer ter beschikking voor landbouwirrigatie, openbaar groen en sportterreinen. Experts oordeelden dat met de huidige inzichten geen garantie kan worden gegeven over het optreden van milieurisico's bij deze toepassingen. Onder meer de mogelijke aanwezigheid van PFAS in het water maakt dat Vlaanderen het voorzorgsprincipe hier nu toepast.

Het inzetten van dit water voor irrigatie in land- en tuinbouw moet vanaf 2023

sowieso voldoen aan een reeks strikte randvoorwaarden om te voldoen aan de bepalingen van een recente Europese verordening. Ook dat maakt dat Vlaanderen beslist nu al strenger om te gaan met de toepassingen van dit gezuiverd afvalwater. Voor proefprojecten blijft onderzoek naar irrigatietoepassingen wel mogelijk. Het gaat dan om tests in gecontroleerde omstandigheden. ■

Leen Francois, stafmedewerker Beroepswerking

www.aquafin.be/nl-be/bedrijven/toepassingen-van-gezuiverd-water

STERKE INNOVATIE EN NIEUWE TOPREFERENTIE!

Recital

Recital = meer vitaal, langer gezond gewas en meer opbrengst

- **De absolute Nr. 1 tegen bladvlekkenziekte Alternaria**
- **Zeer rendabel door grote netto meeropbrengst**
- **Twee complementaire, sterke actieve stoffen**

Recital®: Gebruik met Bayer Group. Schrik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees voor gebruik eerst het etiket en de productinformatie. Voor verdere productinformatie met inbegrip van gevassymbool en symbolen, raadpleeg www.fytoweb.be

www.cropscience.bayer.be

Nieuwe wetgeving identificatie en registratie vanaf 13 juni

RUNDVEE Vanaf 13 juni treedt de nieuwe wetgeving rond identificatie en registratie in voege. Hierdoor ontvangen rundveehouders vanaf dat moment niet langer de paspoorten zoals we deze al jaren kennen en gebruiken. In de plaats hiervan zullen dieren vanaf 13 juni in een eerste fase verhandeld worden met andere documenten. Voor de **binnenlandse handel** gebruik je vanaf dan **een verplaatsingsdocument** dat bestaat uit twee luiken: bovenaan het effectieve verplaatsings-

© SHUTTERSTOCK.COM

document dat meegaat met het dier en onderaan het vertrekluik.

Voor **export** gebruik je vanaf de start van de nieuwe wetgeving **een identificatiedocument**.

Vanaf 13 juni kan je de nieuwe documenten bovendien ook zelf afdrukken. Als je niet langer wenst dat DGZ de documenten voor jou print en opstuurt per post, mag je dit laten weten via helpdesk@dgz.be. Hou er vanaf de nieuwe wetgeving rekening mee dat:

- Aangekochte dieren niet verhandeld kunnen worden vóór alle resultaten

van de verplichte aankooponderzoeken (ook tweede aankooponderzoek IBR) gekend zijn;

- Je best de geboortemelding zo kort mogelijk na de geboorte registreert zodat je zeker tijdig een geldig verplaatsingsdocument kan bekomen (omdat er voortaan ook, naast de verplichte BVD-analyse, rekening gehouden wordt met een immobiliteitsperiode van 10 dagen na de meldingsdatum vooraleer je een dier kan verhandelen);
- Je aankopen van runderen bij voorkeur zelf registreert via Veeportaal. In dit geval geef je de individuele documenten van de aangekochte dieren **niet** meer mee met de dierenarts. In de plaats hiervan bezorg je hem de lijst van de aangekochte dieren die je de dag na de aankomstmelding automatisch per e-mail ontvangt.

Sanitel niet beschikbaar op 11 en 12 juni

Om de Saniteldatabank te kunnen aanpassen naar de nieuwe wetgeving, zal Sanitel niet beschikbaar zijn op zaterdag 11 en zondag 12 juni. Dit betekent dat je dan geen meldingen kan registreren: noch via Veeportaal, noch via het telefonisch meldingssysteem (VRS) of de managementpakketten.

Hou hier rekening mee en registreer daarom je meldingen zoveel mogelijk vóór 11 juni zodat je de wettelijke meldingstermijnen respecteert. ■

www.dgz.be/rundvee/i-r

Vraag voor Chris Botterman

Hoofd Sociale Zaken Boerenbond

Bestaat het willekeurig ontslag bij arbeiders nog?

In het verleden is er vaak voor gewaarschuwd dat men bij het ontslag van een arbeider zeer behoedzaam moest zijn om niet te maken te krijgen met een willekeurig ontslag. Wanneer een arbeider beweerde dat het ontslag onterecht was, moest hij hiervoor geen enkel bewijs leveren. De werkgever die met een dergelijke bewering geconfronteerd werd, moest wel aantonen dat het ontslag niet willekeurig was. De werkgever moest dus een negatief bewijs leveren. Dat was niet altijd eenvoudig. Als de rechter niet overtuigd was van de argumentatie van de werkgever, was er een schadevergoeding verschuldigd van zes maanden loon. De rechter diende meteen het maximumbedrag uit te spreken. We kunnen stellen dat vandaag het risico om met een 'willekeurig ontslag' te maken te hebben, niet meer bestaat! Sinds de eenmaking van de opzeggingsregeling tussen arbeiders en bedienden, is er in de Nationale Arbeidsraad een regeling uitgewerkt inzake de motivering van het ontslag. Deze regeling geldt niet voor seizoenwerknemers en evenmin voor studenten. Voor vaste werknemers moet er maar rekening mee gehouden worden vanaf zes maanden anciënniteit.

Motivering van het ontslag

Wanneer je als werkgever een arbeidscontract beëindigt, is het normaal dat je aan de werknemer de redenen van het ontslag meedeelt. Elke werknemer die ontslagen geleid hebben tot zijn ontslag. Het is aan te raden als werkgever bij het ontslag, alsook op het C4-document voor de RVA, summier deze redenen te vermelden. De werknemer kan per aangetekende brief vragen om een ruimere motivering. In de CAO van de Nationale Arbeidsraad is voorzien dat de werkgever die reeds bij het ontslag schriftelijk de motieven aan de werknemer heeft

meegedeeld, niet moet ingaan op dit aangetekend schrijven. Ingeval er geen motieven zijn gegeven bij het ontslag zelf én de werkgever reageert niet op de brief van de werknemer, kan er een schadevergoeding verschuldigd zijn van twee weken loon. ■

Kennelijk onredelijk ontslag

Wanneer een werkgever een arbeidsovereenkomst op een onterechte wijze zou beëindigen, kan er nooit meer sprake zijn van willekeurig ontslag. Het is evenwel zo dat een ontslag niet 'kennelijk onredelijk' mag zijn. Een ontslag is kennelijk onredelijk als het gebaseerd is op redenen die geen verband houden met de geschiktheid of het gedrag van de werknemer, of die niet berusten op de noodwendigheden inzake de werking van de onderneming én waartoe nooit zou beslist zijn door een normale en redelijke werkgever. Een rechter kan nooit de opportuniteit van het ontslag in vraag stellen. Hij kan alleen nakijken of het ontslag niet kennelijk onredelijk is. De werknemer moet nu zelf ook de elementen aanhalen waarop hij zich baseert. Er is dus geen omkering van de bewijslast meer zoals vroeger. Wanneer het ontslag onredelijk is, kan de rechter een schadevergoeding opleggen tussen de 3 en 17 weken loon. Deze vergoeding is cumuleerbaar met de opzegvergoeding.

Via www.boerenbond.be/vraaghetaan beantwoordt Chris Botterman in korte filmpjes nog andere vragen omtrent sociale zaken.

Nulbemesting levert hier enkel verliezers op

De gevolgen van het PAS-akkoord bedreigt de toekomst van zoveel meer dan de 41 rode bedrijven die verplicht moeten stoppen. Het melkveebedrijf van Bart en Lut De Brabander-De Cuyper en zoon Emiel in Maldegem vond met de bijna achteloos aangekondigde nulbemesting voor VEN-gebieden een bom onder de basisfundamenten van het bedrijf.

Ivan De Clercq

“Wat is voor jou de definitie van een huiskavel?”, vraagt Ludwine – zeg maar Lut zoals iedereen – bij de voorstelling van het familiaal bedrijf De Burkelhoeve. Enigszins atypisch voor de regio bevinden zich aansluitend aan het bedrijf mooie weidepercelen en ook wat akkerland. In totaal gaat het om een oppervlakte van 100 ha waarvan 77 ha tegen het bedrijf ligt. De 240 koeien lopen uit de nieuwe stal van 2018 zo de weiden in, met de verst gelegen percelen op slechts anderhalve kilometer graasafstand. Daar graast het jongvee. De structuur van het bedrijf zit dus goed, maar is het levenswerk van drie generaties. “Een oude stal is niets meer waard, maar grond blijft zijn waarde behouden. Dat is altijd de filosofie geweest achter het bedrijf. Door goede contacten met de burens, gronden aankopen en ruilen hebben we het bedrijf over de decennia tot de huidige structuur kunnen brengen. Het is iets waar we financieel vaak diep voor zijn moeten gaan, en waarvoor we nu nog voor afbetalen, maar als landbouwer heb je landbouwgrond nodig”, leggen Lut en Bart uit.

Administratieve kronkel

Wat is een huiskavel? De koeien moeten als ze de stal uitkomen een – nu nagenoeg droogstaande – waterloop

van categorie 2 over. Dat betekent dat alle weiden en akkers aan de andere zijde door de huiskavelregeling niet erkend zijn als huiskavel. Het is een administratieve kronkel, wars van elke boerenlogica, die nu extra zwaar weegt op de aankondiging in het PAS-akkoord dat in VEN-gebieden tegen 2028 nulbemesting van toepassing wordt. Die aangekondigde nulbemesting is maar een kleine passage in het PAS-akkoord, maar heeft voor een aantal bedrijven in de praktijk hetzelfde effect als een rode of donkeroranje stempel. Voor huiskavels wordt een vrijstelling voorzien, maar dat is dus niet van toepassing voor de Burkelhoeve.

Check je situatie op Geopunt

“Onze impactscore is 0,8. We hebben onze omgevingsvergunning in 2017 zonder problemen verkregen. We wisten dat we met zo’n 28 ha van onze 75 ha grote ‘huiskavel’ in VEN-gebied lagen, en 5 ha in SBZ-H, maar het stikstofdossier gaat over de instandhouding van Europees aangemelde natuur. VEN is Vlaams afgebakende natuur. Het is pas door alle kaarten op Geopunt samen te leggen dat de impact voor ons bedrijf duidelijk werd”, duidt Lut.

Ze haalt de laptop erbij en samen met Emiel worden de juiste lagen op de

Geopuntkaart gelegd die duidelijk maken welke grond welke status heeft. Nu ja, duidelijk ... het vraagt al enige kennis om goed alle mogelijke lagen te kunnen weergeven en interpreteren. “De overheid heeft alle gegevens en kent alle VEN-gebieden. Veel boeren hebben wat VEN-gebied of een klein landschapselement liggen. Waarom worden deze boeren niet actief ingelicht over de impact op hun bedrijf? Ik ben er zeker van dat er boeren zijn die bewerkbare grond zullen verliezen door de nulbemesting, maar die zich nog van geen kwaad bewust zijn”, vertelt Lut.

Koude douche

Het VEN-gebied waarin De Burkelhoeve akkers en weiden heeft liggen, is ingekleurd als natuur onder de subcategorie ‘intensieve graslanden en akkers in bosgebied.’ Gebieden in deze categorie worden niet beschouwd als kwetsbaar natuurgebied en vallen onder de algemene bemestingsnormen. Voor het VEN-gebied in de buurt van de Burkelhoeve is zelfs nog geen biologische waardering gebeurd. De aankondiging dat het bedrijf het vanaf 2028 met 28 ha minder actief te gebruiken landbouwgrond zal moeten doen, viel dan ook als een koude douche in de nek. “Mijn ouders is bij aankoop in dit gebied bij de notaris verteld dat het label ‘natuur’ op deze landbouwgronden de beste bescherming bood tegen het inpalmen door industrie en bewoning. Het omgekeerde is nu waar.”

Weinig realistische opties

De gevolgen voor de dreigende nulbemesting op 28 ha zijn groot. De finan-

© IVAN DE CLERQ

Bart en Lut De Brabander en zoon Emiel: “We zijn er zeker van dat er boeren zijn die bewerkbare grond zullen verliezen door de nulbemesting, maar die zich nog van geen kwaad bewust zijn.”

ciële waardevermindering van duur verworven gronden is enorm, aangezien er landbouwkundig bijna niets meer op kan of mag. Wat decennialang voor iedere boer en beleidsmaker een investering leek in een grondgebonden melkveehouderij, wordt bij nulbemesting een molensteen rond de nek. De opties uit het flankerend beleid (verkoop als natuur, ruilen in grondenbank, stopzetting, omvorming, natuurbeheerplan) zijn weinig aantrekkelijk voor een bedrijf dat al generaties lang aan de toekomst tikkert die economisch en ecologisch vol te houden is. “We zijn gegroeid, maar op eigen tempo met eigen aanfok. Hoeveel duurzamer kan je zijn dan wanneer het ruwvoer voor de koeien van naast de stal komt en wanneer je je land kan bemesten zonder de openbare weg op te moeten?”, pleit zoon Emiel.

Niet boeren met het mes op de keel

De investeringen in de nieuwe stal en gronden waren meer dan het fundament voor het bedrijf dat Emiel een generatie lang wil verderzetten. Ondanks het jeugdige enthousiasme

slaat zelfs bij Emiel de twijfel soms toe. “Met een bedrijfsomvorming zoals het afstoten van een gedeelte van het melkvee betalen we de bank niet. Met de compensatievergoeding voor de betrokken akkers en weiden koop je geen nieuwe grond. En als die er is, dan zeker niet vlakbij zoals nu. Als wij hier niet een melkveebedrijf mogen uitbouwen, wie dan wel nog? Er moet een betere toekomst mogelijk zijn voor jonge boeren dan verder boeren met het mes op de keel.”

Ook klimaat verliest

Hoe het bedrijf het verlies van 28 ha vruchtbare percelen zal verwerken, is niet zeker. Voeder aankopen en mestafzet op (lange) afstand zijn niet ideaal voor boer en milieu (deposities), maar wel de meest realistische optie. De rest van de percelen zal gezien de nood wellicht nog iets intensiever moeten worden beheerd. Door het plaatsen van een eigen hoogspanningscabine vorig jaar werden investeringen in zonnepanelen of een kleine windmolen mogelijk. Het huidige PAS-akkoord schuift deze investeringen op de lange baan. Alvast voor deze situatie lijkt PAS een

verhaal met alleen maar verliezers: zowel voor het bedrijf, als voor het klimaat en de natuur. Alle melk op het bedrijf ging naar FrieslandCampina voor het bedienen van de Belgische markt. “Uit welk land zal die melk komen na 2028?”, vraagt Lut zich af.

Is er nog de wil?

Bart, Lut en Emiel vinden het belangrijk om gebruik te maken van de mogelijkheid om bezwaar in te dienen tegen het PAS-akkoord tijdens het openbaar onderzoek, nog mogelijk tot 17 juni. “Wij dreigen goede gronden te moeten opgeven voor natuurdoelstellingen die nauwelijks iets met de Europese instandhoudingsdoelstellingen te maken hebben. Er is geen enkele socio-economische studie gebeurd van de gigantische impact op bedrijven zoals het onze, maar zoals wij zijn er nog bedrijven. Houdt men rekening met de extra stikstofdeposities door bijkomend transport voor voeder, mest en melk wanneer er goede grond rondom bedrijfszetels uit productie wordt genomen? Is er bij het beleid nog de wil om iets te doen voor jonge landbouwers die grond nodig hebben onder hun bedrijf? We hopen dat onze bezwaren het beleid doet nadenken over deze vragen”, besluit Lut. ■

www.boerenbond.be/ bezwaarschriften

Er moet een betere toekomst mogelijk zijn voor jonge boeren.

Pluimvee | Ontspannen braadkippenmarkt

De stemming op de pluimveemarkt is de laatste tijd positief geëvolueerd. Recent blijkt dat de vraag naar pluimveevlees goed overeind blijft,

waardoor de markt meer ontspannen is. Het aanbod kan – door goed in te plannen – dan ook vlot verwerkt worden. Bij de producenten was er het gevoel dat de Deinzenotering enkele weken terug te fors had moeten inleveren. Ondanks het huidige behoorlijke prijsniveau van de braadkippen staat de rentabiliteit toch onder druk. Het is dan ook belangrijk dat de slachthuizen het maximale uit de afzet van pluimveevlees halen en dit doorvertalen naar de prijs voor de levende kippen. ■

Prijzevolutie braadkippen Deinze (minimum- en maximumprijs)

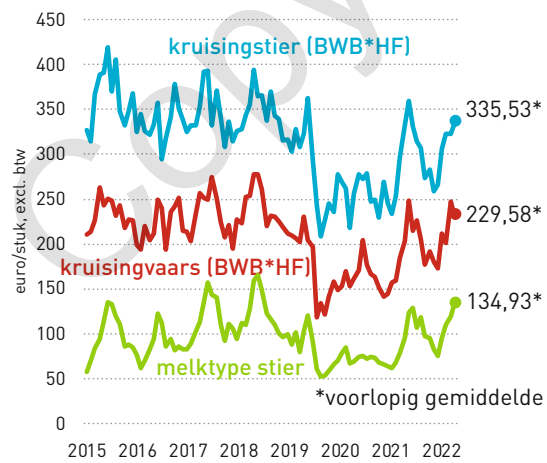

Rundvee | Prijzen van dikbilstieren evolueren positief

De prijzen van zwartbontkalveren schommelen rond 130 à 140 euro. De betere kalveren halen 150 euro. De prijzen van kruisingstierkalveren gaan vlot boven 300 euro. Ze schommelen rond 350 à 375 euro, met uitschieters tot 400 euro voor de betere kalveren. De kruisingvaars halen 200 à 250 euro, met uitschieters naar 300 euro voor de betere kalveren. De prijzen van dikbilstierkalveren schommelen rond 850 à 900 euro met uitschieters naar 925 euro voor de topkalveren. De prijzen van dikbilstieren blijven positief evolueren. Ze variëren rond

3,80 à 3,95 euro/kg levend of 5,95 à 6,15 euro/kg geslacht. De betere stieren halen zelfs meer. De prijzen van dikbilkoeken blijven eveneens op niveau. Ze schommelen rond 3,85 à 4,30 euro/kg levend of tot 6,20 à 6,30 euro/kg geslacht. Ook de prijzen van reforme melkkoeken blijven op een hoog niveau. De prijs voor een P3-type reforme melkkoel is licht gedaald tot 3,66 euro/kg geslacht, die voor een O3-type melkkoel tot 4,15 euro/kg geslacht. De zwaardere koeken halen zelfs tot 5 euro/kg of meer. ■

Prijzen nuchtere kalveren Boerenbond

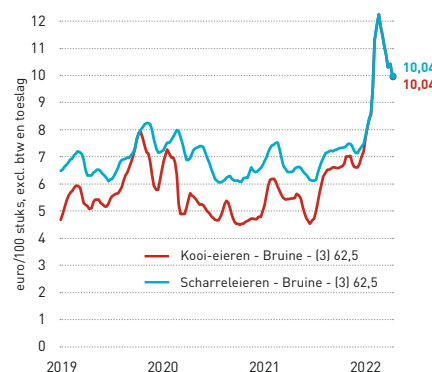

Eieren | Druk op de eiermarkten

Verrijktekooi-eieren. Men ging ervan uit dat de noteringen voor verrijktekooi-eieren zouden afvlakken, maar uiteindelijk moesten de prijzen toch nog fors inleveren. Deze forse daling is voor leg-hennenhouders een dikke streep door de rekening. Dat zal voor gevolg hebben dat oudere legkoppels waar de opbrengst niet meer kostendekkend is, vervroegd uit productie zullen worden genomen. Dat houdt een verdere daling van het aanbod in, wat een invloed zal hebben op de continuïteit in de aanvoer en ook in de prijsvorming.

Scharreleieren. Het lijkt erop dat de noteringen van scharreleieren stilaan de bodem in de markt bereikt hebben. Het aanbod van scharreleieren voor de versmarkt is niet al te groot, terwijl de vraag goed is. Intussen zien we ook dat er sinds lang terug een verschil is ontstaan in de noteringen voor verrijktekooi-eieren en scharreleieren. Intussen is de retail de hogere eierprijzen in de consumentenprijzen aan het verwerken, waardoor er de komende periode hopelijk wat ruimte kan komen om de eierprijzen voor tafeleieren te verhogen. ■

Prijzevolutie eieren Kruisem aan producent

Kalveren NUKA: stationair

Ciney - Zwartwit - Max. 27 mei 120 = €/stuk
Ciney - Witblauw - Gewoon 27 mei 150-290 = €/stuk
Ciney - Stieren - Witblauw - Dikbil 27 mei 625-825 = €/stuk

Koeken slachtvee: stationair

Ciney - Dikbil 27 mei 3,60-4,00 = €/kg lev. gew.
LAR - Dikbil 31 mei 3,00-3,40 = €/kg lev. gew.

Koeken geslacht: stijgend

Dept.LV - Cat. D - S2 23 mei 615,36 +1,15 €/100 kg koud karkasgew.

Stieren mager: stationair

Ciney - Dikbil - 320-370 kg 27 mei 1575-1750 = €/stuk

Stieren slachtvee: stationair

Ciney - Dikbil 27 mei 3,90-4,10 = €/kg lev. gew.
LAR - Dikbil 31 mei 3,30-3,70 = €/kg lev. gew.

Stieren geslacht: stijgend

Dept.LV - Jonge - Cat. A - S2 23 mei 606,86 +6,78 €/100 kg koud karkasgew.

Biggen: stationair

Danis - 23 kg 30 mei 33,0 = €/stuk
Vlaamse Biggenprijs - 25 kg 30 mei 32,5 = €/stuk

Varkens geslacht: stationair

Danish Crown (DK) - Vleesvarkens 6 jun 1,492 = €/kg gesl. gew.
Tönnies (D) - Vleesvarkens 2 jun 1,80 = €/kg gesl. gew.
Vion (NL) - 56% vlees - type A 30 mei 1,79 = €/kg gesl. gew., incl. btw en aanvoer
Belgian Pork Group - Vleesvarkens 6 jun 1,730 = €/kg gesl. gew.

Slachtpluimvee: stijgend

ABC - Braadkippen 6 jun 1,26 = €/kg lev. gew., incl. Belplume
Deinze - Soepkippen - Extra zware 1 jun 0,74-0,76 = €/kg lev. gew.
Deinze - Braadkippen 1 jun 1,25-1,27 +0,01 €/kg lev. gew., incl. Belplume

Verrijktekooi-eieren: dalend

Kruisem - Aan producent - Witte - (3) 62,5 g 31 mei 9,49 -0,37 €/100 stuks, excl. toesl.
Kruisem - Aan producent - Bruine - (3) 62,5 g 31 mei 10,04 -0,37 €/100 stuks, excl. toesl.
Kruisem - Handel - Witte - L 31 mei 11,45 -0,40 €/100 stuks, excl. toesl.
Kruisem - Handel - Bruine - L 31 mei 12,00 -0,40 €/100 stuks, excl. toesl.

Scharreleieren: dalend

Kruisem - Aan producent - Witte - (3) 62,5 g 31 mei 9,49 -0,37 €/100 stuks, excl. toesl.
Kruisem - Aan producent - Bruine - (3) 62,5 g 31 mei 10,04 -0,37 €/100 stuks, excl. toesl.

Boter: stijgend

BCZ - Melkerijboter 23 mei 724,50 +8,00 €/100 kg

Melkpoeder: stijgend

BCZ - Mageremelkpoeder 23 mei 399,60 +1,40 €/100 kg

Bewaaraardappelen: stationair

PCA - Fontane 31 mei 25,00-25,00 = €/100 kg

Maïs: stijgend

Synagra - Belgische maïs gecertificeerd 3 jun 337,00 +1,50 €/ton

Stro: stationair

Lokeren - Tarwestro 1 jun 110,00 = €/ton

DATUM	NOTERING	VERSCIL	Notering uitgedrukt exclusief btw, tenzij anders vermeld
27 mei	120	=	€/stuk
27 mei	150-290	=	€/stuk
27 mei	625-825	=	€/stuk
27 mei	3,60-4,00	=	€/kg lev. gew.
31 mei	3,00-3,40	=	€/kg lev. gew.
23 mei	615,36	+1,15	€/100 kg koud karkasgew.
27 mei	1575-1750	=	€/stuk
27 mei	3,90-4,10	=	€/kg lev. gew.
31 mei	3,30-3,70	=	€/kg lev. gew.
23 mei	606,86	+6,78	€/100 kg koud karkasgew.
30 mei	33,0	=	€/stuk
30 mei	32,5	=	€/stuk
6 jun	1,492	=	€/kg gesl. gew.
2 jun	1,80	=	€/kg gesl. gew.
30 mei	1,79	=	€/kg gesl. gew., incl. btw en aanvoer
6 jun	1,730	=	€/kg gesl. gew.
6 jun	1,26	=	€/kg lev. gew., incl. Belplume
1 jun	0,74-0,76	=	€/kg lev. gew.
1 jun	1,25-1,27	+0,01	€/kg lev. gew., incl. Belplume
31 mei	9,49	-0,37	€/100 stuks, excl. toesl.
31 mei	10,04	-0,37	€/100 stuks, excl. toesl.
31 mei	11,45	-0,40	€/100 stuks, excl. toesl.
31 mei	12,00	-0,40	€/100 stuks, excl. toesl.
31 mei	9,49	-0,37	€/100 stuks, excl. toesl.
31 mei	10,04	-0,37	€/100 stuks, excl. toesl.
23 mei	724,50	+8,00	€/100 kg
23 mei	399,60	+1,40	€/100 kg
31 mei	25,00-25,00	=	€/100 kg
3 jun	337,00	+1,50	€/ton
1 jun	110,00	=	€/ton

Start tijdig met preventieve behandelingen

Wees waakzaam voor de aardappelplaag

Vorig jaar kenden we een enorme druk van de aardappelplaag veroorzaakt door *Phytophthora infestans* wegens de natte, koele periodes tijdens de zomer. Ook dit jaar blijft het opletten geblazen voor lange warme droogteperiodes die plots afwisselen met hevige onweders en regenbuien zoals al gebeurde in de afgelopen weken. Het is dan dat de aardappelplaag zich zal manifesteren op de percelen. Daarnaast kan de latente plaag van afgelopen jaar nog steeds de kop opsteken. Wees dus steeds op je hoede: tijdig starten met een preventieve behandeling en opvolgen met aansluitende behandelingen om zo min mogelijk kansen te geven aan de aardappelplaag, blijft ook dit jaar de boodschap!

Frederik Goossens, Sanac Fyto

Waterschimmel van het rijk der Protista

Aardappelplaag maakt, in tegenstelling tot andere schimmels zoals witziekte, sclerotinia of roesten (rijk van de fungi), deel uit van het rijk der protisten. Aardappelplaag behoort als 'waterschimmel' tot de oömyceten, maar vormt vanuit de eukaryoten een aparte fylogenetische lijn waardoor deze ook wel pseudo-schimmels worden genoemd. Dit is belangrijk, daar dit effect heeft op de productkeuze voor de ziektebestrijding. Bijgevolg is het mogelijk dat producten met een goede werkzaamheid tegen fungi zoals witziekte (ascomycet) of roesten (basidiomyceet) slechts weinig of geen effect hebben tegen deze pseudoschimmels.

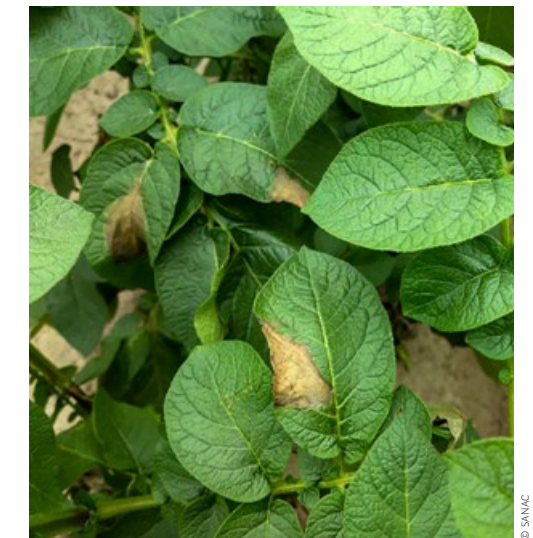
Levenswijze en ziektebeeld op de aardappelplant

Aardappelplaag is een endofyt en leeft binnen in de plant in het vaatbundelweefsel of in besmet plantmateriaal. Het watertransport naar bovenliggende plantdelen wordt onderbroken,

waarna de plant verwelkt en necrotische vlekken vormt. Het is belangrijk om een onderscheid te maken ten opzichte van necrotische vlekken die bijvoorbeeld ontstaan door zonnebrand of door toepassing van bepaalde producten. Typisch bij een besmetting van *Phytophthora infestans* is de lichte witte buitenrand die aanwezig is rondom de groeiende necrotische vlek. Wanneer een spore op een blad landt, zal deze de plant binnendringen via een opening in de buitenste epitheelcellen. Vandaar het grote belang om wondjes op plantweefsel te vermijden. Na het binnendringen ontwikkelt het grootste deel van het mycelium in het blad van de aardappelplant zelf. Onderaan het blad via de huidmondjes groeit het mycelium naar buiten, waarna sporenzakjes worden gevormd. ▶

Necrotische vlekken veroorzaakt door aardappelplaag.

Opgedroogde necrotische vlekken na behandeling tegen aardappelplaag op aardappelgewas. Schade aan het loof zorgt voor een verminderde fotosynthesecapaciteit van de plant en moet altijd vermeden worden.

Figuur 1. Rassen verschillen in hun gevoeligheid voor *Phytophthora infestans*

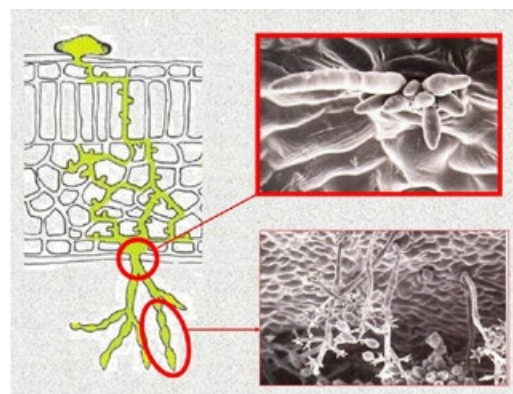

Deze zorgen nadien voor een verdere verspreiding van de sporen en bijgevolg ook van de aardappelplaag. Bij het binnendringen van de plant veroorzaakt aardappelplaag knolrot, bruinverkleuring en afsterven van de bladeren en stengels. Na 3 tot 5 dagen worden nieuwe sporen gevormd. Optimale voortplantingsomstandigheden voor oömyceten zijn nat en koud weer. Waterschimmels vormen twee verschillende typen sporen, namelijk zoösporen en oösporen. Zoösporen zijn de ongeslachtelijke sporen die beschikken over twee flagellen of zweepstaartjes waarmee ze kunnen zwemmen (vandaar de naam waterschimmels) en verspreiden. Oösporen zijn de geslachtelijke sporen zonder flagel die zich verspreiden door regenspatten en wind. De geslachtelijke fase kan meerdere jaren ondergronds overleven. Resistente aardappelrassen tegen aardappelplaag bestaan, maar deze resistentie kan worden doorbroken. Dit gebeurt tijdens de seksuele reproductiecyclus van de oömyceet, waarbij uitwisseling van genetisch materiaal gebeurt.

Preventieve maatregelen en bestrijding

Ook nieuwe groei van de aardappelplanten heeft bescherming van het toegepaste fungicide nodig. Dit kan enerzijds via systemische of translami-

Inwendige ontwikkeling van mycelium in het bladweefsel, met uitwendige vorming van sporenzakjes.

Aantasting van aardappelgewas door aardappelplaag.

naire verplaatsing van een middel in de plant. Daarnaast is voor contactherbiciden een herverdeling mogelijk. De mobiliteit van een middel speelt dus een belangrijke rol, met daarbij ook de regenvastheid. Een middel is regenvast wanneer na behandeling het product voldoende is opgedroogd of opgenomen, zodat de werking blijft na regen of beregening.

Voor een goede bestrijding van aardappelplaag zijn er enkele basisregels. Vooreerst moet je besmettingsbronnen inperken, rekening houden met weersinformatie en fungiciden efficiënt gebruiken. Bij het uitschuren tijdens de bewaring worden uitgesorteerde knollen soms samen met de sorteergroed op afvalhopen gestort. Deze aardappelen kunnen opnieuw uitschieten en latente plaag bevatten. Om verspreiding van plaag te vermijden, dek je deze hoop best af.

Preventief beschermen is een prioriteit, want aanwezige aantastingen zijn lastig te bestrijden en vergen vaak extra bespuitingen. Houd steeds rekening met gewasgroei, gewasstadium, tijdstip en infectiedruk om de bestrijding meer doeltreffend te maken. Vermijd zeker de aanwezigheid van besmet plantmateriaal op je veld. In de biologische landbouw wordt gemikt op robuuste rassen aangezien het gebruik van fungiciden niet is toegelaten.

Werkingsmechanisme: preventief, curatief en anti-sporulerend

Voor het werkingsmechanisme van een middel bestaan drie mogelijkheden: preventief, curatief en anti-sporulerend. Bij preventieve bescherming worden sporen gedood voor of tijdens het ontkiemen/penetratie. Het fungicide moet als laagje aanwezig zijn op het loof of de stengels vóór de sporen kiemen en binnendringen. De gebruikelijke fungiciden zoals Revus en Pergado V voldoen aan deze voorwaarde. De grootste verschillen komen pas tot uiting bij veel regen, snelle loofgroei of extreem hoge druk van plaag.

Een terugwerkende of curatieve werking biedt bescherming gedurende de periode direct na de besmetting, maar voordat de symptomen zichtbaar worden. Symptomen zijn wanneer de sporendragers onderaan het blad uit de huidmondjes tevoorschijn komen. Daarna zien we ook verdroogde vlekken aan de bovenkant van het blad ontstaan. Wanneer een spore op het blad kiemt, dan groeien korte tijd nadien de schimmeldraden in het blad zelf. Wanneer dit nog maar pas gebeurt is, kunnen enkele middelen de binnengedrongen spore 'terugroepen'. De werkzame stof cymoxanil werkt maximaal 48 uur terug en heeft een nawerking van een drietal dagen. De andere component of mengpartner zorgt voor de beschermende werking en nawerking. Enkele andere spelers hebben een beperkte terugwerkende kracht: Orvego Star (+ Dash), Banjo Forte, Infinito en Zorvec Enicade.

Anti-sporulatie wijst op het verminderen van sporenvorming en/of het verminderen van de levensvatbaarheid van de gevormde sporen. Een schimmelspore die doorheen het blad is gegroeid vormt aan de onderkant van het blad sporendragers met sporen die het gewas verder kunnen besmetten (vergelijkbaar met onkruid dat bloeit). Enkele middelen kunnen de vorming ▶

De belangrijkste fungiciden tegen aardappelplaag

Middel	Contact	Penetrerend	Translaminair	Dosis (kg/l)	VT (dagen)	Aantal toepass.
Contactmiddelen						
Canvas, Evitto, Santinas	Amisulbron 200 g/l			0,5 l		6
Ranman Top	Cyazofamid 160 g/l			0,5 l	7	6
Shirlan *	Fluazinam 500 g/l			0,3 - 0,4 l	7	6
Vendetta	Fluazinam 375 g/l		Azoxystrobin 150 g/l	0,5 l	7	3
Middelen met cymoxanil						
Cymbal 45 WG*		Cymoxanil 45 %		0,2 - 0,25 kg	7	10
Cymopur WG		Cymoxanil 35 %		0,26 - 0,32 kg	7	10
Curzate Partner		Cymoxanil 60 %		0,2 kg	6	1
Danso, Drum		Cymoxanil 225 g/l		0,5 l	10	7
Kunshi	Fluazinam 37,5%	Cymoxanil 25 %		0,5 kg	7	8
Reboot	Zoxamide 33%	Cymoxanil 33 %		0,45 kg	7	6
Pergovi Flex *		Cymoxanil 18 %	Mandipropamid 25 %	0,6 l	7	6
Proxanil, Axidor		Cymoxanil 50 g/l	Propamocarb 400 g/l	2,5 l	14	6
Tanos	Famoxate 25% *	Cymoxanil 25 %		0,6 kg	14	6
Translaminair						
Banjo Forte	Fluazinam 200 g/l		Dimethomorph 200 g/g	0,75 à 1 l	7	4
Cabrio Duo			Dimethomorph 72 g/l Pyraclostrobin 40 g/l	2,5 l	7	3
Infinito			Propamocarb + fluopicolide	1,2 - 1,6	7	5
Orvego Star	Initium 300 g/l		Dimethomorph 225 g/l	0,8 l	7	3
Presidium	Zoxamide 180 g/l		Dimethomorph 180 g/l Difenaconazole 250 g/l	0,85 l	7	5
Revus			Mandipropamid 250 g/l	0,6	3	6
Carial Star *			Mandipropamid 250 g/l Difenaconazole 250 g/l	0,6 l	3	3
Vendetta	Fluazinam 375 g/l		Azoxystrobin 150 g/l	0,5 l	7	3
Zampro Ultra	Ametoctradin 120 g/l		Dimethomorph 100 g/l	2 l	7	3
Systemisch						
Zorvec Enicade + Gachinko Pack			Oxathiapiprolin 100 g/l	0,15 l + 0,3 l	7	4
Zorvex Endavia		Benthiovalicarp 70 g/l	Oxathiapiprolin 30 g/l	0,4 l	7	4
Gachinko	Amisulbron 200 g/l			0,5 l		6
Versilus		Benthiovalicarp 15%		0,5 kg	3	8

(*) enkele handelsnamen beschikbaar; (**) Er zijn verschillen van dosering en aantal toepassingen naargelang handelsmerk.

van deze sporendragers afremmen. Deze eigenschap noemen we anti-sporulerend aangezien deze de sporenvorming stopt. Volgende middelen hebben deze eigenschap: Zorvec Enicade, Orvego Star (+ Dash), Banjo Forte, Proxanil, Infinito. Deze eigenschap heeft dus ook een (on)rechtstreekse bijdrage voor de bescherming van de knollen.

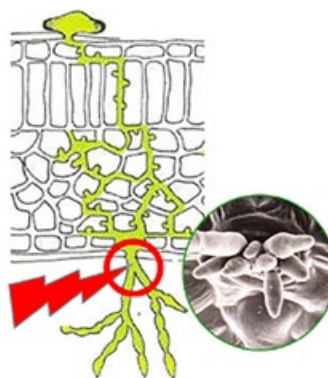
Preventieve werking: een preventief laagje voorkomt dat een spore kiemt op het blad.

Curatieve werking: een pas binnegedrongen spore kan nog 'teruggeroepen' worden.

Antisporulerende werking: enkele middelen kunnen de vorming van deze sporendragers afremmen.

Einde van Mancozeb, einde van een tijdperk

De Europese goedkeuring voor de actieve stof Mancozeb werd niet verlengd. Het gebruik was toegelaten tot 4 januari 2022 en bijgevolg eindigde vorig jaar na bijna 60 jaar een tijdperk in de ziektebestrijding van aardappelen. Mancozeb was als dithiocarbamaat een middel met brede werking tegen multisitefungicide en alternaria. Daarnaast bevat Mancozeb extra mangaan als sporenelement. Dankzij de brede werking werd de stof gezien als goede basis en belangrijk in resistentiemanagement. Op korte termijn zijn er niet meteen alternatieven beschikbaar en zal goed moeten worden nagedacht over een compleet beschermend schema.

De intrekking van mancozeb brengt ook enkele gevolgen met zich mee. Ten eerste heeft het een invloed op de kostprijs van de behandelingschema's door het wegvallen van verschillende producten waaronder Dithane, Valbon, Acrobat, Fubol Gold ... Ten tweede moeten we voor de bestrijding van alternaria terugvallen op difenoconazole door gebrek aan andere alternatieven, met als gevolg een hogere kans op resistentievorming. Voor de bestrijding van aardappelplaag zijn er enkele alternatieven beschikbaar.

Bescherming van producten bij nieuwe groei, stabiele vegetatie en afrijping

Kort na de opkomst groeit een aardappelgewas zeer snel. Sommige middelen die worden toegepast op een bladknop of op een pas geopend blaadje kunnen nog een beetje meegroeien. Deze eigenschap is zéér belangrijk in het begin van de gewasontwikkeling. Volgende middelen doen dit zeer goed: Ranman, Revus, Infinito en Zorvec Enicade.

Terugwerkende kracht zijn middelen met als actieve stof cymoxanil. Cymoxanil heeft tot 1-2 dagen terugwer-

Een sfeerbeeld uit het veld van 28 mei.

kende kracht met een nawerking van 3 dagen. Enkele producten zijn Cymbal, Cymopur, Cymoxanil-M WP/WG, Proxanil en Tanos. Daarnaast heeft Infinito een terugwerkende kracht van ongeveer één dag. Acrobat, Valbon en Valis hebben een terugwerkende kracht van 12 uur. Revus heeft geen terugwerkende kracht en wordt dus best gebruikt in combinatie met cymoxanil. Enkele producten met anti-sporulerende werking zijn Infinito, Proxanil en Revus. Enkele middelen die een goede knolbescherming leveren zijn Infinito, Canvas, Ranman Top, Shirilan en Revus.

Wanneer we te maken hebben met actieve groei van de aardappelplant, wordt best gebruikgemaakt van producten zoals Revus, Orvego Star, Banjo Forte, Infinito en Proxanil (+ eventuele partner). Wanneer de vegetatie van aardappelplanten stabiel blijft wordt best gebruikgemaakt van onder andere Infinito, Ranman Top en Banjo Forte. Eventueel kan hierbij Terminett, Amistar of Narita worden toegevoegd tegen alternariarot. Bij afrijping zijn er volgende mogelijkheden: Ranman Top, Shirilan, Kunshi, Banjo Forte, Infinito, eventueel ook aangevuld met een product met werking tegen alternaria. ■

Demoperceel OptiFarm zet in op systeemaanpak

Preciezer telen, met doordachte inzet van irrigatie, bemesting en gewasbescherming én aandacht voor bodemvruchtbaarheid: het is de uitdaging voor elke landbouwer. In het kader van Future Farming Hub legt Inagro het demoperceel OptiFarm (3,5 ha) aan. Systeemaanpak staat centraal.

Lieven Vancoillie

De huidige ambities vereisen onder meer een nog duurzamere landbouwpraktijk met minder input en meer aandacht voor milieu én omgeving. Daarnaast stemmen extremere weersomstandigheden de landbouwer tot nadenken. Tegelijk streven landbouwers naar een rendabele productie. "Het evenwicht tussen de rentabiliteit en het voldoen aan de vele verwachtingen kan worden bereikt met een globaal teeltmanagement of een systeemaanpak: controle over het volledige teeltsysteem om het geheel robuuster te maken", stelt onderzoeker Jan Vanwijnsberghe.

Niet evident om alles te integreren

Door jarenlang onderzoek en technologische revoluties zijn de kennis en instrumenten beschikbaar, maar integratie is voor een landbouwer minder evident. Het perceel OptiFarm van 3,5 ha is geen klassiek proefveld. Slimme teeltrotatie en doeltreffende bodemzorg staan centraal. Daarvoor wisselen zes akkerbouw- en groentegewassen (aardappelen, winterterarwe, knolselder, prei, soja en veldbonen) elkaar af. De combinatie met groenbedekkers zorgt voor voldoende aanvoer van organische stof en verlaagt de ziektedruk. Samen met een niet-kerende grondbewerking wordt zo een belangrijke basis gelegd voor een duur-

zaam bodembeheer met aandacht voor bodemleven en koolstofopbouw. Inagro maakt voor de bemesting gebruik van circulaire dierlijke meststromen en precisiebemesting op advies. "Door de totale integratie van IPM willen we ook de gebruikte hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen sterk verminderen. Technieken als slimme rassenkeuze, waarschuwingssystemen, rijen- en precisiebespuiting en mechanische onkruidbestrijding moeten de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen verminderen." OptiFarm fungeert ook als testveld voor precisielandbouw en robotisatie. "Dit jaar zal de Robotti bijvoorbeeld zaaïen, planten, schoffelen en bespui-

tingen uitvoeren op het OptiFarm-perceel."

Vier systemen in Future Farming Hub

"In onze Future Farming Hub concentreren we ons op vier systemen", verduidelijkt Greet Ghekiere. Naast OptiFarm zijn twee andere systemen operationeel: biologische teeltsystemen op het Proefbedrijf voor Biologische Landbouw en in het natuurinclusieve teeltsysteem wordt biodiversiteit ingezet om plagen sneller en beter te beheersen. "Eind dit jaar volgt de aanleg van een boslandbouwsysteem", zegt Mia Demeulemeester. "De Future Farming Hub moet de ogen openen, voor landbouwers én onderzoekers", zegt Bart Naeyaert, Inagro-voorzitter en West-Vlaams gedeputeerde. "We bundelen de expertise uit onze afzonderlijke onderzoeksdomeinen." Tegelijk maakt het nieuwe samenwerkingsverband mogelijk, met landbouwers én met andere stakeholders. ■

Het demoperceel OptiFarm is een van de vier onderdelen van de Future Farming Hub. Alle expertise van afzonderlijke onderzoeksdomeinen wordt daarin gebundeld.

Knolcyperus in je perceel?

'Ik heb last van een hardnekkige hanenpootbesmetting in mijn perceel, wat kan ik hieraan doen?' Na het horen van deze vraag zijn de meeste fyto-adviseurs op hun hoede voor een knolcyperusbesmetting. Het voorjaar is de ideale periode om nogmaals de aandacht te vestigen op dit probleem.

Bron: Landbouwcentrum Voedergewassen (LCV)

De IPM-regelgeving verbiedt om bol- en knolgewassen te telen op besmette percelen. Daarom is het nodig om het probleem te voorkomen en dringt een adequate bestrijding zich op. Onderzoekscentra buigen zich reeds meerdere jaren over de bestrijding. Die wordt sterk bemoeilijkt door het snelle vermeerderingsvermogen en door de ondergrondse knollen, die fungeren als energiebron voor de bovengrondse plant. De bestrijding baseert zich dan ook voornamelijk op het herhaaldelijk uitputten van de reserve-energie, opgeslagen in die knollen. Daartoe moet je het loof meermaals verwijderen. Dit kan zowel chemisch als mechanisch

gebeuren doorheen het volledige groeiseizoen. Dat start van zodra de bovengrondse plant zichtbaar is (april-mei) tot het einde van het groeiseizoen (september-oktober). Een combinatie van onderstaande technieken is zeker mogelijk.

Chemische aanpak

De chemische aanpak begint met een toepassing vóór de zaai of in vooropkomst en wordt gevolgd door één of meerdere correcties op basis van mesotrione en pyridaat. Een belangrijke succesfactor is de gebruikte waterhoeveelheid. Die moet minimaal 400-500 liter/ha bedragen om een goede bedekking te krijgen van de

opstaande knolcyperusbladeren. Aarzel niet om een aangepast dooptype te gebruiken of de rijsnelheid te verlagen. Een ander probleem is het tijdstip van de knolcyperusbestrijding. Die moet eerder laat gebeuren, wanneer de knolcyperusplant 10 tot 15 cm hoog is, maar dit tijdstip is te laat voor de andere onkruiden. Hierdoor kan in de meeste gevallen de knolcyperusbestrijding niet in combinatie gebeuren met de algemene onkruidbestrijding, zeker wanneer er ook nog moeilijke gierstgrassen aanwezig zijn. Het blijft dan ook noodzakelijk om aandacht te besteden aan de andere onkruiden. Voorzie een combinatie van middelen in functie van de aanwezige onkruidflora. Bij een hoge bezetting van knolcyperus is het niet aangewezen om zowel Callisto als Onyx in de combinatie op te nemen, gezien beide middelen nadien nog tweemaal worden toegepast. Je kan dan kiezen voor een driedigge combinatie van een andere triketone (bijvoorbeeld Laudis of Zeus) + een versterker tegen kamilje, veelknop-

pigen en desgevallend haagwinde – zoals Callam, Peak, Kart of Monsoon Active. Let op! Als je Monsoon Active gebruikt, kan het standaard grassenmiddel overbodig zijn en moet je Laudis WG nemen, samen met een standaard grassenmiddel zoals bijvoorbeeld Samson 60 OD. Bij een lichte homogene knolcyperusbesmetting of een lichte knolcyperusbesmetting kan je in principe Onyx en Callisto wel combineren, omdat je minder behandelingen voorziet. Voeg nog een standaard grassenmiddel toe (zie ook tabel 1).

Mechanische aanpak

Het succes van de mechanische bestrijding is sterk afhankelijk van de frequentie. Hoe vaker je het bovengrondse loof kan verwijderen, hoe meer je de reserve-energie van de ondergrondse knol uitput en hoe sneller die vernietigd zal worden. Een tweewekelijkse mechanische verwijdering van het bovengrondse loof had een hoog dodingspercentage van de moederknollen tot gevolg en verhinderde de vorming van nieuwe knollen. De planten die zich net naast de maisplant nestelen kan je moeilijk mechanisch verwijderen, waardoor deze makkelijker voor nageslacht kunnen zorgen. Ook zijn de weersomstandigheden zeer belangrijk.

Andere methoden

Vroeger adviseerde men om het knolcyperusprobleem te bedekken onder een grasmat. Dit is enkel een verhuiling van het probleem. De aanwezige knollen blijven meer dan tien jaar in dormante toestand aanwezig in de bodem en zullen bij voldoende lichtval een nieuwe plant vormen, bijvoorbeeld wanneer de grasmat verdroogde. Proeven leren ons dat herhaaldelijk maaien (elke 2 weken) van knolcyperusplanten in concurrentie met Engels raai gras onvoldoende uitputting

brengt om de moederknol te vernietigen. Onderschat ook de verspreidingscapaciteit via aanhangende grond aan de injecteur niet. Vroeger adviseerde men glyfosaat, maar dat is ongunstig omdat het zeer traag werkt. Door de stress tijdens het afstervingsproces zal de plant een zeer hoog aantal nieuwe dochterknollen produceren. Je verkrijgt dan een sterk vermeerderingseffect in plaats van een bestrijdingseffect. Vroeger werd diquat aangeraden als knolcyperusbehandeling na de teelt, maar na het verbod is er voorlopig nog geen chemisch alternatief voorhanden. Complete afdekking met een al dan

niet doorlatend doek (landbouwplastic, worteldoek) werd eveneens beproefd. Deze methoden bleken een relatief hoog percentage doding van de moederknollen teweeg te brengen. Bijkomende proeven moeten deze techniek in een praktisch toepasbaar protocol helpen gieten. ■

Werken mee aan dit artikel : Shana Clerx & Sander Palmans, PVL Bocholt; Joos Latré & Elias Van de Vijver, Proefhoeve Bottelare HoGent-UGent; Gert Van de Ven, Landbouwcentrum voor Voedergewassen (LCV) en Hooibeekhoeve.

Tabel 1. Aanbevolen schema's BRON: LCV

1.	Sterke homogene knolcyperusbesmetting
a.	Vooropkomsttoepassing 1,4 Frontier of 1,6 Dual Gold (indien geen zandgrond)
b.	Algemene onkruidbestrijding
c.	Knolcyperus 10-15 cm (4-5 blad mais): 0,75 Callisto + 0,8 Onyx
d.	Onderbladbespuiting: 0,75 Callisto + 0,8 Onyx + 1 Tipo
2.	Lichtere homogene knolcyperusbesmetting
a.	Vooropkomst toepassing 1,4 Frontier of 1,6 Dual Gold (indien geen zandgrond)
b.	Algemene onkruidbestrijding
c.	Onderbladbespuiting: 0,75 Callisto + 0,8 Onyx + 1 Tipo
3.	Lichte knolcyperusbesmetting
a.	Algemene onkruidbestrijding
b.	Onderbladbespuiting: 0,75 Callisto + 0,8 Onyx + 1 Tipo

Combineer chemische en mechanische technieken.

Het zijn de knolletjes die de bestrijding van knolcyperus bemoeilijken. Ze maken dat de plant na een bestrijding opnieuw kan uitlopen en zorgen ook voor vegetatieve vermeerdering. Hoe vaker je het bovengrondse loof kan verwijderen, hoe meer je de reserve-energie van de ondergrondse knol uitput en hoe sneller die vernietigd zal worden.

Gedaalde rentabiliteit ondanks gestegen karkasprijzen

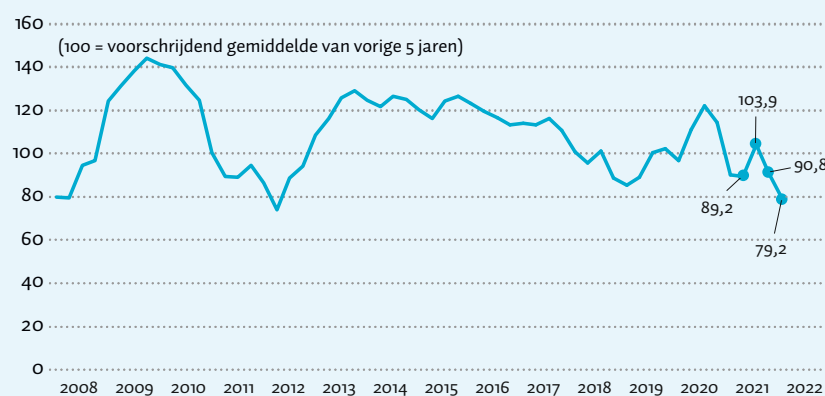
Sinds de coronacrisis is er een positieve evolutie in de prijzen van dieren van het vleestype (S, E). Het gedaalde aanbod van deze dieren de voorbije jaren en het gestegen thuisverbruik waren de voornaamste triggers voor deze positieve evolutie. Echter zijn het voorbije jaar de kosten voor de vleesveehouders ook sterk gestegen. Deze zijn begin 2022 trouwens nog verder doorgestegen. Bovendien evolueren de consumenten meer terug naar hun oude consumptiegewoontes sinds de versoepelingen van de coronamaatregelen. Hierdoor is het thuisverbruik van rundvlees opnieuw gedaald. Dit alles zet druk op de rentabiliteit van de vleesveebedrijven.

Roel Vaes, adviseur Rundvee, Studiedienst Boerenbond

007924

Vleesveebarometer 1ste kwartaal 2022

Rentabiliteit onder druk

De vleesveebarometer geeft de rentabiliteitsituatie voor een gemiddeld zoogveebedrijf met afmest van eigen stieren en koeien, relatief weer. De vleesveebarometer is in het eerste kwartaal van dit jaar verder gedaald en komt uit op 79% ten opzichte van de referentieperiode, zijnde de gemiddelde rentabiliteit van de laatste 5 jaar. Hiermee zit de rentabiliteit op de laagste niveaus van de voorbije jaren. Het is duidelijk dat de voorbije maanden de positieve prijsevolutie van de dikbilstieren en koeien volledig wordt opgesoupeerd door de fors gestegen kosten op de vleesveebedrijven. Deze evolutie wordt bevestigd door de rundvleesindex berekend door de FOD Economie.

Explosieve kostenstijgingen

Aan de kostenzijde waren de voederkosten (melkpoeder, krachtvoer groei- en afmestbrok), kunstmestkosten en energiekosten in 2021 al sterk gestegen. In het eerste kwartaal van 2022 zijn deze nog exponentieel verder gestegen. Ook de sojaprijzen (48%) piekten begin 2022 opnieuw naar recordniveaus richting 600 euro/ton. Naast de hoge eiwitprijzen zijn ook de graanprijzen sterk gestegen sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne. Hierdoor zijn de prijzen van de groei- en afmestbrok verder doorgestegen met ongeveer 60 euro/ton in de eerste 3 maanden van 2022 en zet deze stijging zich nog verder door. Uit de berekeningen van de FOD Economie in het kader van de rundvleesindex blijkt dat de prijs van veevoeder voor de realisatie van 1 kg groei in de periode januari-maart 2022 met 50% gestegen is, terwijl de karkasprijzen in deze periode

met ongeveer 12% toegenomen zijn. Daarnaast bleven de kunstmeststofprijzen en energieprijzen begin 2022 hoog. Deze kostenstijging weegt tot slot op zuivere afmestbedrijven ook zeer hard door. In combinatie met de dure magere stiertjes en koeien was het zuiver afmesten van stieren en koeien de voorbije maanden niet rendabel.

Europese evoluties

De vleesproductie (uitgedrukt in ton geproduceerd vlees) in Europa is, na een daling in 2021, terug gestabiliseerd in januari en februari 2022 (-0,2%). Op Belgisch niveau bleef de productie eveneens stabiel (-0,1%). Voorlopig zijn er nog maar beperkte gegevens beschikbaar op Europees niveau van de import en export van rundvlees. In januari-februari 2022 was er een lichte toename van de export met 4,3% ten opzichte van deze periode in 2021. Vooral de export van rundvlees naar Japan, Canada en het VK is toegenomen, als mede de export van levende dieren naar Israël. Door de mindere vraag naar edele stukken en achterkwartieren in België, is het ook aangegeven dat deze stukken op export kunnen. De import vanuit de voornaamste

rundvleesproducerende regio's is in de periode januari-maart 2022 afgenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2021 en is vergelijkbaar met het niveau van 2020. Vooral de import uit Uruguay is sterk teruggelopen. Dit is slechts gedeeltelijk opgevangen door extra import uit Brazilië en Argentinië.

Coronapieak in thuisverbruik afgevlakt

Uit de GFK-cijfers blijkt dat het thuisverbruik voor rundvlees in 2021 terug gedaald is maar nog boven het niveau van voor de coronacrisis zit. Concreet werd in er 2021 4,5 kg/inwoner rundvlees thuis geconsumeerd (-3,9% ten opzichte van 2020). In 2019 was het thuisverbruik 4,2 kg/inwoner. Vooral de verkoop bij harddiscounters en buurtsupermarkten zat in de lift, ten nadele van de traditionele supermarkten. Ook het aandeel van rundergehakt en americain is gestegen ten nadele van het aandeel van biefstukken. Het blijkt dus dat de consumenten dan vrij snel vervallen in hun oude gewoontes. Uit de eerste signalen van de retail zet dit beeld zich ook in 2022 verder door. De inschatting is dat we terug evolueren naar het niveau van thuisverbruik van voor de coronacrisis.

Vooruitzichten

De prijzen van dikbilstieren zijn aan een inhaalbeweging bezig. Ze variëren rond 3,75 à 3,90 euro/kg levend of 5,95 à 6,10 euro/kg geslacht. De betere stieren halen zelfs meer. De prijzen van dikbilkoeken blijven relatief stabiel. Ze schommelen rond 3,85 à 4 euro/kg levend of tot 6,10 à 6,20 euro/kg geslacht, met uitschieters naar 6,30 euro/kg voor de betere koeien of onder specifieke labels. Ook de prijzen van reforme melkkoeken blijven een zeer hoog peil aanhouden.

Door het beperkte aanbod wordt verwacht dat deze prijzen de volgende periode zeker op dit niveau blijven of zelfs nog licht aantrekken. Het blijft uiteraard ook uitkijken naar de evolutie van de koopkracht van de consumenten en het verbruik van rundvlees. Feit is dat de consumenten steeds prijsbewuster worden. Dit vertaalt zich reeds in een steeds groter wordend onevenwicht tussen edele stukken (afkomstig van achterkwartieren) en minder edele stukken (afkomstig van voorkwartieren). Ook een mooie zomer met veel barbecueweer zou het verbruik stimuleren. Dit zal nodig zijn, want het is niet de verwachting dat er op korte termijn een daling aan de kostenzijde aankomt. Voeder-, kunstmeststof en energieprijzen zullen vermoedelijk nog een hele tijd hoog blijven.

Nood om gestegen kosten door te rekenen

De retailers zijn momenteel terughoudend om prijsverhogingen door te rekenen naar hun klanten. Het is alleszins duidelijk dat het noodzakelijk is de gestegen kosten bij de veehouders door te rekenen in de prijsvorming van het rundvlees. Enkel zo is het mogelijk een duurzame relatie uit te bouwen op langere termijn waarbij de lokale rundvleesproductie gegarandeerd blijft, waarvan elke retailer alvast het belang van pretendeert. ■

Europese biodiversiteitsstrategie is te ambitieus

De laatste weken was er de nodige aandacht voor de doelstellingen uit de Europese biodiversiteitsstrategie. Zo werd er in de media gesteld dat conform deze strategie 30% van het grondgebied van Vlaanderen een natuurbescherming zou moeten hebben in 2030. In dezelfde adem werd het voorstel van een Europese natuurherstelwet vermeld. Nadat deze in maart werd uitgesteld wegens de oorlog in Oekraïne, zal de Europese Commissie deze in de tweede helft van juni lanceren.

Nick Francois, adviseur Natuur en Biodiversiteitsbeleid, Studiedienst Boerenbond

Europese biodiversiteitsstrategie

In 2020 lanceerde de Europese Commissie twee strategieën rond landbouw en biodiversiteit: de Farm to Fork-strategie en de Europese biodiversiteitsstrategie, beide onderdelen van de Europese Green Deal. De Europese biodiversiteitsstrategie kent zeer ambitieuze doelstellingen: een stijging naar

30% beschermde gebieden op land en zee, 50% minder pesticidengebruik, reservatie van 10% van het landbouwoppervlak voor biodiversiteit en bindende hersteldoelen voor ecosystemen zijn de belangrijkste. Boerenbond uitte samen met de Europese landbouworganisatie COPA reeds de nodige kritiek bij de lancering en duidde de mogelijke impact op de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Die 30% natuurbescherming is een doelstelling op Europees niveau. De totale bescherming ligt vandaag op 26%. Zeggen dat er 30% van Vlaanderen onder natuurbeheer moet komen, is dus niet correct.

30% beschermde gebieden op land en zee, 50% minder pesticidengebruik, reservatie van 10% van het landbouwoppervlak voor biodiversiteit en bindende hersteldoelen voor ecosystemen zijn de belangrijkste. Boerenbond uitte samen met de Europese landbouworganisatie COPA reeds de nodige kritiek bij de lancering en duidde de mogelijke impact op de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Die 30% natuurbescherming is een doelstelling op Europees niveau. De totale bescherming ligt vandaag op 26%. Zeggen dat er 30% van Vlaanderen onder natuurbeheer moet komen, is dus niet correct.

Europese natuurherstelwet

Europese beleidsmakers verantwoordden deze natuurherstelwet vanuit het gegeven dat – ondanks de Europese natuurdoelstellingen – de lidstaten er niet in slagen om het verlies aan biodiversiteit en de degradatie van ecosystemen tegen te gaan. Daarom wil de EU een voorstel lanceren dat bindende doelstellingen voor natuurherstel bevat voor habitats, soorten en verschillende ecosystemen, en waaraan elke lidstaat zich moet houden. Zo wenst men de realisatie van de doelstellingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn te koppelen aan een tijdsplan. Lidstaten moeten voor elke groep van habitats en soorten de nodige herstelmaatregelen treffen. Op 30% van de tot doel gestelde oppervlakte per habitat moeten de nodige maatregelen genomen zijn tegen 2030, 60% tegen 2040 en 90% tegen 2050. Daarnaast stelt men dat er ook maatregelen voor niet door de

habitatrichtlijn beschermde gebieden moeten komen en moet er gewerkt worden aan de nodige verbindingen tussen de verschillende gebieden. Ook betreffende het landbouwsysteem poneert men doelstellingen: dit zowel voor ‘uitgedroogde’ veengebieden als voor de algemene biodiversiteit in het agrarisch gebied. De lidstaten moeten al deze doelstellingen omzetten in een nationale herstelstrategie. Op 22 juni zal de Europese Commissie de concrete inhoud van deze natuurherstelwet voorstellen, waarna de politieke bespreking op Europees niveau zal starten. ■

Op 22 juni stelt de Europese Commissie de concrete inhoud van de natuurherstelwet voor.

De Europese biodiversiteitsstrategie kent zeer ambitieuze doelstellingen.

Wat denkt Boerenbond?

Het realiseren van de doelstellingen uit de Habitat- en Vogelrichtlijn heeft reeds zware consequenties voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Er ligt namelijk nog heel wat landbouwgebruik (± 39.000 ha) binnen de habitatgebieden waarvan men nog meer dan 20.000 ha habitat moet realiseren, zowel via omvorming van bestaande natuur als via uitbreiding. Ook de impact op de vergunningverlening wordt duidelijk steeds groter. We zijn een kleine, dichtbevolkte en geïndustrialiseerde regio met een goed uitgebouwde landbouwsector die voedsel voorziet voor een ruime regio rondom ons. Met onze specifieke verstedelijkte context en verwevenheid tussen landbouw en natuur, is het onaanvaardbaar dat Vlaanderen nog meer Europese natuurdoelstellingen opgelegd zou krijgen. De verdeling van de 30% beschermde natuur over de lidstaten moet daarom rekening houden met de mogelijkheden, verstedelijkingsgraad en impact op het landbouwweefsel in de verschillende lidstaten. De voorstellen vanuit de Europese natuurherstelwet poneren niet enkel een verplicht tijdsplan richting het realiseren van de gunstige staat van instandhouding in 2050 (wat Vlaanderen al doet), maar wensen ook nieuwe doelstellingen voor habitats en ecosystemen verplicht te maken. Dit is werkelijk onaanvaardbaar. Het is duidelijk dat enkel de uitvoering van de doelen van de habitatrichtlijn en de steeds strikter wordende rechtspraak hierover, reeds voor een zeer zware impact zorgen op onze sector. De vraag stelt zich meer en meer of deze doelen – gezien hun steeds groter wordende impact – wel haalbaar zijn in Vlaanderen als men nog ruimte wil laten voor een ondernemende land- en tuinbouwsector. Bijkomende, bindende doelstellingen zijn dus simpelweg onaanvaardbaar. Hoog tijd voor de EU en onze beleidsmakers om zich hier bewust van te worden en een kader te scheppen waarbinnen onze sector verder kan ondernemen. Men moet dus rekening houden met de specifieke context van Vlaanderen. Een ondoordachte implementatie kan een zware impact hebben op het socio-economisch weefsel in Vlaanderen. We volgen dit dossier samen met COPA verder nauwgezet op.

Bij het woord vakantie denk ik vooral aan zomer, zon, ontspannen. Na de drukte van de voorjaarswerken, kan het tempo even omlaag. We zien nu de vruchten van het harde werk in de lente, de gewassen op de velden groeien en krijgen hopelijk af en toe wat regen.

Vakantie, Een periode waarin er tijd is om af en toe een mini-break in te lassen en ons mentaal weer op te laden om er verder tegenaan te gaan. De zorgen en bekommernissen verdwijnen niet, maar kunnen misschien even naar de achtergrond geschoven worden.

Vakantie, Doet mij denken aan sneukeltochten, sportfeesten, behendigheidswedstrijden, uitstappen ... Na twee jaar corona met veel beperkingen, kunnen we deze zomer hopelijk er weer samen van genieten, samen fietsen, ontspannen, aanmoedigen, mensen ontmoeten.

Vakantie, De zorg voor onze dieren blijft op de eerste plaats komen, een verre reis wordt het dus niet, maar af en toe er eens tussenuit, doet ook al veel.

Marleen Van Broeck
Melkveehouderster en lid van de Nationale Agraraad

Ferm

Rosy Ongena, Ferm voor agravrouwen Waas & Dender

Leren stilstaan en genieten

Rosy runt een vleesvarkensbedrijf en verbouwt mais en granen. Ze was het soort boerin voor wie het werk altijd voorging, datgene waarvoor al de rest moest wijken. Rosy: "Soms kan dat niet anders. Je moet rekening houden met het weer, met de dieren, met de seizoenen, met de financiële en administratieve kanten, met onverwachte omstandigheden. En toch moeten we leren tijd maken voor onszelf. Werk mag niet altijd het enige zijn, en het hoeft evenmin non-stop bovenaan de agenda te staan."

François De Heel

En paar omstandigheden in Rosy's leven zorgden ervoor dat ze dat leerde. Na haar scheiding in 2014 verkleinde ze haar bedrijf – enkel nog vleesvarkens, geen zeugen meer – en ging ze deeltijds buitenshuis werken, vooral bij een fruitteler in de buurt. "Dat zorgt voor mentale rust. Je bent eens niet de verantwoordelijke. Met collega's babbelen over andere dingen dan het werk vormt een uitlaatklep. Je merkt dat ieder zijn rugzakje, zijn zorgen, heeft en je voelt je minder alleen."

Zorgen voor een ander

"Daarnaast startte ik met een zorgboerderij. Een jongere draait een dag per week mee. Hij voelt zich op zijn gemak en verwerft vaardigheden. Dat geeft voldoening." "Het feit dat ik mensen rondom mij in de put zag raken, zette me ook aan het denken. Zeker wij vrouwen dragen zo veel: het bedrijf, het huishouden, de zorg voor het gezin. Als je daarnaast niet zorgt voor jezelf, jezelf belangrijk genoeg vindt en graag ziet, dan loopt het fout. Zorgen voor jezelf houdt ook in een beroep doen op anderen. Dat ik de periode na mijn scheiding ben doorgeraakt, heb ik mee te danken aan mensen in mijn omgeving."

Met andere ogen

Rosy's nieuwe partner, Koen, hielp om relativerender, positiever, te kijken naar de manier waarop ze als boerin in het leven staat. Hij komt zelf uit een boerenfamilie, maar heeft een 'gewone' job als werkleider bij een kringwinkel. "Zo'n buitenstaander kijkt met andere ogen. Zelf kom je soms in een negatieve spiraal: al dat werk, de financiële zorgen, de onzekerheid. Mijn kinderen ervaren de boerderij alleen nog maar als negatief: ze hoorden altijd maar verhalen over problemen, tegenslagen en geldgebrek. Soms moet je stilstaan en content zijn. Zoals Koen die na het werk in de moestuin trots en blij kan zijn met wat hij gerealiseerd heeft. Dat deed ik te weinig, genieten van wat goed loopt of leuk is. Hier wonen tussen de velden bijvoorbeeld, of je eigen baas zijn, dat is een luxe." "Het gaat enerzijds om een manier van kijken. Maar anderzijds neem ik ook concreet tijd vrij. Elke zondag een paar uur gaan wandelen. Eén keer per jaar een week-endje weg. Als een van de vriendinnen jarig is, samen gaan eten. Maar ook: gaan zitten met een kop koffie en de krant. Of in de keuken experimenteren met koken of bakken." ■

ROSY ONGENA
Leeftijd: 49

GEZIN
Kinderen Sander (24), Joni (22) en Jasper (20), partner Koen (50) en zijn kinderen: Lotte (24), Jolien (22) en Kaat (20)

JEUGD
Sinaai

HOBBY
wandelen en fietsen

TALENT
Spontaan, sociaal en oprecht geïnteresseerd in andere mensen hun verhaal

© FRANÇOIS DE HEEL

Genieten met volle teugen van vakantie

“De ontmoetingen maken de reis waardevol”

De zorg voor het bedrijf, de dieren of het veld helemaal loslaten, is op een landbouwbedrijf een uitdaging. Maar wanneer deze agrarische vrouwen op vakantie gaan, genieten ze er wel met volle teugen van. “Zeker op een trip waar we andere land- en tuinbouwvrouwen ontmoeten en ervaringen met elkaar kunnen uitwisselen”, zeggen Sabina Vandeweyer en Karen Ceursters.

Sandra Gasten

Op vakantie gaan. Het is voor veel vrouwen in een land- of tuinbouwbedrijf niet evident. “De nood is ook niet zo hoog”, zegt Sabina Vandeweyer (47), voorzitter van Ferm voor agrarische vrouwen Noorderkempen en lid van de Nationale agrarische raad. “Ik ben even gelukkig als ik in mijn tuin werk of in het zonnetje op mijn erf zit.” Toch is ze al twee keer meegegaan met een reis georganiseerd door Ferm. “Omdat ik graag eens iets van de wereld wil zien, er zeker één keer per jaar echt uit wil zijn en graag andere agrarische vrouwen ontmoet. Of mijn man het erg vindt dat ik alleen reis? Nee, hij vindt het prima. Zelf stopt hij amper met werken, hij kan het bedrijf niet loslaten. Een bezoek aan een landbouwbeurs is voor hem al vakantie genoeg”, lacht ze. Sabina, afkomstig uit een boerenfamilie, runt al 26 jaar met haar man Luk Francken een landbouwbedrijf met 110 melkkoeien

en een 100-tal stuks jongvee in Wuustwezel. “We werken met een dubbele melkrobot, lighboxenstallen en een open strooistal voor de droge koeien”, legt ze uit. “Mijn man staat in voor het voeren, ik zorg ervoor dat alle koeien gemolken worden en neem de zorg voor de kalveren en de administratie op mij. Gelukkig kunnen wij al wat klusjes aan onze drie dochters overlaten. De oudste is 18 en heeft niet zo veel interesse in het bedrijf, maar helpt wel wanneer dat nodig is. Ook de jongste van 13 doet de verplichte taakjes. Maar de middelste van 15 houdt zich wel graag op de boerderij bezig.” Karen Ceursters (31), lid van Ferm Loenhout, kijkt wel enorm uit naar de sporadische vakantiedagen die ze met haar vriend Raf Van Hasselt inplant. Samen nemen ze de zorg voor 1600 melkgeiten op zich op hun boerderij in Loenhout. “Ik neem de verzorging van de lammeren en de admi- ▶

© FOTOS CARL WANDERVOORT

nistratie voor mijn rekening, Raf houdt zich bezig met de voeding en de verzorging van de moederdieren. Hij groeide op in het melkveebedrijf van zijn ouders en wilde dolgraag boeren. Tijdens een studiereis raakte hij gefascineerd door het fokken van geiten. Zelf ben ik nooit opgegroeid op een boerderij, maar de liefde voor het landbouwleven is wel gegroeid.”

Naast het werk op de boerderij gaat veel van haar tijd naar haar twee kinderen van 4 en 1,5 jaar. “Daar heb ik mijn handen mee vol. Af en toe een pauze nemen, doet dus wel deugd”, glimlacht ze. “De drukste periode is die waarin de lammeren worden geboren. Die duurt zo’n vier weken. Daarin is het alle hens aan dek. Daarna heb ik echt behoefte aan rust. Dan doen we de deuren van de stal dicht en trekken we er een dagje op uit.”

Plannen, plannen en plannen

Hoewel de twee vrouwen veel werk moeten verzetten en ze de boerderij in hun schaarse vrije tijd maar moeilijk kunnen loslaten, kijken de twee er altijd naar uit om af en toe weg te zijn en te onthaasten. Vaak gaat het dan zelfs maar om één korte vakantie of enkele korte trips per jaar. “Maar daar genieten we dan met volle teugen van. Eindelijk moeten we eens niet op de klok kijken, kunnen we ’s avonds ontspannen met een wijntje erbij en kunnen we de administratieve mallemol even achter ons laten”, zeggen ze.

Maar op vakantie gaan, betekent voor deze zelfstandigen goed plannen. Een bedrijf met levende dieren moet immers continu bewaakt worden. “Maar dat zijn we gewend. De dagen voor de reis werk ik een aantal zaken bij zodat ze thuis even zonder mij verder kunnen”, legt Sabina uit. “Natuurlijk heb ik het geluk dat mijn man thuis blijft. Daardoor kan ik ook met een geruster hart op vakantie vertrekken.” Karen: “Wanneer Raf en ik samen op reis zijn, schakelen we een vervanger in die weet hoe de zaken werken. Ook als de kinderen ziek zijn en ik te weinig op de boerderij kan zijn, kan die man invallen.

Hoewel Karen Ceursters (links) en Sabina Vandeweyer (rechts) veel werk moeten verzetten en ze de boerderij in hun schaarse vrije tijd maar moeilijk kunnen loslaten, kijken de twee er altijd naar uit om af en toe weg te zijn en te onthaasten.

Raf licht hem op voorhand goed in. We vertrouwen hem ten volle. Ik werk vooraf de administratie bij, zodat ik zeker niet voor verrassingen kom te staan wanneer we terugkomen. Dat ging telkens goed, tot nu toe liep er nog nooit iets fout.”

Reizen vol ervaringen

Sabina trok al twee keer op georganiseerde groepsreis met Ferm voor agravrouwen. “De eerste keer trokken we voor vijf dagen naar Schotland, een tweede reis ging naar Slovenië. We vertrekken in de week van 21 juli. Die periode ligt vast”, vertelt ze. “Schotland was een geweldige ervaring, te meer omdat het voor mij mijn eerste vliegreis was.” Het was een goed gevuld programma. “Zo bezochten we onder meer een kwekerij van edelherten, een wijngaard, een graanboer en een stierenveiling. Het programma is heel divers.” Dat drukke schema schrok haar nooit af. “Ik hoef op vakantie niet op een stoeltje te zitten of

op het strand te liggen zonnebaden. Geef mij maar een actieve reis waarin ik kan bijleren.”

Bij Karen zit een langere vakantie er dit jaar nog niet in. “Vooral omdat onze jongste zoon nog een beetje te klein is”, zegt ze. “Maar we zullen met het gezin wel af en toe een dagje of weekend naar zee trekken.” Vlak voor de coronapandemie uitbrak, trok het koppel met de Landelijke Gilde Loenhout naar Hongarije om er Boedapest en enkele landbouwbedrijven te bezoeken. Voor die reis gingen ze, samen met collega-geitenhouders, naar Spanje voor een ‘Boer on Tour’. “We bezochten geitenbedrijven, een kaasmakerij, een wijngaard, een olijfgaard ... het programma was divers. Het was heerlijk om al die ambachtelijke bedrijven aan het werk te zien en hun visie te vergelijken met de onze. Al beseften we daarna wel dat we in Vlaanderen op een hoog niveau landbouw bedrijven.”

24/24 en 7/7

Het bedrijf en het werk helemaal loslaten, is moeilijker. “We bellen altijd eens naar het thuisfront om te horen of alles goed gaat”, zegt Karen. “Het voederen van geiten vraagt wel wat ervaring, omdat het gevoelige dieren zijn. Om gerust te zijn, bellen we dan liever een keertje te vaak. Gelukkig wonen mijn schoonouders vlakbij en kunnen zij mee een oogje in het zeil houden.” Sabina: “We mogen op vakantie dan wel in een andere omgeving vertoeven, het werk is in gedachten altijd mee. Soms regel ik tijdens een busreis welke koeien er nog gemolken moeten worden of stuur ik documenten door die dringend verzonden moeten worden. Een landbouwer ben je 24 uur op 24, 7 dagen op 7 en dat voor je hele leven. Boeren is een passie die je op vakantie niet zomaar opzichthoudt. Bovendien kan de kleinste fout grote, financiële gevolgen hebben. Die verantwoordelijkheid draag je ook op reis mee.”

Waardevolle ontmoetingen

Dit jaar organiseert Ferm voor agravrouwen een reis naar Oostenrijk, volgend jaar staat Denemarken op de planning. “We proberen om de bestemmingen zo divers mogelijk te maken”, legt Sabina uit. Een van de pluspunten is het contact met de andere vrouwen. “Een aantal van hen is al op verschillende reizen meegegaan en komt uit onze regio. Dat is handig, want zo begin je elkaar na een tijd goed te kennen. Bovendien is het fijn om ervaringen en kennis uit te wisselen. Die ontmoetingen maken de reis waardevol.”

En is jullie hoofd na de vakantie leeggevoelt? “Zeker, al is dat maar voor een paar uurtjes. Het duurt niet lang voor er weer dringende zaken op onze planning verschijnen”, glimlachten de twee. ■

“Een van de pluspunten is het contact met de andere vrouwen.”

Ferm voor agravrouwen

Tijd maken voor jezelf is een hoofdzaak!

Karen en Sabina trekken de deur van hun stal graag even achter zich dicht. Al vraagt het bedrijf loslaten heel wat voorbereiding, het is het meer dan waard. Tijd is kostbaar, tijd en ontspanning voor jezelf is dat eens te meer.

Sterk en weerbaar blijven

Je gezin, het bedrijf, je familie en vrienden, je engagementen, ... iedereen rekent op jou! Maar wie houdt er rekening met jou? Voor jezelf zorgen kan je helpen om een goede mama, vriendin en ondernemster te zijn. Een fris hoofd geeft nieuwe inzichten. Je mentaal en fysiek goed voelen, maakt je sterk en weerbaar.

Tips om rust en ontspanning te vinden

- **Samen eten** Samen ontbijten of lunchen is een fijne manier om als gezin rustig bij te praten, de dag te overlopen en samen eens goed te lachen.
- **Plan leuke dingen** Iedereen heeft nood aan activiteiten die energie geven zoals een wandeling of een fietstocht. Ga op zoek naar zaken die jezelf positieve energie geven en probeer ze regelmatig te plannen.
- **Zeg ‘ja’ tegen momenten voor jezelf** Als iemand je uitnodigt en je hebt er echt zin in, zeg dan volmondig ‘ja’. Wie weet welke ontspanning en welke inzichten het je brengt?
- **Adem bewust** Door op je ademhaling te letten en langzaam in- en uit te blijven ademen - zeker in stressvolle situaties - zal je merken dat je vanzelf kalmer wordt.
- **Leer ‘nee’ te zeggen.** Geef je grenzen aan en zorg dat je goed weet wat je prioriteiten zijn. Trouwens, werk delegeren, is jezelf eren.
- **Ga voor je dromen** Noteer ze, teken ze, die dromen van je. Werk stap voor stap en hou je droom en passie wakker.

Ontspanning met andere boerinnen en tuiniersters, dat kan! Meer dan welkom ben je, bij Ferm voor agravrouwen!

Ben je geprikkeld? Contacteer ons dan via ferm.agravrouwen@samenferm.be of met de QR-code.

Ferm voor agravrouwen is er voor jou

Met zomerse activiteiten

Het aanbod van de regio's Ferm voor agravrouwen is heel gevarieerd. Tijdens de zomermaanden proeven we van het zomerzonnetje met agrareizen en fietstochten. Ook op de planning: tijd maken om elkaar te ontmoeten en even te onthaasten, leden zijn overal meer dan welkom.

- 24 juni – BBQ (regio Noorderkempen)
- 2 juli – Start of the summer (regio Meetjesland i.s.m. Groene Kring)
- 5 juli – Weidegolf (regio Noord-Limburg)
- 13 juli – Ferm voor agravrouwen Bar (regio Zuid-Oost Antwerpen)
- 10 juli – Zomerontmoeting (regio Kortrijk)
- 17 augustus – BBQ met producten van de boerderij (regio Turnhout)
- 13 september – Zomerbarbecue (regio Katelijne)

Wil je het hele aanbod van Ferm voor agravrouwen ontdekken? Neem dan een kijkje op www.samenferm.be/netwerk/agravrouwen.

Met Floriade Expo 2022

Sinds 14 april is Almere een half jaar lang hét podium voor de wereldtuinbouwtentoonstelling Floriade Expo 2022. Het Floriadepark is een feest van groen en duurzame technologie. Dit levend laboratorium is de bakermat voor nieuwe technologieën voor groen, voeding, energie en gezondheid. Je wordt geraakt door wat je ziet, ruikt en proeft. Inspirerende tuinen, congressen, workshops en tentoonstellingen wisselen af

met indrukwekkende attracties, verrassende proeverijen, kunst en cultuur. Een unieke tentoonstelling die je met Ferm voor agravrouwen kan bezoeken tijdens een tweedaagse uitstap.

- Vertrek op 22 juli met Steunpunt Korte Keten. Meer info: tmarechal@samenferm.be
- Vertrek op 25 juli met Ferm voor agravrouwen regio Waas en Dender. Meer info: agrawaasendender@gmail.com
- Vertrek op 29 juli met Ferm voor agravrouwen regio Aalter-Deinze. Meer info: fermagravrouwen.aalterdeinze@gmail.com

- Vertrek op 1 augustus met Ferm voor agravrouwen regio Noord-Limburg. Meer info: agranoordlimburg@gmail.com
- Vertrek op 22 augustus met Ferm voor agravrouwen regio Meetjesland. Meer info: agra.meetjesland@gmail.com
- Vertrek op 26 augustus met Ferm voor agravrouwen regio Reinaert. Meer info: agra.reinaert@gmail.com

Met gemotiveerde leden en bestuursvrijwilligers

Bestuursvrijwilligers zijn de drijvende kracht in de organisatie van activiteiten en ontmoetingsmomenten. 2022 is het jaar van de bestuursvernieuwing, gedreven vrijwilligers heten nieuwe vrouwen welkom. Wil jij ook deel uitmaken van een fijne groep, nieuwe collega's leren kennen en je organisatietalent inzetten? Neem dan zeker contact met hen op! En wil je zelf iets organiseren voor je vriendengroep... Ook dat kan bij Ferm!

Met straffe boerinnen die in de bres springen voor de toekomst van de sector

De Vlaamse regering bereikte op 23 februari het stikstofakkoord. Heel wat agravrouwen brachten op sociale media hun gevoelens op een aangrijpende maar tegelijk ook mooie manier onder woorden, anderen schetsten de situatie van hun familie, vrienden, burens, ... Ondertussen werd het openbaar onderzoek geopend. Je kan nog een bezwaarschrift bij je gemeente indienen tot en met 17 juni. Boerenbond ontwikkelde een module die je daarbij op weg helpt, maak er gebruik van via boerenbond.be/bezwaarschriften. IJver mee voor een toekomst voor de sector en voor je bedrijf!

Met de digitale ondersteuningstool Agrokompas

Als land- en tuinbouw(st)er sta je voor heel uiteenlopende en complexe uitdagingen die een grote impact hebben op je welbevinden en weerbaarheid. Ben je op zoek naar ondersteuning voor jezelf, je gezin, je bedrijf of een land- of tuinbouw(st)er uit je omgeving? Dan zetten we je graag op weg. Door ondersteuning te aanvaarden of aan te bieden aan iemand anders, bouw je als ondernemer in land- en tuinbouw aan een gezonde sector. Ontdek het via www.agrokompas.be.

Ferm schenkt een waaier aan ontspanning en inspiratie

Wil je graag geprikkeld worden in je vrije tijd? Ferm biedt haar leden een vrijetijdsaanbod met ontspannende en educatieve activiteiten. Wat je interesses ook zijn, je vindt bij Ferm zeker een belevenis waar je nog lang plezier aan beleeft.

De Genieters

Verrassende workshops volgen op leuke locaties of online, daarom is het genieten bij de Genieters. Ferm organiseert activiteiten rond specifieke thema's, zoals tijd voor vriendschap (25 juni in Wijgmaal), Ladies at the track (8 oktober in Gent), zelfverdediging, de kracht van slapen (28 september, online), kleding restylen of beter leren communiceren (begin oktober, Kessel). De Genieters zitten pal op de nieuwste trends en belangrijke thema's voor vrouwen.

Het lokaal netwerk – de groepen van Ferm

Meer dan 800 lokale groepen van Ferm organiseren boeiende workshops, leuke activiteiten en fijne ontmoetingen in je buurt. Sport, creativiteit en ontspanning komen er op je pad, net als een warm welkomstgevoel.

Het netwerk van boerinnen en tuiniersters – Ferm voor agravrouwen

De regio's van Ferm voor agravrouwen organiseren allerlei vormen en activiteiten voor vrouwen actief op een land- of tuinbouwbedrijf. Of je nu voltiids het bedrijf runt, meewerkende echtgenote bent of naast het bedrijf nog een andere job hebt. Sterk vrouwelijk ondernemerschap staat er centraal.

Sluit je nu aan bij het netwerk van Ferm en ontdek het ruime, gevarieerde aanbod.

Evolutie van 2017 tot het eerste kwartaal van 2022

Wat zegt de cashflowbarometer voor de veehouderij?

De cashflowbarometer geeft een zicht op de evolutie van de rentabiliteit voor de belangrijkste intensieveveehouderijsectoren in Vlaanderen: melkvee, varkens en braadkippen.

Jan Leyten, KBC

Voor we ingaan op de bespreking van de cijfers voor de verschillende sectoren, eerst wat achtergrond bij de gehanteerde methodiek. De analyse gebeurt op basis van sectorgemiddelde technische en bedrijfseconomische cijfers, wat resulteert in een zicht op de evolutie van de rentabiliteit voor een bepaalde sector in zijn geheel.

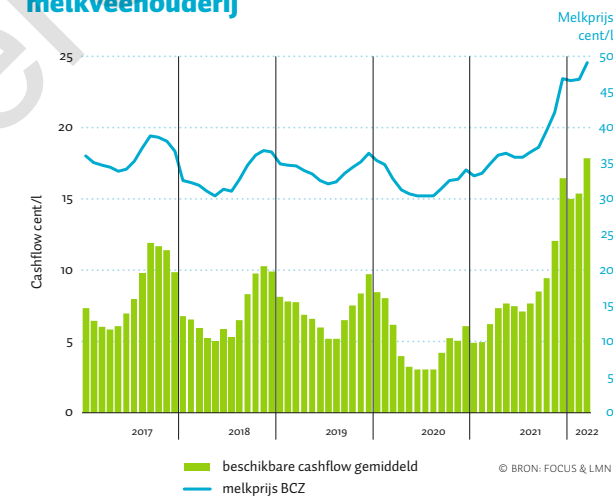
Let wel, de sectorgemiddelde resultaten mogen niet zomaar worden doorgetrokken naar een individueel bedrijf. Er zijn namelijk vaak grote verschillen tussen individuele bedrijven op het gebied van inkomsten, uitgaven en kredietlasten. De parameter die we in deze analyse gebruiken om de rentabiliteit weer te geven is de cashflow. Dit is namelijk de meest aangewezen financiële parameter om de rentabiliteit van een bedrijf of een sector uit te drukken. Cashflow is heel eenvoudig gezegd het verschil tussen de inkomende en de uitgaande geldstromen, of met andere woorden wat er financieel gerealiseerd wordt. De hier gehanteerde cashflow is de beschikbare of vrije cashflow. Deze wordt berekend door op sectorniveau alle

bedrijfsinkomsten en bedrijfsuitgaven in rekening te brengen, inclusief de gemiddelde kredietlasten (kapitaalsaflossingen en rentes). Zo komen we tot wat er sectorgemiddeld verdiend wordt, wat er werkelijk overblijft. De cashflows worden uitgedrukt per eenheid geproduceerd product, bijvoorbeeld per liter melk of per afgeleverd vleesvarken.

Melkvee

Figuur 1 geeft voor de periode 2017 tot het eerste kwartaal van 2022 op maandbasis de evolutie weer van de melkprijs (blauwe lijn op de rechteras weergegeven in cent per liter) en de gemiddelde beschikbare cashflow (groene staafgrafiek op de linker as weergegeven in cent per liter).

Figuur 1. Evolutie gemiddelde conjunctuur melkveehouderij

De sectorgemiddelde beschikbare cashflow voor de vorige vijf jaar bedroeg 7,2 cent/liter. Merk voor de jaren 2017 tot 2020 de jaarlijks terugkerende melkprijscyclus op, met lagere prijzen in de zomerperiode en hogere in de wintermaanden. Echter, in 2021 deed dit fenomeen zich door de sterk aantrekkende melkpreizen niet voor. Na het uitbreken van de coronacrisis in het voorjaar van 2020, lag de rentabiliteit gedurende ongeveer een jaar duidelijk lager. De cashflow was wel nog steeds positief. De verklaringen hiervoor waren: verstoringen in de logistiek en de verwerking van melk en de mindere afzet en export van zuivelproducten.

Vanaf maart 2021 tot nu zien we een systematische stijging van de cashflows, met een historisch hoge cashflow in maart van dit jaar. En dat ondanks de hoge krachtvoeder- en energieprijzen. De hoofdreden hiervoor is een stabilisatie van de melkproductie in Europa en de rest van de wereld, bij een goede vraag naar zuivelproducten, in het

Cashflow is heel eenvoudig gezegd het verschil tussen de inkomende en de uitgaande geldstromen, of met andere woorden wat er financieel gerealiseerd wordt.

bijzonder vanuit China. De vooruitzichten voor de rentabiliteit blijven op de korte termijn gunstig. Het zwakke aanbod aan melk blijft de melkprijs wellicht nog een tijdje ondersteunen. Anderzijds zullen de hoge kosten voor energie, meststoffen en krachtvoeder drukken op de cashflow. Daarnaast zal ook de onvoorspelbare evolutie van de vraag naar zuivel vanuit China, mee bepalend zijn voor de evolutie van de rentabiliteit in de komende maanden.

Varkens

2019 was het jaar van de spectaculaire stijging van de Chinese vraag naar varkensvlees door de verwoestende effecten van Afrikaanse varkenspest op de Chinese varkensproductie. Dit stuwde de Europese varkensprijzen en de rentabiliteit flink hoger. Echter, in het tweede kwartaal van 2020 kantelde de conjunctuur enerzijds door de wereldwijd gestegen varkensproductie en anderzijds door de impact van de coronamaatregelen. Nadien belemmerde de Afrikaanse varkenspest, onder meer in Duitsland, de export van varkensvlees naar heel wat landen buiten

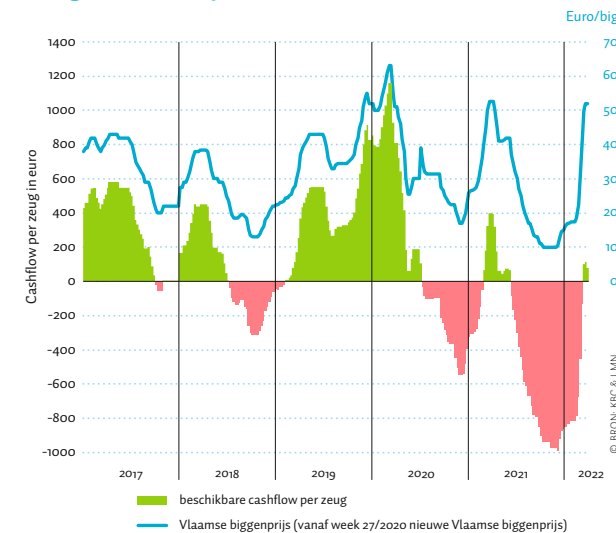
Bij de varkens lijkt het einde van de tunnel voorlopig nog niet in zicht.

Europa. Dit leidde tot een overaanbod aan varkens op de Europese markt met gevoelig lagere prijzen tot gevolg. Tot overmaat van ramp stegen de voeder- en energieprijzen sterk vanaf het derde kwartaal van 2020, met als resultaat extreem negatieve cashflows in de varkenshouderij in 2021. Hierdoor bleef ook in het eerste kwartaal van 2022 de rentabiliteit zwak, en dat ondanks de aantrekkelijke biggen- en vleesvarkensprijzen.

Zeugenhoudery. Figuur 2 geeft voor de periode 2017 tot het eerste kwartaal van dit jaar de evolutie op weekbasis weer van de biggenprijs (blauwe lijn op de rechteras weergegeven in euro per big) en de gemiddelde beschikbare cashflow (groene staafgrafiek op de linker as weergegeven in euro per zeug).

Figuur 2. Evolutie gemiddelde conjunctuur zeugenhoudery

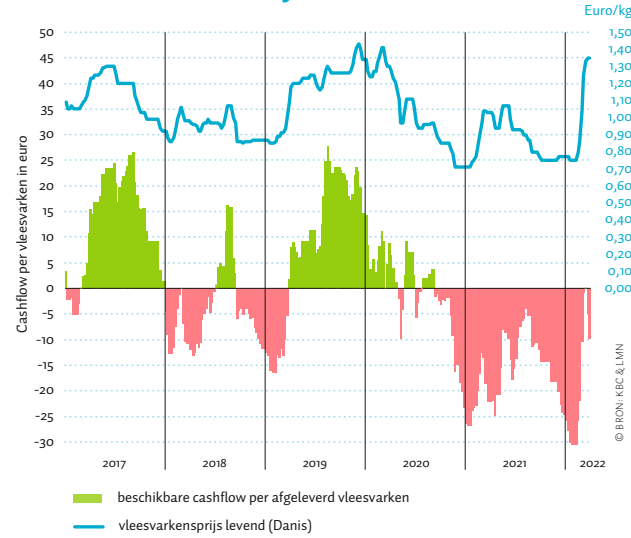
In de zeugenhoudery bedroeg de gemiddelde beschikbare cashflow voor de periode 2017-2021 112 euro per productieve zeug. Door de combinatie van lage biggenprijzen en hoge voeder- en energieprijzen werd de laatste 12 maanden een diepe put geslagen in de rentabiliteit, met beschikbare cashflows die donkerrood kleurden. Voor bepaalde weken zelfs tot bijna 1000 euro per zeug op jaarbasis in het negatief.

Voorspellingen zijn voor de korte termijn moeilijk te maken. Zolang de voeder- en energieprijzen hoog blijven, zullen deze blijven drukken op de rentabiliteit in de zeugenhoudery, zelfs bij hogere biggenprijzen.

Vleesvarkenshouderij. Figuur 3 geeft op weekbasis voor de periode 2017 tot het eerste kwartaal van 2022 de evolutie weer van de vleesvarkensprijs (blauwe lijn op de rech-

teras weergegeven in euro per kg levend) en de gemiddelde beschikbare cashflow (groene staafgrafiek op de linker as weergegeven in euro per afgeleverd vleesvarken). De cijfers hebben betrekking op de zuivere vleesvarkenshouderij waarbij alle biggen aangekocht worden.

Figuur 3. Evolutie gemiddelde conjunctuur vleesvarkenshouderij

In de periode 2017-2021 bedroeg in de vleesvarkenshouderij de gemiddelde beschikbare cashflow quasi 0 euro per afgeleverd vleesvarken. Er werd over deze vijf jaar gemiddeld dus niets verdiend. Sinds het begin van de coronapandemie zien we bijna uitsluitend negatieve beschikbare cashflows. Er werd met andere woorden per afgeleverd vleesvarken geld toegestoken. Tot meer dan 30 euro op het absolute dieptepunt in de eerste weken van 2022.

Ondanks de sterk gestegen vleesvarkensprijzen sinds begin maart 2022 worden er nog steeds geen positieve cashflows gerealiseerd, wat toe te schrijven is aan de sterk gestegen voeder- en energieprijzen sinds de inval van Rusland in Oekraïne.

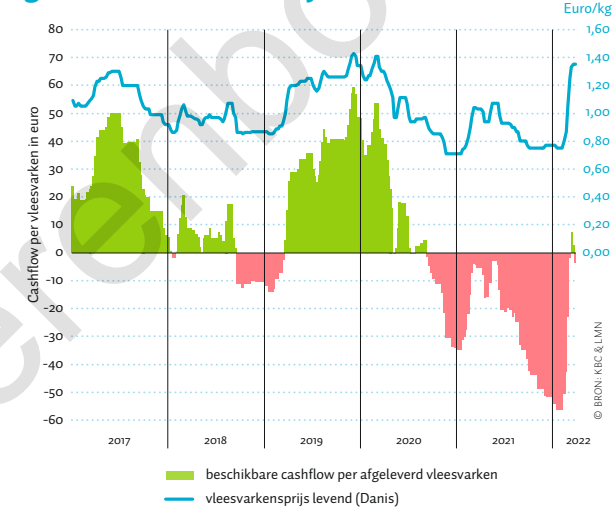
Voorspellingen op de korte termijn zijn in deze turbulente tijden onmogelijk te maken.

Gesloten varkensbedrijven. Hier bedroeg de beschikbare cashflow voor de laatste vijf jaar gemiddeld 8,5 euro per afgeleverd vleesvarken. Ook op de gesloten varkensbedrijven is de beschikbare cashflow al ruim anderhalf jaar negatief, met een absoluut dieptepunt van min 55 euro beschikbare cashflow per afgeleverd vleesvarken in de eerste weken van dit jaar.

Door de gestegen vleesvarkensprijzen merken we de laatste weken een klein lichtpuntje: opnieuw positieve cashflows, maar lang nog geen gunstige situatie. Heel wat

onzekerheden zullen de komende maanden de conjunctuur in de varkenshouderij bepalen: de evolutie van de energie- en voederprijzen, de evolutie van de varkensstapel, de vraag naar varkensvlees vanuit China en de evolutie van de Afrikaanse varkenspest. Het einde van de tunnel lijkt voorlopig nog niet echt in zicht.

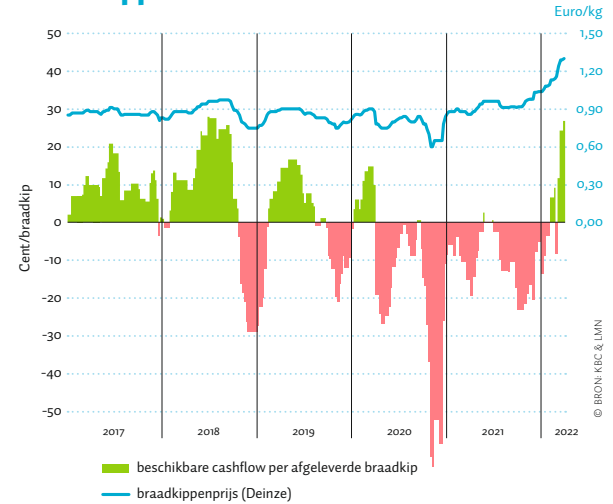
Figuur 4. Evolutie gemiddelde conjunctuur gesloten varkensbedrijven

Braadkippen

Figuur 5 geeft op weekbasis voor de periode 2017 tot het eerste kwartaal van 2022 de evolutie weer van de braadkippenprijs (blauwe lijn op de rechteras weergegeven in euro per kg levend) en de gemiddelde beschikbare cashflow (groene staafgrafiek op de linker as weergegeven in cent per afgeleverde braadkip).

Figuur 5. Evolutie gemiddelde conjunctuur braadkippen

Wat opvalt, is de sterke prijsstijging sinds begin november 2020 tot nu. De braadkippenprijs is meer dan verdubbeld over deze periode. De beschikbare cashflow kende zelfs nog een veel sterkere evolutie: van min 65 cent tot plus 27 cent per afgeleverde braadkip. Over de laatste vijf jaar bedroeg de beschikbare cashflow gemiddeld slechts 1 cent per afgeleverde braadkip. Wel moet er opgemerkt worden dat er tussen individuele braadkippenbedrijven vaak grote verschillen bestaan, die voornamelijk toe te schrijven zijn aan verschillen in technische prestaties.

Door de sterk gestegen Poolse productie, die als gevolg van de coronacrisis en de hoog pathogene vogelgriep meer op de Europese markt moest worden afgezet, kelderden de braadkippenprijzen vanaf het tweede kwartaal van 2020.

In het voorjaar 2021 normaliseerden de braadkippenprijzen opnieuw. Echter de stijgende voeder- en energieprijzen drukten op de rentabiliteit in 2021, met als gemiddeld resultaat bijna twee jaar lang uitsluitend negatieve beschikbare cashflow.

Door de druk van de hoog pathogene vogelgriep op de productie in heel wat Europese landen trokken de prijzen vanaf begin 2022 aan, waardoor de beschikbare cashflow opnieuw positief evolueerde.

De vooruitzichten zijn door de productiedrukkende effecten van de hoog pathogene vogelgriep voorlopig gunstig. Anderzijds blijven de hoge voeder- en energieprijzen drukken op de rentabiliteit. Dus ook in de braadkippenhouderij blijven er veel onzekerheden voor de nabije toekomst. ■

Vijfsterreneventing Badminton Horse Trials terug na twee jaar corona

Vanspringel pakt Armada Dish voor 200.000 toeschouwers

Je moet er bij geweest zijn om te beseffen wat de Badminton Horse Trials vijfsterreneventing betekent. Dit is een van de allergrootste sportevenementen ter wereld, dat de tweede week van mei plaatsvond. Voor de 'paard- en eventinggekke' Britten is dit hét evenement van het jaar. De volkstoeloop op zaterdag op de dag van de crosscountry is legendarisch. 'Uitverkocht' staat er al maandenlang te lezen op de website van de organisatie.

Kris Van Steen, LRV

Het prachtige park rond Badminton House verwelkomt liefst 200.000 betalende bezoekers op zaterdag. Geen enkel ander betalend sportevenement in de wereld doet beter. Wereldrecord. Alle wereldtoppers en Olympische helden zijn aanwezig. Ook de ervaren Belgische eventingruiter Joris Vanspringel stond aan de start met zijn Creator GS. Hij was de enige deelnemer uit de Lage Landen. De bondscoach van het LRV-EK-team is de enige landgenoot die de felbegeerde Armada Dish (zie kaderstuk op de pagina hiernaast) kreeg in Badminton. Enkele dagen voor de vijfsterreneventing hadden we een gesprek met Joris.

Hoe is het in Badminton, Joris? Wordt de spanning al een beetje voelbaar?

Joris: "Ik ben sinds maandag in Badminton. De eerste keuring is al perfect verlopen. Creator GS is er helemaal klaar voor. Ik heb hier twee jaar enorm naartoe geleefd en ben enorm gemotiveerd na twee jaar uitstel door de coronapandemie. Dit is het 'Aken' van de eventingsport. Je mag dat gerust verge-

lijken met wat de Ronde van Vlaanderen voor ons betekent in Vlaanderen. Badminton is Badminton. Ik ben de cross al een paar keer gaan verkennen. Hoog, breed. Er begint een gevoel van gezonde wedstrijdspanning te komen."

Jij hebt nochtans al een heel hinder-nissenparcours achter de rug om in Badminton te geraken ...

Joris: "Ik heb de laatste maanden bijna meer achter mijn computer gezeten dan op mijn paard. Na de brexit is de (douane-)administratie bijna verviervoudigd. De kosten zijn navenant."

Joris Vanspringel, bondscoach van het LRV-EK-team:

"Het gevoel om met je paard zo'n zware wedstrijd uit te kunnen rijden is heel speciaal."

Gelukkig hebben een paar goede vrienden mij daar goed bij geholpen. Maar het was inderdaad al een heel avontuur om hier te geraken. Deelnemen aan een wedstrijd in Groot-Brittannië is na de brexit heel moeilijk geworden."

Je moet op je 59ste al bijzonder gemotiveerd zijn om aan zo'n avontuur te beginnen.

Joris: "Als ik de wedstrijd kan uitrijden – wat op zich al een bijzondere prestatie is – dan ontvang ik de zogenaamde 'Armada Dish'. Een schaal die in 1964 voor het eerst werd uitgereikt en enkel is weggelegd voor ruiters of amazones die Badminton vijf keer konden uitrijden. Op zich kan je stellen dat dat niet zoveel voorstelt, maar voor mij zou dat een hele eer zijn. Het is een persoonlijk doel, ja. Wij moeten het niet voor de centen doen, want onze sport brengt heel weinig op, maat het gevoel om met je paard zo'n zware wedstrijd uit te kunnen rijden is heel speciaal. Daarvoor doen we het eigenlijk."

© FOTO'S: HIPPOFOTO

Joris Vanspringel aan het werk op de Badminton Horse Trials, hier met Lully des Aulnes.

Jij zou ook de eerste Belg zijn die dat presteert ...

Joris: "Op het Europese vasteland zijn er nog maar heel weinig ruiters of amazones die daarin geslaagd zijn. Dat maakt het toch uniek. Als het lukt met Creator GS, dan zou dat met drie verschillende paarden zijn. Dat maakt het nog een beetje unieker."

En is het haalbaar Joris? Wat neem je mee uit je eerste verkenning van de crosscountry?

Joris: "Ik ben de cross al een paar keer gaan verkennen. Hoog, breed, dik ... technisch. The Vicerage Vee, de legendarische V-sprong over een brede beek, wordt opnieuw een van de moeilijkste momenten in het parcours, maar elke hindernis in Badminton is een uitdaging. Creator GS is een heel betrouwbaar paard in de cross. Als we goed door de dressuur komen op vrijdag, dan heb ik er alle vertrouwen in."

Omdat je weet dat het Badminton is. Wat zou jij je jongere collega's zeggen die voor het eerst aan de start staan?

Joris: "Badminton is een mega-evenement, maar wat ik nu ga zeggen klinkt misschien heel raar. Badminton rijden met een goed paard is gemakkelijker dan met een slecht paard een L-cross rijden. Een goed paard moet je begeleiden naar de hindernis en ondersteunen, maar uiteindelijk zal je paard het toch zelf moeten en vooral willen doen. Je kan een paard één keer verrassen, maar geen 45 'efforts' lang. Als je een paard hebt dat het wil doen en het fysiek aankan, dan wordt het net iets makkelijker. Dat is met mensen ook zo. Er zit veel in het hoofd als het over topsport gaat. Al is en blijft het natuurlijk een heel bijzondere wedstrijd."

Rijden tussen dikke hagen toeschouwers ... wat doet dat met jou, Joris?

Joris: "Dat is een extra motivatie en

uniek, maar uiteindelijk komt het neer op 'je job doen' en heel, héél gefocust zijn. Maar het blijft natuurlijk altijd indrukwekkend. Dit zijn de momenten waarvoor we jaren geleefd en getraind hebben."

Stel: je rijdt deze editie van Badminton uit. Er hangt een Armada Dish aan de schouw ... Kom jij nog terug voor Badminton 2023?

Joris: "Je weet nooit wat op je pad komt of welke kansen en/of paarden er nog komen. Ik heb altijd al paarden gereden waar een eigen verhaal aan vastzat, maar volgend jaar ben ik 60 ... Ik wil sowieso blijven paardrijden. Om fit te blijven, omdat het fantastische dieren zijn, omdat het mijn passie is ... Ik amuseer mij ook geweldig in mijn functie als coach van het Belgische EK-team van LRV. Ik wil me blijven amuseren tussen de paarden. Dat vooral." ■

Wat is de Armada Dish?

De Armada Dish wordt uitgereikt aan ruiters en amazones die vijf keer Badminton Horse Trials kunnen uitrijden (dressuur, crosscountry, jumping). De Nederlandse ruiter Eddy Stibbe is de eerste en enige Nederlander die daar al in slaagde. Hij ontving de schaal in 1991 én in 1998. Joris Vanspringel werd de eerste Belg die de Armada Dish in de wacht sleepte.

Tom De Windt teelt microgroenten in de rand van Gent

“Wie start in de landbouw, moet een beetje MacGyver zijn”

Een gezonde dosis idealisme, durf en enthousiasme. Daarmee startte Tom De Windt PachaGreens op. Maar met goesting alleen run je geen bedrijf. Tom volgde enkele opleidingen om zijn skills als ondernemer bij te schaven en ging op zoek naar diverse manieren om zijn onderneming te financieren. Intussen bestaat PachaGreens al zes jaar en heeft de onderneming een eigen identiteit gevonden, én de werkmiddelen om hierin te blijven groeien.

Liesbet Corthout

“PachaGreens is een bedrijf dat microgroenten teelt, heel jonge plantjes die al geoogst worden bij het vertonen van hun eerste blad”, steekt Tom van wal. “Wij willen die microgroenten als volwaardig ingrediënt bij de mensen krijgen. Het is zo een duurzaam en voedzaam product dat het jammer zou zijn als het alleen zou gebruikt worden als decoratie. Vandaar dat we daar salademixen van gaan maken zijn, die we bij de mensen willen krijgen.” Het enthousiasme druipt ervan af wanneer Tom praat over zijn product en dat was al zo van bij de start. “Ik heb eigenlijk gewoon mijn intuïtie gevolgd. Ik heb groene vingers en beetje bij beetje is dit gegroeid. Eigenlijk ben ik begonnen als tarwe-grasboer. Ik kweekte toen enkel tarwe-gras en ging naar events met sapjes en

zo. Dan ben ik mijn teelten gaan uitbreiden. Eerst voornamelijk via verkoop aan de horeca, maar ik vond het jammer dat er enkel maar een blaadje als decoratie werd gebruikt. En dus maak ik het tot mijn missie om het bij de mensen te krijgen. Vandaar de keuze om kant-en-klare salademixen te gaan maken en die te verkopen in de winkels. We liggen nu onder andere in Delhaize, BioPlanet en Cru, en zo wint het product aan bekendheid.”

Starter in de landbouw

Tom is gestart zonder noemenswaardige landbouwervaring. Hij weet dus als geen ander wat een jonge boer nodig heeft. “Ik denk, als je iets start in de landbouw, dat je een beetje een MacGyver moet zijn. Ik ondervond dat ik van alle markten thuis moest zijn. ▶

PachaGreens
Tom De Windt

 Microgroenten

Gent
 (Oost-Vlaanderen)

Ik heb dit in mijn eentje opgestart en moest dus ook iets kennen van marketing, sales, administratie, boekhouding ... Het telen is uiteindelijk maar één onderdeel. Je bent niks als je heel veel teelt, maar je het niet kan verkopen. Alles naast dat telen, vond ik een heel grote uitdaging. Vandaar dat ik vrij snel beslist heb om mezelf niet enkel te zien als een teler, maar als een ondernemer die een bedrijf probeert uit te bouwen, dat rendabel te maken en daar een mooi verhaal aan te hangen. Land- en tuinbouw ligt mij wel. Als ik 's ochtends in de serre kom en ik zie alle groentjes hier staan, dan word ik daar oprecht gelukkig van. En ik wilde ook wel heel bewust iets doen dat duurzaam is. Dit is een combinatie van alle skills die ik in voorgaande projecten heb verworven. En als je met een nieuw of onbekend product wil starten, heb je vooral ook veel geduld nodig." Geduld, maar ook durf. "De mindset van de ondernemer is heel belangrijk. Ik denk dat wij als Belg soms iets te bescheiden

"Jammer dat microgroenten enkel als decoratie gezien werden."

Tom is gestart zonder noemenswaardige landbouwwerfing. Hij weet dus als geen ander wat een jonge boer nodig heeft.

zijn. Durf het grootser zien! Ik ben wel ambitieus, ik wil hier echt wel mee vooruit. We staan nu nog maar in de kinderschoenen met PachaGreens, we zijn nog ver van waar we over enkele jaren willen staan."

Flexibel ondernemen

"We zitten nu in een gehuurde serre, een stuk van een oude azaleakwekerij. Deze locatie was ideaal om te starten, maar nu zijn we te groot geworden om hier nog veel langer te kunnen blijven. Het bedrijf begint uit zijn voegen te barsten. Een eigen locatie is zeker de volgende stap, dan kunnen we ook op grotere schaal produceren. Dat gezegd zijnde, het was hier wel een ideale leer-school. Ik heb hier het teeltproces opgezet en gaandeweg gekeken hoe dat verbeterd kon worden. Wanneer we verhuizen naar een andere, grotere locatie weet ik al hoe ik die ga inrichten. Ik ga daar niet meer moeten testen hoe bepaalde opstellingen werken. Alles is al uitgedokterd. Dat is iets dat stap voor stap gaat. Ik vond het heel tof om dat te doen. Maar je hebt er wel de juiste mensen voor nodig, die ook flexibel zijn en in zo'n startende, zoekende omgeving goed kunnen functioneren. En dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend."

Microgroenten worden al geogst bij het vertonen van hun eerste blad.

"Toen ik besloten had voor mezelf dat ik 'ondernemer' ben, heb ik mij ingeschreven in zowat alle acceleratieprogramma's die er bestonden en diverse ondernemerscursussen gevolgd. In mijn directe omgeving zijn er niet echt veel ondernemers. Ik heb wel veel mensen rondom mij die mij steunen, maar wanneer je luidop droomt van een groter bedrijf, is niet iedereen daar meteen in mee. Ik ben een dromer en ik vertel graag heel enthousiast over mijn ideeën. Maar dat kan voor anderen nogal veel zijn, omdat ik altijd maar met nieuwe zaken kom. Ik houd van actie, ik voer mijn nieuwe ideeën snel uit. Maar op de duur ben ik dan met zo veel dingen tegelijk bezig, dat het wel belangrijk is om de focus te bewaren. En bijvoorbeeld bij het acceleratortraject van de 'Birdhouse' – toen stond ik nog echt in het begin – had ik twee mentoren die mij goed hebben geholpen bij het vinden van mijn focus. Ik was toen met veel te veel tegelijk bezig: aquaponics, eetbare bloemen, moestuinieren met speciale tomaatjes ... Het was zodanig divers dat het moeilijk was om te zien waar de inkomsten uit kwamen. En op dat moment was het bedrijf niet rendabel."

"Intussen heb ik er ook investeerders bij. Ik heb een eerste kapitaalronde gedaan en investeerders gevonden die

"Het is belangrijk om de focus te bewaren."

mee willen in het verhaal en niet alleen geld inbrengen, maar ook raad en daad. Dat is ook een goed hulpmiddel geweest om goed te gaan rekenen of en hoe rendabel we precies waren. Soms kan je door een klein element te veranderen, het volledige systeem omgooien. En da's mooi om te zien."

Verskillende financieringsvormen

Tom rekt niet enkel op die investeerders. Hij ging al meerdere keren actief op zoek naar financiële steun voor PachaGreens. En met succes. "Ik ben gestart door alles wat ik had erin te steken. Letterlijk. Ik heb veel gereisd, dus ik had geen groot budget toen ik weer in België kwam. Elk weekend ging ik bijklussen in de horeca en wat ik daar verdiende, ging naar het bedrijf. Ook alle omzet werd opnieuw geïnvesteerd in PachaGreens. Na een tijdje is de eerste investering erbij gekomen en dat is beetje bij beetje gegroeid. Eerst bancaire. Toen BioPlanet bij mijn afnemers kwam, ben ik een lening aangegaan bij Triodos. Daarna kwam de eerste kapitaalronde en daarvoor heb ik samengewerkt met The Harbour. Dat is een bedrijf dat start-ups helpt om businessplannen op te stellen en financiering te vinden. Want hoe weet je wat je bedrijf waard is? Hoe weet je wat je moet vragen en hoe je businessplan eruit moet zien? Ik kan dat zelf wel een beetje, maar er kruipt heel veel tijd in en als mensen die daarin gespecialiseerd zijn dat doen, is het toch wel een ander verhaal. Daarnaast hebben we ook via WinWinner geld opgehaald. Dat is een concept waarbij particulieren kunnen investeren in bedrijven, mét overheidsgarantie en het levert een mooi rendement op. Op die manier hebben we toch wel wat budget kunnen ophalen en pas dan kan het

ook sneller beginnen gaan. Van zodra je de middelen hebt, kan je toestellen aankopen die ervoor zorgen dat je werkwijze rendabeler wordt en dan kan je stappen beginnen zetten." "Met de hulp van de innovatieconsultanten van Boerenbond heb ik ook een subsidiedossier ingediend voor VLIF-projectsteun voor innovatie, maar dat zijn we nog altijd aan het afwerken. En dat is meteen ook de grote uitdaging daarbij. Je dient het in, het gaat om een aanzienlijke som geld, maar je krijgt die pas wanneer je innovatie is gerealiseerd. Je moet het dus eerst zelf voorfinancieren. Dit heeft wat langer geduurd dan voorzien, omdat we werken in trays en ik vond in de handel niet de trays die ik wilde. Ik ben er dan zelf gaan ontwerpen. Van zodra die trays geleverd zijn, kunnen we dat subsidiedossier wel afsluiten."

Moeder aarde

"Voor ons is het duurzame plaatje heel belangrijk. De naam PachaGreens komt van Pacha Mama, moeder aarde in de Zuid-Amerikaanse taal Quechua. Ik heb gereisd in Zuid-Amerika en probeer wat ik daar leerde over de duurzame principes van permacultuur ook hier toe te passen. Bij alles wat we doen, stellen we ons de vraag: is dit wel duurzaam? Van zodra je teelt, heb je een impact. Daar kan je niet omheen. Ons substraat is bijvoorbeeld gemaakt van houtvezels, namelijk overschotten van de houtzagerij die wij hergebruiken. Dat is een restproduct voor hen, maar een basisproduct voor ons. Nadat wij ermee klaar zijn en het dus voor ons ook een restproduct is, is het een goede bodemverbeteraar. Zo kunnen wij een cyclus sluiten en dat vind ik belangrijk. Het enige wat microgroenten nodig hebben om te groeien, zijn water, warmte en licht. Wij moeten geen voedingsstoffen of gewasbeschermingsmiddelen gebruiken. Het zaadje heeft alles in zich om tot dat eerste blad te komen." ■

Nele Lauwers
consultant Nieuwe verdienmodellen
nele.lauwers@boerenbond.be

Leren van elkaar

Tom startte als stadslanbouwer met microgroenten in een leegstaande serre in de Gentse stadstrand, en hij is niet alleen. Overal in Europa prikkelt de stadslanbouw jonge mensen om te gaan ondernemen. Met een specifiek aanbod ondersteunt Boerenbond deze nieuwe ondernemers en brengen we ze in contact met andere leden. Net omwille van hun verschillende uitgangspunten kunnen nieuwe en bestaande bedrijven veel van elkaar leren over de uitdagingen die er zijn om te produceren in een stedelijke omgeving. Op het Europese forum EFUA (www.boerenbond.be/efua) brengt Boerenbond deze expertise samen en bouwen we mee aan betere kennis over landbouw in en rond steden. We onderzoeken de verschillende verdienmodellen en op welke manier deze bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van stedelijke regio's, zoals we in Vlaanderen goed kennen.

Op 21 en 22 juni organiseren we samen met EFUA twee workshops in Brussel over 'Beter beleid voor stadslanbouw'. Interesse? Mail naar nele.lauwers@boerenbond.be.

Meer mogelijkheden voor mengteelten

DEMOVELD Jorion Philip-Seeds beet opnieuw de spits af voor de demoveld-bezoeken. Wat vooral blijft, is de enorme groei van het gamma voor allerlei mengteelten. Haver, rogge, veldbonen of voedererwten, je zag ze tien jaar geleden zelden op een graan-demoveld. Door de vlinderbloemige component in het mengsel, vergt de teelt wat minder stikstof voor een behoorlijke eiwitopbrengst. We zagen ook mengsels met winterwikke of Franse wikke. Enkele mengsels passen in de pre-ecoregeling.

Wintergerst

Brecht Ruyschaert maakte ons wegwijs in het wintergerstgamma. De gerst is momenteel twee weken voor op de normale ontwikkeling. Zonder zware weersveranderingen verwacht men dat de oogst al rond 20 juni zou kunnen starten. Ondertussen is het merendeel van de rassen al resistent voor het dwergvergelingsvirus en hebben resistente rassen de achterstand in opbrengstpotentieel grotendeels goed-

gemaakt. De topassen voor 2022 zijn Joyau, Feeris, Exquis en ook nieuwkomer Fascination. Exquis zit op het productiepotentieel van Feeris, maar doet het iets beter in de onbehandelde proeven. Het is in Frankrijk in observatie voor erkenning als brouwergerst. Fascination viel op in de eigen screenings, onder meer voor wat bladgezondheid en legervastheid betreft. Joyau koppelt opbrengstvermogen aan een robuuste gezondheid, wat maakt dat dit ras ook vermeerderd wordt voor bioteelt. Vaste waarden zijn de hybride Dakoota, Faro en het extreem vroege Jaguar, ideaal voor nog een nateelt.

Wintertarwe

Filip Desmyter nam ons mee naar de wintertarwe, waarin Extase, Dag, Ultim, Complice, Monfort en Cubitus de speerpunten zijn. Extase doet het ook goed in Frankrijk, Nederland en Engeland, wegens zijn goede graan- en stro-opbrengst en goede gezondheid. Dag lijkt er sterk op maar is volgens Desmyter nog een stap voorwaarts. Ook de

bakkwaliteit is iets beter. In Frankrijk is Ultim belangrijk. Deze B1-baktarwe dient zich aan als de opvolger van Rustic. Complice is een gebaarde baktarwe voor latere zaai. B1-baktarwe Monfort moet de opvolger worden voor RGT Reform en Mentor. Cubitus kan ingezet worden na tarwe of mais en wordt ook vermeerderd voor bioteelt. Het is eerder ongebruikelijk dat gebaarde tarwe een dergelijke goede aarfusariumresistentie heeft.

Nieuw voor 2022 zijn Debian, een vrij vroege baktarwe met een goede resistentie tegen aarfusarium, en Geluck. Bij JPS verwachten ze veel van dat laatste ras. Het was twee jaar na elkaar de primus in de eigen screenings. Voor wie hun namen zocht: ook Bergamo, Gedser, Mentor, Avignon, Moschus, RGT Reform en RGT Sacramento stonden nog prominent te blinken op het demoveld. Desmyter wees op de B-UP-coating. De humus en fulvozuren verbeteren de groeiomstandigheden, waardoor het gewas beter wortelt en vlotter voedingselementen kan opnemen uit de bodem.

Kleine teelten

Voor 2022 worden naast de gevestigde triticalerassen Kitesurf en RGT Eleac ook Brehat en RGT Rutenac naar voren geschoven. Die laatste twee worden ook vermeerderd voor bioteelt. Brehat heeft een goede ziekte tolerantie en geeft een hoge graan- en stro-opbrengst. Ook RGT Rutenac is heel gezond en dankzij de lage viscositeit heel geschikt om rechtstreeks te vervoeren aan pluimvee. Bij de spelt worden Badensonne en Zollernspeltz vooropgesteld voor gangbare en bioteelt. Cosmos vergt een wat intensiever teelt, maar blijft belangrijk. ■

Patrick Dieleman

Het team van JPS op het demoveld: Anouk Lefebvre, Joris Vanmeirhaeghe, Marijn Van Den Driessche, Filip Desmyter, Jean-Philippe Jorion en Brecht Ruyschaert.

Antwerpen

Actualiteiten in de pluimveehouderij + bedrijfsbezoek

Sprekers: Wouter Wytynck, Sofie Cardinaels

- 13 juni, 10.15 uur en 13.30 uur
- Proefbedrijf Pluimveehouderij, Geel
- Inschrijven via nnaekaerts@samenferm.be
- Ferm voor agrarisch vrouwen NSO Pluimvee

Opleiding financieel management

- Diverse sprekers
- 14, 21 en 28 juni, telkens van 13 tot 16 uur
- Zaal Dorpszicht, Zoersel
- 100 euro
- Lezen van balans- en resultatenrekening, ondernemersplan en alternatieve financiering (voor vennootschappen). Info via 0483 50 01 95 of vorming@boerenbond.be
- Inschrijven via vorming@boerenbond.be
- Boerenbond

Workshop: Beginnend leidinggeven voor land- en tuinbouwers

- Spreker: Jochen Bessemans
- 14 juni, 20 uur
- Boerenbond, Geel
- 95 euro
- Info via 0483 50 01 95 of vorming@boerenbond.be
- Inschrijven via vorming@boerenbond.be
- Boerenbond

Vlaams-Brabant

Samen voor een klimaatlimme landbouw + Klimaatlim Pajots boerenlandschap

- Spreker: Anne-Marie Vangeenberghe
- 9 juni, 14 en 19 uur
- Peerenbosch, Pamel
- Inschrijven via 016 28 61 03 of diana.goris@boerenbond.be
- Boerenbond innoveert

Limburg

Jaarvergadering varkenshouders provincie Limburg

- Spreker: Geert Rombouts
- 15 juni, 20 uur
- Elysee, Genk

- Info via 0475 75 02 80 of filip.deveux@boerenbond.be
- Inschrijven via www.boerenbond.be
- Provinciale vakgroep Varkens

West-Vlaanderen

Managementcursus: Word je tijd en administratie de baas!

- Sprekers: Stefanie De Neve, Pieter Weinberger
- 9, 16, 23 en 30 juni, telkens van 20 tot 23 uur
- OC De Kring, Keiem
- 65 euro
- Info en inschrijven via www.boerenbond.be
- Regioraad Veurne-Oostende-Diksmuide

Actualiteiten fyto

- Sprekers: Pieter-Jan Delbeke, Karolien Cools
- 14 juni, 20 uur
- De Wieke, Deerlijk
- Inschrijven via rabregio Kortrijk@gmail.com
- Ferm voor agrarisch vrouwen regio Kortrijk

Bijscholing fyto licentie/Global GAP: eerste hulp bij vergiftiging

- Spreker: Juan Herrero
- 15 juni, 20 uur
- Boerenbond, Roeselare
- 5 euro
- Info en inschrijven via www.boerenbond.be
- Provinciaal bestuur Boerenbond

Alle provincies

Fyteauscan

- Spreker: Ellen Pauwelyn
- 9 juni, 20 uur
- Onlinevorming
- 15 euro
- Inschrijven via www.boerenbond.be
- Boerenbond

Fytobijscholing: Spuittechniek akkerbouw en fytolokaal

- Spreker: Dirk Baets
- 9 juni, 20 uur
- Onlinevorming
- 15 euro
- Inschrijven via www.boerenbond.be
- Boerenbond

Inspiratie en uitwisseling tussen zorgboerderijen

- Spreker: Els Roelof
- 13 juni, 12 uur
- Onlinevorming
- Info en inschrijven via www.groenezorg.be
- Steunpunt Groene Zorg

Fytobijscholing: Vanggewassen en groenbemesters

- Spreker: Katrien Geudens
- 14 juni, 20 uur
- Onlinevorming
- Inschrijven via www.boerenbond.be
- 15 euro
- Boerenbond

Fytobijscholing: Spuittechniek glastuinbouw en fytolokaal

- Spreker: Dirk Baets
- 16 juni, 20 uur
- Onlinevorming
- Inschrijven via www.boerenbond.be
- 15 euro
- Boerenbond

Zorgboerderij, werkwijze en samenwerkingsvoorwaarden

- Spreker: Mieke Braet
- 16 juni, 20 uur
- Onlinevorming
- Info en inschrijven via www.groenezorg.be
- Steunpunt Groene Zorg

fyto licentie

Activiteiten met een blauwe titel komen in aanmerking als bijscholing voor je fyto licentie.

Boerenbond vormt met de financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap en de Europese Unie

Koen Lommelen is nieuwe provinciaal secretaris Antwerpen

BOERENBONDPERSONEEL Koen Lommelen is sinds 1 juni in dienst als nieuwe provinciaal secretaris voor Antwerpen. Hij volgt Matti Lammers op. Matti is benoemd tot directie-adjunct Belangenbehartiging & beweging binnen Boerenbond.

Koen is meer dan twintig jaar actief geweest bij MCC-Vlaanderen vzw in verschillende functies. De laatste jaren was hij secretaris van IKM-Vlaanderen vzw en verantwoordelijke zuivel en melkveehouderij binnen MCC en DGZ-Vlaanderen. Daarnaast was hij vrijwillig actief voor de hele land- en tuinbouwsector als voorzitter van de landbouwraad van Mol en lid van de gemeentelijke milieuraad en commissie ruimtelijke ordening. "Ik beschouw mijn overstap naar Boerenbond als een grote uitdaging. De belangen van land- en tuinbouwers in de provincie Antwerpen zal ik de komende jaren samen met mijn collega's maximaal proberen te behartigen. Boeren en tuinders in de provincie Antwerpen verdienen ruimte om te ondernemen!", aldus Koen. ■

Matti Lammers, directie-adjunct Belangenbehartiging & beweging
matti.lammers@boerenbond.be

Agridagen, letterlijk en figuurlijk warmer dan anders

BEURS Na ruim twee jaar mochten we op onze Boerenbondstand veel bezoekers ontvangen. De ene dag was het al wat warmer dan de andere dag in de tentoonstellingshallen. Het stikstofdossier zorgde vaak voor verhitte reacties. Veel landbouwers en sympathisanten gaven uiting aan hun verontwaardiging over het stikstofakkoord door een bezwaarschrift in te dienen. We mochten deze verontwaardiging ook verwoorden naar ministers Brouns en Verlinden. De bezoekers aan de Agridagen – ook de ministers – kregen op de stand van de stuurgroep Turnhouts Vennengebied meer specifieke uitleg over de impact van het maatwerkbeleid op de regio. De stuurgroep verkocht T-shirts en ook op hun stand werden vele bezwaarschriften opgemaakt.

Groene Kring stond traditioneel met een rad van fortuin op de stand. De dagwinnaars zijn Thijs Floren, Sara Taverniers en Joris Heirbaut. Zij ontvangen een waardebon van 50 euro. We vermoeden dat deze winnaars hun prijs graag zouden willen inleveren voor een aangepast stikstofakkoord. We hopen over twee jaar weer veel volk op onze stand te mogen ontvangen in een minder warme syndicale sfeer. ■

Matti Lammers, directie-adjunct Belangenbehartiging & beweging
matti.lammers@boerenbond.be

Aan cultureel centrum Den Amer in Diest vind je tot en met augustus heel wat automaten met voeding uit de ruime omgeving.

Korteketenautomaten in Diest

KORTE KETEN Nog snel een lokaal stukje vlees of groenten en fruit uit de streek kopen? Het kan tot en met augustus aan de nieuwe korteketenautomaten aan cultureel centrum Den Amer in Diest. Buurtbewoners kunnen er de klok rond terecht voor verse lokale producten zoals groenten, fruit, appelsap, varkens- of rundvlees.

Achter het initiatief zit Landbouwwaad Diest. Met het voornemen om de landbouwers uit de regio weer zichtbaar te maken in en om de stad, werd een eerste brainstorm georganiseerd. "Enkele collega's uit de groepen hadden al positieve ervaringen met de verkoop via een eigen hoeveautomaat", vertelt Tom Vermeiren, voorzitter van de raad. "Met hun expertise als basis wilden we met gebundelde krachten nieuwe klantengroepen aanspreken op een sociaal knooppunt in de stad." Over mogelijkheden en knelpunten werd informatie ingewonnen via Steunpunt Korte Keten. Een goedgekeurd projectvoorstel via Leader Vlaams-Brabant bracht het initia-

tief in een stroomversnelling. "Door samen te werken kunnen we een breed assortiment aanbieden aan de mensen uit de buurt", vertelt Tom. "Door hyperlokaal af te zetten, kunnen we onze verse producten van diverse kwaliteit in de buurt vermarkten aan een eerlijke prijs." Het project werd gelanceerd tijdens een korteketenmarkt op 22 mei. Inwoners konden er kennismaken met de landbouwers en streekproducenten uit hun streek. Provertjes en ambiance deden de rest. Vzw Koked, de juridische structuur waarin de landbouwers hun samenwerking hebben ondergebracht, wil vooral de bewustmaking over lokale voeding stimuleren. "Aan de hand van enkele welgemikte communicatiecampagnes met de boer aan het woord, willen we het verhaal van de landbouw aan een breed publiek blijven vertellen", lichte schepen van Landbouw Monique De Dobbeleer de ambities verder toe. ■

Bart Thoelen,
Steunpunt Korte Keten

Vlaams-Brabant in cijfers

CIJFERS Sinds 2019 kan je landbouwdata over verschillende jaren en voor verschillende gebiedsniveaus opzoeken en raadplegen in het platform 'Provincies in cijfers'. Nieuw is dat vanaf nu de bezoeker bijkomend een kant-en-klaar landbouwrapport kan raadplegen voor het gewenste gebied.

We geven jullie alvast wat statistieken: 46,6% (komt overeen met 97.737 ha) van de Vlaams-Brabantse oppervlakte wordt gecatalogeerd als gebied met geregistreerd landbouwgebruik. In Vlaams-Brabant zijn er momenteel nog 2699 land- en tuinbouwbedrijven. Sinds 2011 is dit een daling met 9,1% en helaas neemt het aantal bedrijven jaar na jaar verder af. Vlaams-Brabant wordt getypeerd door akkerbouw (58.868 ha) en grasland (30.004 ha). Vlaams-Brabant is tevens een belangrijke fruitproducent (4498 ha), 26% van de Belgische fruitproductie is in handen van de Vlaams-Brabanders. Typische teeltgebieden voor fruit zijn onder meer het Hageland en het Pajottenland.

Agrobusinesscomplex

De provincie Vlaams-Brabant realiseerde in 2018 een bruto toegevoegde waarde van 1,34 miljard euro in het agrobusinesscomplex en staat daarmee op de vierde plaats. Koplopers zijn West-Vlaanderen (2,1 miljard euro), Oost-Vlaanderen (1,8 miljard euro) en Antwerpen (1,7 miljard euro). Door deze toegevoegde waarde tegen het licht te houden, kunnen we uitspraken doen over het algehele economische belang van het agrobusinesscomplex in onze economie. Het omzetcijfer van het Vlaams-Brabantse agrobusinesscomplex komt neer op 4,7 miljard euro.

Ten slotte kunnen we nog meedelen dat de land- en tuinbouw de hoeksteen is van de lokale economie en tewerkstelling. Het Vlaams-Brabantse agrobusinesscomplex stelt momenteel 25.479 loontrekkenden tewerk (58,9% verwerkende land- en tuinbouwindustrie en diensten versus 41,1% primaire land- en tuinbouw). ■

Joris Dewinter, tuinbouwconsulent
joris.dewinter@boerenbond.be

Rapport klimaatscenario's en adaptatiemaatregelen

KLIMAAT Alle Limburgse gemeenten ondertekenden het Burgemeestersconvenant, waarbij ze een ambitieuze klimaatdoelstelling onderschrijven: 40 à 55% CO₂-reductie tegen 2030, meer dan 80% tegen 2050 ... Gemeenten bereiden mee het pad voor om op lange termijn naar een nuluitstoot te evolueren (mitigatie), zoals afgesproken in het klimaatakkoord van Parijs. Daarnaast is het adaptatiebeleid in volle ontwikkeling om zo de gemeenten te wapenen tegen de verwachte gevolgen van de klimaatverandering.

Limburg in cijfers

Ter ondersteuning van het gemeentelijk klimaatmitigatiebeleid (vermindere van de broeikasgasuitstoot) was er via limburg.incijfers.be al langer een rapport Klimaat en energie beschikbaar, met daarin globale CO₂-cijfers, cijfers over CO₂-uitstoot door huishoudens en de factoren die daarop een invloed hebben, cijfers over mobiliteit, hernieuwbare energie, openbare verlichting, landbouw en andere nuttige cijfers. Nu komen daar twee nieuwe rapporten bij.

Rapport klimaatscenario's

Het rapport klimaatscenario's bevat belangrijke gegevens over toekomstige

klimaatveranderingen. Het gaat in dit rapport om cijfers over droogte, wateroverlast/overstroming en hitte, met telkens focus op de klimaattoestand, de klimaateffecten en de klimaatimpact.

Rapport adaptatiemaatregelen

In het rapport adaptatiemaatregelen zijn de belangrijkste gegevens op het vlak van aanpassen aan de gevolgen van het veranderende klimaat opgenomen. In dat rapport gaat het om cijfers over ontharden, waterbeheer, bebossen, vergroenen, natuurbeheer, beheersen van warmteopname en afschermen van klimaateffecten.

Downloaden

Je kan het rapport klimaatscenario's en het rapport adaptatiemaatregelen bekijken en downloaden via de rubriek klimaat van de rapportenpagina op de website limburg.incijfers.be. De rapporten zijn beschikbaar op gemeentelijk en provinciaal niveau. Op de rapportenpagina klik je verder naar het rapport, vervolgens kies je een gebiedsniveau (gemeente of provincie), je selecteert het gewenste gebied plus het gewenste vergelijkingsgebied. ■

Peter Bruggen, provinciaal secretaris
peter.bruggen@boerenbond.be

Ga mee op bezoek bij Steketee en Ploeger

STUDEDAG Op dinsdag 14 juni organiseert studiekering Topstang een studiereis waarbij we een bezoek brengen aan de fabrieken van Steketee en Ploeger in Nederland.

Steketee is een van de meest toonaangevende bedrijven op het gebied van onkruidtechnologie voor precisielandbouw. Sinds 2007 ligt de focus op intelligente cameraconcepten met plantherkenning voor automatische stuursystemen. Ploeger is marktleider in gespecialiseerde oogstmachines. Naast de oogstmachines voor onder meer groenten en aardappelen, hebben ze ook een aanbod in zelfrijdende mestvaten en ruwvoederwinning.

Praktisch

Samenkomst voor vertrek om 7 uur aan de PIBO in Tongeren. We verwachten daar terug te zijn omstreeks 18.30 uur. Tijdens de middag wordt een warme maaltijd voorzien. Vooraf inschrijven is verplicht en kan tot vrijdag 10 juni via de website van Boerenbond of Agrocampus, limburg@boerenbond.be of 011 30 37 00. Boerenbondleden betalen 35 euro, niet-leden 45 euro. Je inschrijving is pas definitief na overschrijving van het inschrijvingsgeld op de rekening van de provinciale vakgroep Akkerbouw: BE08 7351 1340 5213. ■

Leander Hex, landbouwconsulent
leander.hex@boerenbond.be

011 30 37 07

Soetkin Crabbe maakt kennis met Oost-Vlaamse tuinbouw

BOERENBONDPERSONEEL Sinds januari is Soetkin Crabbe bij Boerenbond in dienst als adviseur Arbeid en Tewerkstelling. Soetkin is master in de rechten met specialisatie sociaal recht. Na een carrière als juriste op sociale zaken en als zelfstandig consultant, kwam zij in dienst als rechterhand van Chris Botterman. Om de land- en tuinbouw van naderbij te leren kennen, namen de verschillende tuinbouwconsulenten haar mee de boer op. Zo bezochten we in Oost-Vlaanderen Sylva nurseries (bosboomkwekerij), fruitbedrijf Neyt (fruitteelt) en Vandechamp bvba (champignonkwekerij). Drie verschillende takken binnen de tuinbouw, elk met hun eigen speerpunten, knelpunten, bezorgdheden en eigenheid inzake arbeid en tewerkstelling. Een zeer interessante gedachte-uitwisseling kwam tot stand aan de hand van een bedrijfsrond-

gang kon Soetkin zich een beeld van de sector vormen. Thematieken die onder meer aan bod kwamen, waren de sociale onderhandelingen 2022, het afschaffen van cashbetalingen, 100 dagen seizoenarbeid ... Een zeer leerrijke ervaring en een engagement voor herhaling vatbaar in de andere provincies. Kennis van het werk maakt ons sterker in de job. Het verhaal van de sector is maar zo krachtig als het door de teler zelf wordt gebracht. We willen de bedrijven die hun deuren openstelden via deze weg nogmaals bedanken. ■

Joris Dewinter, tuinbouwconsulent
joris.dewinter@boerenbond.be

Kennis van het werk maakt ons sterker in de job.

Soetkin Crabbe bezocht onder meer champignonkwekerij Vandechamp (links) en bosboomkwekerij Sylva nurseries en ging in gesprek met de bedrijfsleiders.

Van alle markten thuis!

PUBLICATIE Zit je als land-, tuin- of wijnbouwer met een bruisend idee? Een wijntje op een hoverterras of te midden van de wijngaard, een teambuilding tussen de koeien, het uitbaten van een camping en/of jeugdskampen ontvangen op het bedrijf? ... Er zijn heel wat mogelijkheden of activiteiten om je bedrijf te ontwikkelen en te versterken. Het loont meer dan ooit de moeite om deze opties te bekijken want zowel de boer, de klant als het voedsel bereiken een potentieel nieuw marktsegment. Multifunctionele landbouw draagt bij tot een leefbaar en 'beleefbaar' platteland. Al zijn er natuurlijk wel enkele regel- en wetmatigheden aan verbonden. De provincie Oost-Vlaanderen wijst je de weg, met hun vernieuwde en inmiddels derde druk van Van Alle Markten Thuis. Zo actualiseerden zij onder meer de kennis omtrent kamperen op de boerderij, energie produceren en het aanbieden van ecosysteemdiensten. Kortom, de brochure is onmisbaar voor wie aan landbouwverbreding denkt. Bestel je papieren exemplaar via landbouw@oost-vlaanderen.be. ■

Joris Dewinter, tuinbouwconsulent
joris.dewinter@boerenbond.be

Wat als je geen seizoenarbeiders vindt?

© TWAN WIERMANS

TUINBOUW Op het bedrijf van Geert Neerincx zijn seizoenarbeiders uit Spanje en Portugal aan de slag. Tot voor kort werd voornamelijk gewerkt met Poolse en Roemeense arbeiders. Dit jaar dreigde voor het eerst een tekort aan arbeidskrachten.

Hiervoor werken VDAB en Boerenbond samen om burgers uit de Europese Unie en daarbuiten te leiden naar seizoenarbeid in Vlaanderen. "Via Boerenbond kwamen we in contact met de contactpersoon bij VDAB voor Europese kandidaten. Die kwam ter

plaats op het bedrijf, waarbij we digitale selectiegesprekken hadden met de geselecteerde kandidaten, via Teams. Op deze manier werden een aantal werknemers geselecteerd. Na minder dan een week waren de eerste werknemers al bij ons aan het werk", getuigt Geert. "Onze vacatures staan nu ook gedeeld in het Europa, via de Eures-website. Zo kunnen kandidaten die bij ons willen komen werken ons contacteren. De procedure is vlot verlopen."

Ook op zoek?

Heb jij ook nood aan extra seizoenarbeiders? Publiceer dan eerst je vacature via VDAB. In de eerste plaats richt VDAB zich op inwoners in Vlaanderen. Je kan je vacature delen in Europa, via Eures, het Euro-

pees netwerk voor arbeidsbemiddelingsdiensten. Nadat je jouw vacature hebt geplaatst via VDAB mail je naar international@vdab.be met het VDAB-vacaturenummer. Zo bezorgt VDAB cv's van kandidaat-werknemers die jij op jouw beurt terug contacteert. Daarnaast kan je ook via de Eures-site je vacature publiceren, hiervoor publiceer je je vacature in het Engels en bezorg je het vacaturenummer via international@vdab.be. Zo kunnen kandidaten rechtstreeks bij jou solliciteren. ■

Lien Tyvaert, tuinbouwconsulent
lien.tyvaert@boerenbond.be

i Check alle info en mogelijkheden via www.boerenbond.be/actualiteit/tewerkstelling-nuttige-documenten-en-formulieren

Organisatoren maisdoolhof krijgen ruime promotie

Plannen om (opnieuw) een maisdoolhof te organiseren deze zomer? We horen het graag en bieden je in samenwerking met Inagro ondersteuning inzake bekendmaking (in samenwerking met Westtoer, Toerisme West-Vlaanderen) en andere infokanalen. Inzendingen worden meegenomen in het provinciaal overzicht over beleving op de boerderij in 2022, meer bepaald op de website 'Proef de boerderij', die momenteel ontwikkeld wordt samen met Westtoer. Er is ook hulp bij aanmelding voor UiTinVlaanderen. Met steun van de provinciale landbouwkamer kunnen de nieuwe initiatieven een gratis themazeil rond mais aanvragen. Registreer je maisdoolhof (of varianten) via de link op onze website. ■

Hans Mommerency, provinciaal secretaris
hans.mommerency@boerenbond.be

Notariële berichten

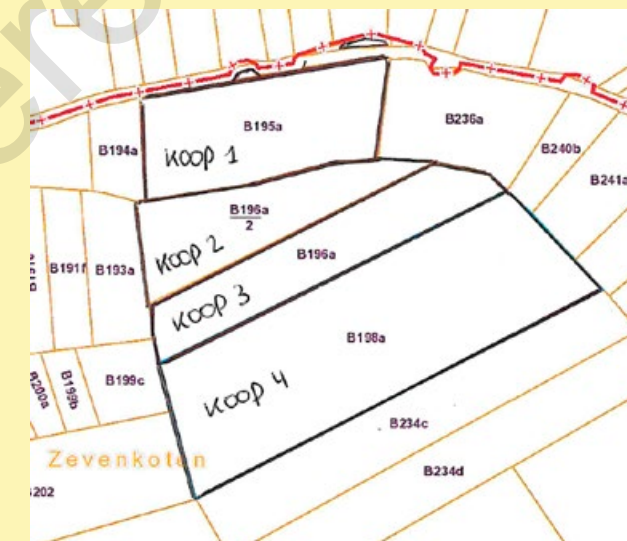
Outer

Notarisvennootschap Thierry Van Sinay
Halsesteenweg 17
9402 Ninove Meerbeke
Tel. 053 33 20 82

Openbare online verkoop via biddit.be

Mooie percelen grond

KOOP 1

STAD NINOVE - dertiende afdeling - OUTER
Drie percelen weiland, gelegen ter plaatse genaamd "Sevenkoten", gekadastrerd sectie B, nummer 195A P0000 (53a 66ca) + sectie B, nummer 195B P0000 (2a 7ca) + sectie B, nummer 195C P0000 (8ca), zijnde een totale oppervlakte van 55a 81ca.
Instelprijs: € 16.500
Beschikbaarheid: Vrij van gebruik

KOOP 2

STAD NINOVE - dertiende afdeling - OUTER
Een perceel landbouwgrond, gelegen ter plaatse genaamd "Zevenkoten", gekadastrerd sectie B, nummer 196/02A P0000, voor een oppervlakte van 38 a 70ca.
Instelprijs: € 15.500
Beschikbaarheid: Vrij van gebruik vanaf 01/11/2022

KOOP 3

STAD NINOVE - dertiende afdeling - OUTER

Een perceel landbouwgrond, gelegen ter plaatse genaamd "Zevenkoten", gekadastrerd sectie B, nummer 196A P0000, voor een oppervlakte van 51a 40ca.
Instelprijs: € 20.500
Beschikbaarheid: Vrij van gebruik vanaf 01/11/2022

KOOP 4

STAD NINOVE - dertiende afdeling - OUTER
Een perceel landbouwgrond, gelegen ter plaatse genaamd "Zevenkoten", gekadastrerd sectie B, nummer 198A P0000, voor een oppervlakte van 1ha 39a 30ca.
Instelprijs: € 56.000
Beschikbaarheid: Vrij van gebruik vanaf 01/11/2022

Voor alle kopen: De percelen worden verkocht via het online platform: www.biddit.be
Daar kan u ook alle info omtrent stedenbouw, gebruik, voorkooprecht, erfdiensbaarheden, verkoopvoorwaarden, ...
De bidingen vangen aan op maandag 20 juni 2022 en sluiten af op dinsdag 28 juni 2022.

133794M103631

VLAAMSE REGELGEVING PUBLI'S ONROEREND GOED

In alle publiciteit van verkopen van onroerende goederen moet worden vermeld:

- of er een stedenbouwkundige vergunning is uitgereikt
- de meest recente stedenbouwkundige bestemming van het goed volgens het plannenregister
- of er een dagvaarding werd uitgebracht (overeenkomstig de decreet-artikelen over de bouw misdrijven) en iedere in de zaak gewezen beslissing
- of er een voorkooprecht in een ruimtelijk uitvoeringsplan bestaat
- of er een verkavelingsvergunning bestaat

Meer info op de officiële site:

www.ruimtelijkeordening.be/NL/Beleid/Handhaving/Informatieverplichting

Lijst van de gemeenten waar de verplichting geldt:

www.ruimtelijkeordening.be/Portals/108/20170829_BS_plannen_en_vergunningenregister_1.pdf

Vacatures

zoekt medewerker planning
Bekijk de vacature op p. 58

zoekt operator exploitatie biogasinstallatie
Bekijk de vacature op p. 62

Commerciële berichten

Quotas

Nerd te koop en te koop gevraagd:
Tel. 0475-555834

762

Onroerend goed te koop

Te koop unieke boerderij met omliggende landbouwgronden.
Opp. 6,3 ha. Gelegen Lochristi-Zeveneken. Onmiddellijk vrij bij het verlijden van de akte.
Meer info op immoweb
Tel 0474/67-48-33.

791

Voertuigen

DRINGEND GEZOCHT:
oude vrachtwagens, traktoren, grondverzetmachines, electro groepen, bestel- en personenwagens, 4x4, bussen enz.
Tel. 0475-731859 ook WE

793

Verschuillende

Wat te doen met gebruikte BLOEMPOTTEN en PLANTENTRAYS?
JERITOP bvba te Aalter biedt u de gepaste recycling oplossing!
Contacteer ons:
09 222 00 36 - info@jeritop.be

779

Heeft u LANDBOUWFOLIE waar u van af wilt?
JERITOP bvba te Aalter biedt de gepaste recycling oplossing!
Contacteer ons:
09 222 00 36 - info@jeritop.be

780

Serres

Olsthoorn greenhouse projects, serre-afbraak, serrebouw en onderhoud.
Tel. 0032 495 186 352, www.olsthoorn.eu, info@olsthoorn.eu

774

Gevraagd tuinbouwserres voor afbraak

voorkeur 3,20m en 6,40 kappen sloop u zelf?
Ik betaal dubbele oud ijzer prijs. voor vrijblijvende offerte
hobbyserrstappaerts@hotmail.com
0495 548279 Leo

794

Kiek van de Kamp B.V.
Serreafbraak en onderhoud
In en verkoop glas en tweedehands serrematerialen. Merelbeke.
Kiek: +31 6 11 32 17 33
www.kiekvandekamp.be
info@kiekvandekamp.nl

775

Rollend materiaal

Gezocht: Tractor klein - groot - smalspoor, merk gn belang, mag werk aan zijn T. 0495 277 174

783

Gezocht: verreiker kniklader minikraan,
merk geen belang, mag werk aan zijn
T. 0495 277 174

784

Heeft u vastgoed te koop? Adverteer bij ons!
Bel 016 28 63 33

CRV Vlaanderen zoekt voor standplaats Sint-Denijs-Westrem een medewerker planning

Als medewerker planning ben je verantwoordelijk voor de plannings van de monsternemers en de distributieplanning. Je informeert betrokkenen over de planning of wijzigingen, en weet in te springen op lastminute-wijzigingen. Ook informeer je klanten over de mogelijkheden van onze dienstverlening. Je legt alle gegevens daarnaast vast in de informatiesystemen. Tot slot weet je markt- en klantsignalen op te pakken en in te brengen in het planningsteam, en draag je verbetervoorstellen aan. Je werkt in een ervaren team en rapporteert aan de Teamleider Klantenservice & Planning.

Wij vragen

- Bachelor werk- en denkniveau
- Kennis van en/of affiniteit met de melkveehouderij
- Competenties: klantgerichtheid, samenwerken, stressbestendigheid, resultaatgerichtheid, goede mondelinge communicatie en initiatiefrijke

Wij bieden

- Een contract op interimbasis
- Marktconform salaris, maaltijdcheques
- Een fulltime dienstband

Kom bij ons werken!

Stuur uiterlijk 17 juni 2022 je sollicitatiebrief en curriculum vitae naar hrd@crv4all.com.

Wil je eerst meer weten?

Neem dan contact op met Jeroen Schoriels, Teamleider Klantenservice & Planning, via telefoonnummer 0474/01 61 85.

BETTER COWS > BETTER LIFE

CRV4ALL.NL

NOTARIËLE AANKONDIGING?
mail naar info@mediaservice.be
of bel 016 28 63 33

ASBESTVERWIJDERING & DAKRENOVATIE VOOR LANDBOUW EN INDUSTRIE

SUBSIDIES VLIJF 30 %

TOM@STEGI.BE | 0476 89 55 55

STEGI CONSTRUCT

EERSTE WIJNBOW BEURS
11-12 06 2022
Waregem Expo
waregemexpo.be

Voor professionelen en enthousiasten
Toegang gratis, mits inschrijving - via event Eventbrite

AGRON Farm Systems

- Windzeilen - oprolpocorten
- Led-verlichting TL/klok
- Ventilatoren
- Lichtnokken

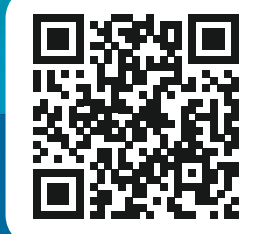
Agron Farm Systems Hoogstraatsebaan 101 2960 Sint-Lenaarts
0472 29 84 09 www.agronfs.be info@agronfs.be

DeLaval Cow Cooling Systeem

Start met ventileren rond de 20°C

- ✓ Verhoog uw koecomfort
- ✓ Verhoog de levensduur
- ✓ Verhoog uw rendement

Scan de QR-code voor de ervaringen van Aurélien Jay

De warme zomermaanden hebben grote impact op de productie en het comfort van uw melkkoeien. Cow Cooling helpt u aan een beter koecomfort en een stabiel of zelfs hoger productieniveau. Het Cow Cooling Systeem van DeLaval is een kostenrendabel systeem om de impact van hittestress tegen te gaan. **De grove druppel maakt het verschil.**

Uw DeLaval dealer, altijd dichtbij

Agri Limburg BV
3930 Hamont-Achel
0494 36 33 14

Clivo BV
9400 Ninove Voorde
054 50 04 09

Van Eynde Melktechniek BV
9180 Moerbeke
0478 88 28 59

Leenaerts Agro Techniek BV
2320 Hoogstraten
032 97 21 07

Van Merhaeghe BV
9790 Wortegem-Petegem
055 30 31 27

Verbeke & Zonen BV
8755 Ruiselede
051 68 81 68

BIJ PLUIMVEEHANDEL HAERINCK:

“QUA TECHNIEK GAAN WE TOT HET UITERSTE”

De vrachtwagens met de specifieke blauwe kleur van de familie Haerincq vallen in het straatbeeld direct op. Met ruim 60 vrachtwagens worden er hoofdzakelijk 's nachts honderdduizenden kippen of kalkoenen geladen en getransporteerd naar de slachterijen. Een immens werk als je weet dat mens en techniek hier nauw met elkaar verbonden zijn. Enerzijds gaan de pakploegen de kippen vangen waarna de gevulde kratten met een Manitou verreiker op de vrachtwagen geladen worden. De rode draad doorheen dit Westvlaams familiebedrijf is dan ook één en al gedrevenheid. Met Charlotte, Mathieu en Maxime stuwt de derde generatie de hele ploeg vooruit. De zorg voor mens, dier en machine gaan hier hand in hand.

Maxime, Charlotte en Mathieu; jullie verzorgen hier de operationele leiding. Een familiebedrijf met pit bemerk ik?

Wij zijn inderdaad heel gefocust op ons werk en dat vinden we maar normaal ook. Het vervoer van pluimvee is dan ook een vak apart. Ons grootvader legde de basis bij de kleine poeliers destijds. Samen met de slachterijen hebben we een breed klantenbestand uitgebouwd. Mathieu doet de planning; Charlotte de loonadministratie en de facturatie terwijl Maxime in hoofdzaak de werkplaats leidt.

Jullie laten niks aan het toeval over. Ik bemerk speciaal aangepaste opleggers met laadbrug waarin een Manitou MLT 625 kan meegenomen worden?

Als we starten met laden moet het vooruit gaan. Zowel inzake hygiëne als qua belading zochten we een alles in één oplossing. Nu hebben we een douche, ontsmettingsgerief en de Manitou ter plaatse en dit allemaal in één voertuig. De Manitou is een 2 op 2m machine die hydrostatisch aangedreven wordt en in principe continu op volle kracht belast wordt. Het lossen en vervoeren van de lege/volle kratten van en naar de kippenstal moet zo snel mogelijk gebeuren. Je mag wel stellen dat de techniek bij ons tot het uiterste getest wordt

Specifiek werk vraagt specifieke machinevereisten?

Ja, wij werken in hoofdzaak 's nachts aangezien kippen lichtgevoelig zijn en dit in soms moeilijke toegankelijke stallen waar de mestfractie van de kippen nog ligt. Vooraleer we bij Manitou terecht kwamen, hadden we al een aantal andere merken uitgetest maar de verwachtingen lagen hoger. Daarom gingen we samenzitten met onze Manitou-dealer omdat we een machine op maat van ons werk nodig hadden. Praktisch houdt dit in dat er 60 à 70 uren aanpassingswerk gebeurt bij de dealer. Wanneer we een nieuwe verreiker kopen, dan weten ze bij Manitou al goed waar de "Haerincq-uitvoering" op slaat. Zo laten wij heel wat onderdelen versterken en wordt er gekozen voor industriebanden, extra zijbumpers, actieve mastvering, uitgebreid LED-lichtpakket rondom, enz. Uit zijn eigen ervaring leert een mens zeer veel en

dat is waarom de MLT 625 voor ons de meest geschikte machine is. Een goed overzicht; een vlotte hydrostatische bediening gekoppeld aan een pittige 4 cilinder van Kubota met 75 pk. En bovenal handig in kleine ruimtes.

Waar ondergaat de 625 de zwaarste beproeving?

U moet zich voorstellen dat we met geladen kratten met kippen door een meststrooisellaag van circa 30 à 40 cm moeten rijden. De machine wordt dus continu zwaar belast om die mestfractie van voor de wielen weg te drukken. We hebben nu al ondervonden dat industriebanden zich minder ingraven in het strooisel waardoor we meer bovenop blijven. Verder zitten we veelal in een stoffige omgeving waardoor een automatisch omkeerbare ventilator geen overbodige luxe is.

Waarom hebben jullie voor Manitou gekozen?

Wij hebben een bepaalde bedrijfsstrategie waarbij we de Manitou's zelf kopen en op vrij jonge leeftijd vervangen. Het interessante is dat wij bij de start reeds weten wat wij er binnen 3 à 4 jaar gaan voor terugkrijgen. Zo weten wij perfect onze kostprijs per draaiuur en genieten we het voordeel en het comfort van steeds met een jong machinepark te werken. De nieuwe Manitou's zijn al in bestelling terwijl hun voorgangers nog rondrijden. We mogen stellen dat dit systeem goed werkt. Zowel de dealer als wij als bedrijf halen daar voordeel uit.

De cabine als werkplek blijft een uitdaging voor elke constructeur. Waar zitten voor jullie hier de verschillen?

Enerzijds is er het belang van comfort voor onze bestuurders. Voldoende ruimte en een goede airco zijn de basis. Daarnaast is er het communicatieaspect. Onze dealer bouwt standaard CB-zenders in zodat de lader met de verschillende vrachtwagenbestuurders kan communiceren. Het lage geluidsniveau in de cabine maakt het plaatje compleet.

Service is voor jullie zeer belangrijk aangezien het strakke tijdschema waarbinnen jullie werken?

Het standaard onderhoud doen we zelf in onze eigen werkplaats maar met de dealer zijn er zeer korte communicatielijnen als er bv. softwareproblemen of andere belangrijke disfuncties gaat. We trachten de machines ook zeer netjes te houden waardoor je zelf ook veel sneller opmerkt waar er mogelijks iets aan het foutlopen is. Zo worden smeer- en draaipunten extra gecontroleerd. Ergens geef ik toe dat we vrij streng zijn voor dergelijke machines maar daar hebben we een gegronde reden voor. Betrouwbaarheid komt op de eerste plaats.

Voor meer informatie: contacteer Manitou

De nieuwe LIEBHERR L 504 Compact - Focus op veiligheid en gemak OP VOORRAAD TE BEZICHTIGEN IN EVERGEM

Compact: Hoogte < 2.50m
→ laag zwaartepunt
Alleskunner

Lage emissies

Verbeterd bestuurderscomfort voor grotere productiviteit

Grote efficiëntie
Lage onderhoudskosten

SOMTP INFO@SOMTP.BE

133822M95420

BiogasTec
Biogastechnologie en advies

Bij Biogastec nv zijn we actief in de sector van de hernieuwbare energie en gespecialiseerd in het bouwen en exploiteren van biogasinstallaties. Versterk jij ons team? Wij zijn momenteel op zoek naar een:

Operator exploitatie biogasinstallatie te Menen

Wij bieden je:
Een voltijdse functie op zelfstandige basis
Opleiding en ondersteuning van ervaren collega's

Onze nieuwe collega is:
 iemand met affiniteit met techniek of de agrarische sector.
 Geïnteresseerd in groene energie en een teamspeler.
 Bereid om 1 op 3 weekends te werken.
 Ervaren in het besturen van wisselader en heftruck (pluspunt).

www.biogastec.com
Kandidaat? Contacteer ons via
vacatures@biogastec.com

SPEZIALISTEN AUF UNSEREM GEBIET

Entdecken Sie unser Angebot

Jährlich zwei Aktionen: im Frühjahr und Herbst

WWW.WERKERS.BE

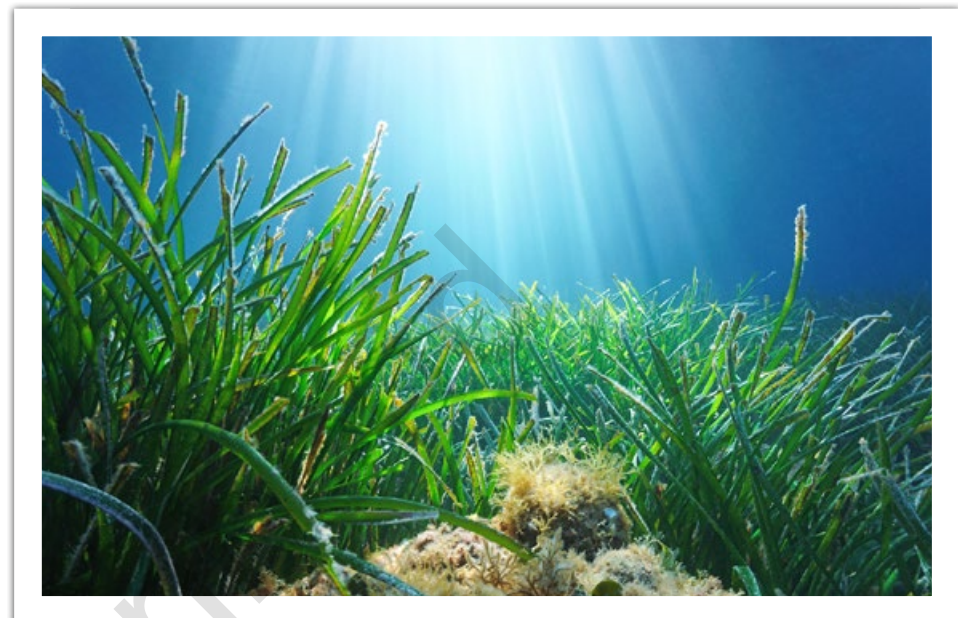
Adverteer in dit vakblad met kwaliteitslabel en bereik uw juiste doelgroep.

Dit label waarborgt:

- onafhankelijke redactie
- objectieve informatie
- duidelijk onderscheid reclame en redactie
- vaste verschijningsdata
- correcte, marktconforme tarieven
- jaarlijkse CIM-controle

Met de waarborg van uitgeverfederaties UPP en VUKPP
 Info: info@upp.be of info@vukkp.be

© SHUTTERSTOCK.COM

“Zeegras legt veertig keer sneller koolstof vast dan de gemiddelde boom.”

De grootste plant ter wereld

Vorige week berichtten wetenschappers dat ze de grootste plant ter wereld hebben ontdekt. Die strekt zich uit over zowat 200 km² en zou – indien ze een perfecte cirkel zou vormen – een diameter hebben van 16 km. Hoe kon die zo lang onopgemerkt blijven? Men weet al heel lang dat er zeegras *Posidonia australis* groeit ten noorden van Perth. Het onderzoek wilde met DNA-analyse nagaan hoeveel verschillende planten er groeiden. Zo ontdekte men dat het genetisch om één plant ging. Ik plaats een korrel zout bij dit bericht, want vegetatief vermeerderde planten zijn genetisch identiek. Belangrijk is wel dat vissen, garnalen en zeepaardjes beschutting vinden tussen het zeegras en er zich voortplanten. Bovendien leggen ‘zeegrasweiden’ 40 keer sneller koolstof vast dan de gemiddelde boom en helpen ze zo de klimaatverandering te vertragen. We kunnen maar hopen dat er nu geen zeegrastoerisme ontstaat, en dat de mensheid die naar schatting minstens 4500 jaar oude plant ongestoord laat verder groeien. ■

Patrick Dieleman
 Adjunct-hoofdredacteur Boer&Tuinder
patrick.dieleman@boerenbond.be

Vul je zoekertje online in

www.mediaservice.be/zoekertjes

Mediaservice
 gericht adverteren

Boer&Tuinder

Weekblad voor leden van Boerenbond

ISSN 0772-7054

REDACTIE
 Philippe Masscheleyn (directeur)
 Nele Kempeneers (hoofdredacteur), Patrick Dieleman (adjunct-hoofdredacteur), Jo Gennez (redactiecoördinator), Liesbet Corthout, Ivan De Clercq, Jan Van Bavel en Bart Vleeschouwers (journalist), Agnes Robeyns (redactiesecretariaat).

VORMGEVING
 Kris Thielemans en Frank Taillieu (grafisch redacteur)
 Basiel Dehasselair, Hans Haegemans en Kim Lemin (vormgeving).

REDACTIEADRES
 Diestsevest 40, 3000 Leuven, boer&tuinder@boerenbond.be
 T. 016 28 63 01

RECLAMEREGIE MEDIASERVICE
 Lieze de Bats, Philippe Persoons, Kathleen Peeters (verkoop), Eleni Baert (administratie), Lies Loens (productie).

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
 Frans De Wachter, gedelegeerd bestuurder Boerenbond vzw
 Diestsevest 40, 3000 Leuven

DRUKKERIJ
 Graphius Group, Oostakker

De oplage van *Boer&Tuinder* wordt gecontroleerd door CIM. Gemiddelde oplage per nummer 16.163 ex. Winnaar BTOB-Award 2019. Lid van WE MEDIA.

Voor het overnemen van artikelen uit *Boer&Tuinder* is steeds schriftelijke toestemming van de redactie nodig. Bronvermelding is altijd verplicht.

Boer&Tuinder niet ontvangen?
 Bel 016 28 60 00 of mail naar ria.torbeyns@boerenbond.be

Wil je adverteren in Boer&Tuinder?
 Neem contact op met Mediaservice
 016 28 63 33 of info@mediaservice.be
www.mediaservice.be

Zoek je andere info?
 Recente marktberichten, de contactgegevens van je consulent, het startuur van een voordracht ... raadpleeg onze website:
www.boerenbond.be

 Volg ons op Facebook, www.facebook.com/boerenbond
 Volg ons op Twitter, [@boerenbond](https://twitter.com/boerenbond)

Loonwerkbedrijf **Bollen-Renwa** gebruikt water duurzaam

“Vraag naar water is een extra service die we kunnen leveren”

Naast landbouwers zetten ook loonwerkers dagelijks in op goede landbouwpraktijken. Niet in het minst als het gaat over het duurzaam gebruik van water. Onontbeerlijk in de land- en tuinbouw én een kostbaar en duurzaam goed. “De voorbije jaren zien we de vraag naar water, van bijvoorbeeld groentetelers en boomkwekerijen, toenemen”, zegt loonwerker Wilfried Bollen. “Door het afkondigen van oppompverboden denken we zelf na over de aanleg van een waterspaarbekken op onze eigen site.” Naast die waterbevoorrading zijn er vandaag echter nog meer uitdagingen, zoals de hoge grondstoffen- en andere prijzen, en ook de PAS.

Lieven Vancoillie

FOTO'S: MARCO MERTENS

Het is komende 4 juli dag op dag vijf jaar geleden dat naar aanleiding van de extreme droogte in het voorjaar en de zomer van 2017 het eerste droogteoverleg werd georganiseerd. Duurzaam waterbeheer staat vandaag meer dan ooit bovenaan de agenda. Kwalitatief water is een onmisbare productiefactor voor de land- en tuinbouw én agrovoeding.

Wijzigende klimaatomstandigheden

Landbouwers zijn de eersten die de wijzigende klimaatomstandigheden voelen. Er wordt dan ook meer en meer ingezet op duurzaam waterbeheer. Naast boeren hebben ook loonwerkers daar meer aandacht voor.

Wilfried Bollen uit Hoeselt startte in 2006 met zijn loonwerkbedrijf. “Ik ging in de leer bij mijn neef Tony Renwa, die een landbouwbedrijf uitbaat. Dat is een gemengd bedrijf met varkens, runderen én akkerbouw (voornamelijk mais, tarwe, gerst en grasland). De voorliefde voor landbouw zat al in mijn genen, maar van hem kreeg ik nog meer interesse in dieren, teelten én rollend materieel, zeker ook in de mechaniek.” Ook Janice, de vrouw van Wilfried, helpt op het bedrijf. Naast die uitbating van het landbouwbedrijf zet Wilfried zelf vooral in op de loonwerktak. “Ik werkte eerst in dienst bij een loonwerker en startte in 2006 met de eigen zaak. Het bedrijf telt vandaag zeven medewerkers. Naast grondwerken en transport doen we alle loonwerk, met uitzondering van mais hakselen van suikerbieten rooien. Die activiteiten vragen zware investeringen en zijn voor ons niet altijd even rendabel.”

Het loonwerkbedrijf beschikt over een jong en modern machinepark, dat voldoet aan de hoge kwaliteitseisen van klanten. “Of het nu gaat om spitten en zaaien, balen persen of mest injecteren ... We hebben een vast cliënteel waarmee we goede afspraken maken. Nu kijken we bijvoorbeeld uit naar de bouw

van onze nieuwe loods. Daar zullen we niet alleen het rollend materieel stallen, maar we staan ook zelf in voor het herstellen en onderhoud van onze machines.”

Ook bij loonwerkers heerst onrust. “Er is uiteraard de oorlog in Oekraïne, die vele grondstoffenprijzen de hoogte injaagt. Denk maar aan de prijs van brandstoffen, of bijvoorbeeld van wikkelfolie ... Die verhoging kunnen we zelf niet volledig doorrekenen. Want onder meer ook varkenshouders hebben het bijzonder lastig. Maar ook wij moeten vooruit, ondanks de moeilijke tijd.”

Ook de PAS zorgt voor kopzorgen. Land- en tuinbouwbedrijven die zullen stoppen, is slecht nieuws voor loonwerkers. “Wij hangen ook af van hen. Die PAS-regelgeving is heel verontrustend”, duidt Wilfried. “Maar we hopen toch dat we onze twee dochters Lotte en Lola en zoon Levi wel een toekomst in de landbouw kunnen geven. Vandaag is dat niet eenvoudig.”

Al in voorjaar vraag naar water

Naast de inzet van machines en medewerkers, klinkt de vraag naar duurzaam waterbeheer bij de klanten ook alsmaar luider. “Het leveren van water is een extra service. Dat heeft uiteraard alles te maken met de gevolgen van de droge zomers. Ik ben daar zelf ook enorm mee begaan. In het voorjaar kregen we zo al de vraag om bomen te bewateren ... Zolang er géén oppompverbod is afgekondigd, loopt alles vrij normaal. Maar opgelegde captatieverboden bemoeilijken echter de waterbevoorrading.”

Oppompen uit het Albertkanaal kan nog, maar dat opgehaalde water afleveren is niet altijd bij de deur. “Er was ook dat Aquafin-project. Het was een goed initiatief, maar praktisch soms niet haalbaar. Je kon een vergunning aanvragen voor een bepaalde termijn, maar je wist natuurlijk nooit op voorhand wanneer van klanten de vraag naar water kwam.” Intussen werd beslist dat Aquafin deze dienst niet meer mag aanbieden.

Wilfried Bollen werkt ook mee aan een project waarbij water kan worden opgehaald bij wegenwerken. Heel lovenswaardig, maar ook dat verloopt niet altijd even vlekkeloos. “Het is bijvoorbeeld moeilijk om de exacte inhoud van een container te kennen en het ijzergehalte van het water is vaak te hoog. Het zijn zeker initiatieven die verder kunnen worden geoptimaliseerd en waar we graag aan meewerken.”

Wat we zelf doen, doen we (vaak) beter. Het past in de ondernemersvisie van Bollen-Renwa om ook hier zelf proactief te reageren. “Er is enerzijds de toenemende vraag van onze klanten. Anderzijds wordt het alsmaar moeilijker om water op te pompen in niet-bevaarbare waterlopen. Het bracht ons op het idee om in het kader van duurzaam waterbeheer dan maar zelf in water te gaan voorzien. We werken er hard aan, maar het plan is vandaag nog niet volledig concreet.”

Aanleg van waterspaarbekken

Bedoeling zou zijn om op de eigen site een waterspaarbekken aan te leggen. “Het hele project moet uiteraard betaalbaar blijven. We denken aan een opslagcapaciteit van 500 m³. Eerst moeten we nog meer duidelijkheid hebben of de investering haalbaar is en of die voldoende rendabel zal zijn.” Feit is dat we meer en meer worden geconfronteerd met drogere periodes. “Dat lijkt inderdaad zo. Hoewel we vorig jaar dan weer een vrije natte zomer hadden. Maar in het voorjaar – en ook nu – is het vrij droog. We kunnen ons maar beter nu wapenen voor de toekomst.” ■

www.boerenbond.be/duurzaam-water

“We kunnen ons maar beter nu wapenen voor de toekomst.”

De drukste, maar mooiste tijd van het jaar

In april en mei is het druk op de boerderij: het jongvee moet naar de weide gebracht worden, de velden moeten bewerkt worden zodat er mais gezaaid kan worden en de eerste snede gras moet worden geoogst. Hier heb ik het zonet in één zin samengevat, maar er komt eigenlijk heel wat bij kijken en er kruipen weken tijd in. Voor we het jongvee naar de weiden kunnen brengen, hebben m'n moeder Veerle en ik overal de palen en de draden gecontroleerd en gerepareerd. Na een herfst en winter met water en wind is dat zeker nodig: beekjes hebben palen verzet, takken hebben draden vernield en ook de tand des tijds zorgt voor scheve palen of rossige draden. Er moet ook overal water ter beschikking zijn: uit een beek, met een waterpomp of uit een drinkbak. Eens alles is hersteld, kunnen de koetjes de weide in. Maar ook hierbij komen nog wat zaken kijken: ontwormingsmiddel toedienen, oorflappen of een pour on-middel tegen insecten aanbrengen ... En alle beestjes die voor het eerst buiten gaan, worden ook een klein beetje verdoofd zodat ze rustiger zijn. Het is een heel karwei, ook al omdat m'n moeder en ik alle beestjes met een touw vanuit hun stal op de veewagen doen. Op deze manier houden we ze ook wat in de hand, en is het sowieso makkelijker

om hen voorgenoemde producten toe te dienen. We zijn altijd zo blij ze in de weide te zien lopen. Intussen zitten er een zestigtal buiten, enkel de jongsten moeten nog de weide op. Inderdaad redelijk wat: alle jongvee tussen 10 à 12 maanden tot 24 à 25 maanden oud, wanneer ze moeten kalven. Op één weide zit er een stier bij. Maar het is nodig alle jongvee op de weide te zetten want we hebben heel wat weiden, allemaal met hellingen, die niet gemaaid kunnen worden. We zitten hier echt in het hart van de Vlaamse Ardennen. Met het mais zaaien is m'n vader Herman ook al goed opgeschoten. Nu (begin mei, nvdr) zit al zo'n 30 ha in de grond – en nu hopen dat hij allemaal uitkomt want hier in Schorisse wil het maar niet regenen. Enkel de hectaren na gras zijn nu nog aan de beurt. Voor hij kan zaaien, zijn er heel wat bewerkingen nodig: mengmest injecteren, stalmest uitvoeren, *duvelen*, ploegen of diepgronden, rotoeggen ... In onze zware gronden is het ook vaak nodig meer dan één keer te rotoeggen. Bij deze veldwerkzaamheden werd m'n vader geholpen door m'n moeder en schoonbroer Jeffrey. In deze drukste tijd van het jaar is teamwork heel belangrijk. Op de boerderij zelf moet trouwens ook alles blijven draaien. Bij ons kan je dat ook letterlijk nemen want we melken met een carousel. Het gras is sinds afgelopen week ook allemaal ingekuuld! Onze kuil was nog niet leeg – we werken met een lasagnekuil van gras (vaak twee of drie snedes) met mais erboven – dus hebben we hem eerst moeten herleggen. Daar was ook enorm wat werk aan! Onze verreiker kreeg dan ook nog te kampen met een defect en moest gemaakt worden. Dat krijg je er ook wel eens bij natuurlijk. Gelukkig konden we snel verder doen met een vervangverreiker. Want het gras was intussen al deels gemaaid en dus moest het tijdig worden ingekuuld. Uiteindelijk verliep alles eigenlijk erg geslaagd: in vijf dagen werd 48,5 ha van het veld naar de boerderij gebracht. Dat allemaal door onszelf! Het maaien gebeurde door vader, schudden door vader, moeder en zus Valerie, harken door moeder, oprapen door schoonbroer en de kuil toerijden door vader en mezelf. De kuil van 70 meter lang afdekken, deden we met een heel familieteam! Ik ben blij dat we altijd op hen kunnen rekenen! Bedankt! *Teamwork makes the dream work!* ■

In vijf dagen werd 48,5 ha gras van het veld naar de boerderij gebracht en ingekuuld.

© JULIE VAN BOVEN

Vraag advies aan onze experts

Als lid van Boerenbond en Landelijke Gilden kan je **advies** vragen over een zeer breed gamma van onderwerpen. Vragen over de pachtwetgeving, ruimtelijke ordening, bouwen milieuvergunningen, sociaal statuut ... Je kan ze stellen aan onze experts tijdens hun **zittagen**. Langskomen kan enkel **op afspraak!** Het eerstelijnsadvies van Boerenbond is het **eerste half uur gratis**. Voor eventuele nazorg (dossier samenvullen, formulieren invullen ...) of permanente dossieropvolging wordt een vergoeding gevraagd. Voor gespecialiseerde aangelegenheden wordt doorverwezen naar een expert van SBB.

Antwerpen	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Brecht	na afspraak	dinsdag (9.30-12.00)	016 28 61 61	SBB, Vaartstraat 79
Sint-Katelijne-Waver	na afspraak	woensdag (9.30-12.00)	016 28 61 61	SBB, Mechelsesteenweg 109 A
Geel	na afspraak	donderdag (9.30-12.00)	016 28 61 61	Boerenbond, Maal 1
Vlaams-Brabant		enkel op afspraak		
Bekkevoort	-	2e en 4e donderdag (9.30-12.00)	016 28 61 01	SBB, Staatsbaan 106
Leuven	13 jun	maandag (9.00-11.30)	016 28 61 01	Boerenbond, Diestsevest 40
Neerlinter	16 jun	1e en 3e donderdag (9.30-12.00)	016 28 61 01	KBC Verzekeringen, Kasteelstraat 8
Galmaarden	15 jun	uitzonderlijk op woensdag (9.30-13.30)	0475 69 39 55	La Luna Nueva, Marktplein 2
Londerzeel	-	2e en 4e woensdag (9.00-13.00)	0475 69 39 55	Gildenhuis, Gildenstraat 19
Pepingen	13 en 14 jun	2e en 4e maandag en dinsdag (10.00-14.00)	0475 69 39 55	Dravershof, Ninoofsesteenweg 94
Limburg		enkel op afspraak		
Bree	15 jun	woensdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Peerderbaan 21
Genk	na afspraak	na afspraak	011 30 37 10	Boerenbond, Jaarbeurslaan 29, 2de verdiep
Sint-Truiden	-	dinsdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Tiensesteenweg 178, blok A (boven Decathlon)
Tongeren	16 jun	donderdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Aniciuspark 16
Oost-Vlaanderen		enkel op afspraak		
Meldert	-	1e en 3e dinsdag (10.00-13.00)	0475 69 39 55	Bij Ingrid, Meldertdorp 36
Sint-Goriks-Oudenhove	16 jun	1e en 3e donderdag (10.30-16.30)	0475 69 39 55	Huys te Oudenhove, Kruiswaterplein 1
Maldegem	-	1e en 3e maandag (13.30-16.30)	0473 88 21 05	SBB, Koning Leopoldlaan 81G
Oudenaarde	16 jun	donderdag (13.30-16.30)	0473 88 21 05	SBB, Wortegemstraat 22
Beervelde	15 jun	woensdag behalve de 5e (14.00-16.00)	0472 81 03 36	Zaal Sfeervelde, Beervelde Dorp 58 B
Beveren-Waas	14 jun	2e en 4e dinsdag (14.00-16.00)	0472 81 03 36	SBB, Bellestraat 30 te Sint-Niklaas
Sint-Denijs-Westrem	13 jun	maandag behalve de 5e (13.30-16.30)	09 243 88 31	telefonisch advies
Sint-Denijs-Westrem	15 jun	woensdag behalve de 5e (10.00-12.00)	0472 81 03 36	Boerenbond, Kortrijksesteenweg 1144 J
Zele	-	1e en 3e dinsdag (14.00-16.00)	0472 81 03 36	Parochiecentrum, Heilig-Hartplein 10
West-Vlaanderen		enkel op afspraak		
Diksmuide	13 jun	maandag (9.00-12.00)	0478 47 30 24	SBB, Kasteelstraat 30
Gistel	-	2e en 4e donderdag (9.00-11.30)	0478 47 30 24	Cultureel Centrum, Hoogstraat 1
Ieper	-	2e en 4e woensdag (9.00-11.30)	0478 47 30 24	SBB, Diksmuidseweg 95
Loppem	14 jun	dinsdag (9.00-12.00)	0478 47 30 24	SBB, Autobaan 2A
Oedelem	-	2e en 4e donderdag (13.30-16.30)	0478 47 30 24	KBC-Verzekeringen, Julien Creytensstraat 34
Poperinge	16 jun	1e en 3e donderdag (14.00-16.00)	0478 47 30 24	Sociaal Huis, Veurnestraat 22
Tielt	16 jun	1e en 3e donderdag (9.00-12.00)	0478 47 30 24	Vlaemynck Business Center, Sint-Janstraat 185
Zwevegem	15 jun	1e en 3e woensdag (9.00-12.00)	0478 47 30 24	SBB, Harelbeekstraat 169
Roeselare	14 jun	dinsdag (9.00-16.00)	051 26 03 80	Boerenbond, Diksmuidsesteenweg 406
Veurne	15 jun	woensdag (9.00-12.00)	0478 34 39 50	Dienstencentrum De Zonnebloem, Zuidstraat 67

Heb jij een vraag over je bedrijf? Bel dan onze advieslijn 016 28 61 61.

Mailen kan ook naar advies@boerenbond.be.

eerste halfuur is gratis

De perfecte start voor de bestrijding van trips in ui!

ultor[®] 150 OD

LUIZEN,
WITTE Vlieg,
TRIPS...
maken
GEEN KANS

- // Beschermt nieuwe groei (loof en bol)
- // Betere opname dankzij OD formulering
- // Regenvast

MEER RENDEMENT // MEER BESCHERMING // IPM COMPATIBEL